

2014 - 1. SAYI

horizonta

EDEBİYAT - KÜLTÜR - SANAT

RÖPORTAJ
PROF. DR.
İSMAİL
KARA

Bize Dalır

Ali Ramazan Tokalı

Kırkikindi Yağmurları

Elif Meryem

Şarkıya Dön! Kalbine Dön!

Dilara Zengince

Yatağına Kirgin İrmaklar

Elif Nur Öztekin

Sayılar Yalan Söyler

Dilruba Aytaç

ÇINAR KOLEJİ

HORANTA
ÇINAR KOLEJİ
GENÇ DÜŞÜNCE PLATFORMU
KÜLTÜR-SANAT-EDEBİYAT
DERGİSİ

Yayın Yönetmeni
Ali Ramazan Tokalı

Editör
Melikşah Ertuğrul Çay

Yayın Kurulu
Sebiha Tokalı
Humeyra Kadioğlu
Züheyra Tokaç
Elifnur Öztekin
Nurcihan Ekleme

Grafik-Tasarım
Eser Postallı

Yayımlanan yazıların
sorumluluğu yazarlara aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı
yapılabilir.

Ewela gaye vardı.

Bizler, var kılınışımızı yalnızca bir gayeye borçluyuz. Dünyaya gelişimiz bir borçlanmaydı ve uğruna muttasıl bir borcu sırtlandığımız bu gaye, kendisine keşel olarak sunduğumuz şu 'fani ömrümüzün' bir mana ile inşa olmasını mümkün kılan yegane değerdi. Ne ki hayatlarımızı bu değerden beri yana iteledik, o vakit 'fani' bir ömre duçar olduğumuzu unuttuk, unuttuğumuz bu çaresizlik iptilasını hal edindik, izdivaç ettik. Bu hal üzre imar ettiğimiz çirkin apartmanlarda o müzmin huzursuzluğumuzla.

Bizim o süregelen huzursuzluğumuz. Şu dünyada insan olarak ikame etmenin tek şartı olan huzursuzluğumuz. Adem'in yaratılışı ile insanoğluna tanınan bu huzursuzluk imkanı, bugün seyrini, kendini bizler için 'imkan' olmaktan çıkarak bir doğrultuda sürdürüyor. Bu seyri müstakim bir veçheye iletmek ise yine biz ademoğlunun tercihi ile olabilecek bir şey. Bu ihtidanın sağlanabilmesi işte kaynağı değişmiş olan bu huzursuzluğumuzu asli membaina bağlamakla mümkün.

Ruhlarımız sürekli bir ıstırap ile harlanmakta, dünyaya tahammül etmenin verdiği bir azapla ebedi bir devinimin eşliğinde. Hiç durulmayacak coşkun bir nehir gibi; bir kafese koysunlar -ne altın ne de toprak- kafesi parçalayacakmışızcasına akıntılıyız. Neyse ki varlığımız, bu akıntıların varacağı bir yerin, bu nehrin döküleceği bir denizin mümkün olmasıyla sükunet buluyor. Evet sekinet bir netice değil ancak bir mükafattır. Sürecin, sabretmekle kaim olan bu sürecin bir mükafatı.

Varlık müphemini sonsuz, uzayan bir sevgi ile kavuşturan, kavuşturacak olan bir şey var yaratılıştta. Bu şey ile herhangi bir anlama rapt olabilen varlığımız, bu şey ile başlı başına bir anlama dönüşüyor. Yüzümüzü tekrar 'gayeye' döndüğümüz zaman güneş, orada, ufukta, ruhlarımıza doğmuş olacak, ve belki durulacağız. Gaye ile tekrar 'bir ses sahibi' olacağız.

Bizler Genç Düşünce Platformu öğrencileri olarak bir 'sesleniş'in, bir sese kavuşmanın, bir ses sahibi olmanın eşliğindeyiz. Eşikten sonraki adıma hazırlıyoruz kendimizi ve o adımı bekliyoruz hakikat ile yek olmak için. Bir gaye arayışında olmakla elde ettiğimiz bu neşvemiz, bizi bu kaleyi inşa etmeye, hür tefekkürün kalesi olan bu dergiyi neşretmeye mecbur kıldı.

Maksadımız yalnızca Allah'ın hoşnutluğudur.

Melikşah Ertuğrul Çay

4

KIRKİKİNDİ
YAĞMURLARI

9

ZAMANIN RİTMİNE
DAİR

16

BİZE
DAİR

21

ŞARKIYA DÖN!
KALBİNE DÖN!

24

TÜKETİM
DENGESİZLİĞİ

30

YOLA
ÇIKTIM

35

KAÇMAK
LAZIM

38

YATAĞINA KIRGIN
IRMAKLAR

42

MERHAMET
VE HUZUR

47

SAYILAR
YALAN SÖYLER

57

ZENGİN MİLLETLERİN
FAKİR BEKÇİLERİ

61

SALIKIN
GÖZÜNDEN

“

“Bu göğe bir yağmur lazım”

Turgut Uyar

Kırkikindi Yağmurları

Uyanış, neşe, yorgunluk ve yeşil. Bu kelimeler ilk bakışta birbirlerine pek uymuyor gibi görünseler de size pek yakışır sizi açarlardı. Açıklarlardı. Ben insanlar hakkında uzun uzun konuşamayan biriyim. Onun için siz anlatmaya bu kelimeleri seçtim.

Uyanış. Daha çok pankartlarda ya da ideoloji şiirlerinde rastladığımız bu kelime hiç de sloganik durmazdı üzerinizde. Oldukça sade ve doğaldı. Topraktandı. Onun için her an uyanık olmazdınız siz, her an uyanışta olurdunuz. Bir yolculuk gibiydi bu kelime sizinle. Siz bu kelimeyle tüm kış beklemiş ve mart geldiğinde “sıkıntıdan çatladım” diyerek toprağı çatlamış bir tohum gibiydiniz. Uyanıp sabah rüzgârını içine çekerken neşelenen bir tohum.

Neşe: İsimler gökten inermiş. Doğru. İsminiz gibi hep neşeliydiniz. Gerçi siz genellikle diğer isminizi kullanmayı tercih ederdiniz. Yine de isim olarak red-

dettiğiniz bu kelimeyi sıfat olarak çok severdiniz. Gülümserdiniz. Podyumda hissetmeden kendinizi somurtkan su-ratsızlara ders verir gibi gülümserdi-niz. Mutsuzken bile. Çünkü umutsuz olmazdınız hiç. Gülümserdiniz, neşe gülümseyiş olurdu. Ah! Ben yalnız gü-lümsemenizi özümseyeydim bunlar olur muydu?

Üzgünüm. Benim somurtkanlığım bana yetimhaneden miras kaldı. Somurtarak geçirdiğim çocukluğumdan. Ne zaman çocukluğum demek zorunda kalsam

üzerime bir yorgunluk çöker. İzninizle diğer kelimeye geçeyim.

Yorgunluk: Hiç yorulmayan birinin bu kadar yorulması bir tezat değil. Bir realite. Siz devam ettikçe uyanmaya, neşelenmeye, gülümsemeye ben yorulurdum. Ani geçişlerinizde. Arkasından koşup yetişemediğim yol arkadaşım-dınız. Geride kaldığım için beni fark etmezsiniz. Koşardım. Yine de arkanızda kalırdım. Bazen yaklaşırdım ama cesaret edip yanınıza varamazdım. Sonuç-suz yorgunluklar kalırdı akşama.

En çok gözlerinize bakarken yorulurdum. Yeşilinize yorardınız beni. Yorulmadan yorardınız.

Yeşil: Zümrüt gibiydi gözleriniz der-sem adi bir yalan olurdu bu. Çalıntı bir

Ne yapayım bu kişilik bana yetimhaneden miras kaldı. Sönük ve cesaretsiz. O yüzden size şöyle söyleyebilirim. Hoşgeldiniz. Evet mutlu bitmedi sonu. Kırk gün kırk gece düğün edemedik. Bu bir peri masalıda değil zaten.

yalan. Zümrüt gibi değildi gözleriniz. Cansız iki taş değildi. Hayır. Orman gibiydi. İçinde dolaşırken aniden yırtıcı hayvanlarla karşılaşabileceğim, hep çayırlarına uzanmak istediğim iki orman. Yemyeşil ve sıkı yapraklarla örtülü içini göremediğim iki cennet.

şırdı. Gülümsemekte zorlanırdım.

Henüz gidişinizden de söz edememiş-tim. Bütün hayallerimi öksüz bırakış-nızdan. O belalı bahar günü, korkunç bir traşek kazasında. Hayır. Bu bir Türk æelmi değil. Siz böyle gitmediniz. Onun ellerinden tutup hadi gidelim dediniz. Bizim bölüme yeni gelmişti herhalde. O zamana kadar bir gizli özneydim. Belirtisiz nesne oldum ikinizi birlikte görünce.

Bir üçüncü adam şiiirindeydi "onlar ersin muradına/ Ben arkadan toplayayım yü-reğimi" diyordu. Siz sevip anlaşmıştınız. Bana çekip gitmek düştü aynı şiiirden.

Buralarda her şeye dönüp baktığımda en büyük acımın size bir kez bile "sen" diyememekte olduğunu görüyorum. Bir kere, tek bir kez cesaret edebilseydim sen demeye SEN İLKBAHARSIN der-dim. O zaman yorgunlukta, yeşil de, neşe de, uyanış da, aniden bozan yahut açan havalar da yerini bulurdu ilkbahar-da. Kim bilir belki ben bile bir yer bu-lurdum.

Ne yapayım bu kişilik bana yetimhane-den miras kaldı. Sönük ve cesaretsiz. O yüzden size şöyle söyleyebilirim. Hoş-geldiniz. Evet mutlu bitmedi sonu. Kırk gün kırk gece düğün edemedik. Bu bir peri masalı da değil zaten. Bu benim öyküm. Tüm hayatım boyunca yalnız sizin için isteyerek ağladım. Ağlatılma-dan. Kırk gün kırk gece düğün etme-dim ama kırkikindi boyunca yağmurlara eşlik ettim. Hoşgeldiniz. Göğüme kırki-kindi yağmurlar getirdiniz. ■

Cennet kelimesinin anlamının üzeri yeşil ve sıkı yapraklarla örtülü demek oldu-ğunu ya da mecnun kelimesiyle aynı kök-ten geldiğini söylemiş miydiniz size? Söy-lememiştiniz. Ne çok isterdim halbuki?

Görüyorsunuz sizin için seçtiğim ke-limeler bitti. Söyleyemeden pek çok şeyi. Ani geçişlerinizden bahsedeme-den mesela. Hiçbir ruh haline taham-mül edemeyişinizden. Bazen öylesine sıcak davranırdınız size gülümseyebilirdim. Ama nerden esip nerden gürleye-ceğiniz belli olmazdı işte. Çatıverdiniz kaşlarınızı, gülümsemenizi kaybetme-seniz de havanız değişirdi. Üşürdüm. Bazen de mesafeli davranırdınız. Ben de mesafeli dururdum. Sonra güneş gibi ısıtırdınız etrafı. Mesafeler fazlala-

ŞİİR

29 Kuponu Mealli Bir Kur'an Aldığımız Gün

■ ALİ RAMAZAN TOKALI

Hüznün korkuya katık düştüğü bir vakit
Gece temizlemiyor dağınıklığı, ışıkları
Zaruret miktarı olsun düşmüyor sükûnet behremize
Kar etmiyor mükellef sofralar
Savamıyor ondan yana fukaralığımızı
Lakin iyi görünüyoruz,
çünkü pahalı setreler var gözümüzde,
başarıyoruz
yaralarımızı örten şehitlik el çekti coğrafyamızdan
Telef oluşlar moda iki yüz-yıldır
yitirdik mahcubuyeti
varsa bir tek acı
Belki arınabilseydi temizlerdi türkülerimiz mekanik tınlar-
dan
Bilseniz nasıl kahroluyoruz nerelerde kayboluyoruz

Zehirli bir çakı gibi girerken 'milletin' vicdanına
gâvur işi bir şarkı dudaklarımızda
Nasıl ki tuttu bizi bir beddua
Tufan emziren şehre döndük
Kendi yangınımızdan karnavallar çoğalttık
Okyanuslar mağlup etmiş kara sinelerle
Yorumlanmış bir dünya bulduk avucumuzda
İşaret buyurdular
Ayınler düzenleyip bedenler sunduk kutsanmış sanata
Vitrinlerden dayak bulup bağrımıza
Mitingler sürdük namluya

İçli bir ahşap gibi tutuşurken
Heybeler ve çıkanımız
Terk ettik evi bilmeden
Köy yollarında bıraktık
Siyah-beyaz bir fotoğraf kadar sahici
Göge kapılar açan ruhum gibi dedemi

...

Dedim ya
Belki arınıp dirilebiliriz
Kasideler içre türküler dinleyip ağlayabilirsek
Dağın yamacına vurulmuş patikayı avuturken bir güneş
Ovar da kalbimizi Leyla çerağ tutan elleriyle
Denize dökülen sokaklara çağırır bizi.

Babam Gibi

Babam gibi uyumak istiyorum. Bütün gün rızkının peşinde koşmaktan yorularak kutsanmış, bitkin düşmüş bir bedenle yatsı namazının yollarını yarı ayık gözlemek, ezan biter bitmez bir dağın yıkılışı gibi secdeye varmak, sağımdaki ve solumdaki meleklerle günün son selamını çakmak, tüm portakal bahçelerinin kokusunu bir nefese toplayıp, koskoca bir baharı içime çekerek, dilimin duasına bir gayret kalbimi iliştirerek uyumak istiyorum.

Karanlığında yıldızlarını gördüğüm göğün altında, mevsimleri duvarların dışında bırakmadan, yazın terleyip kışın üşüyerek, baharın beyazlı oynak hallerine ayak uydurmaya çalışarak, gözlerimi kapatıp derin bir nefes aldığımda hiçbir kelimeye ihtiyaç duymadan bir nefes kadar kısa ve hayat verici bir şükür kalbime doldurup işim neyse onu yapmak istediğim sabahlara uyanmak için uyumak istiyorum.

Ertesi günün işiyle dertlenmeden,

zamanı gelmemiş sıkıntılarla içimi daraltmadan "Allah kerimdir." diyebilmek, radyasyona maruz kalmadan çocuklarımla oynayıp eşimle sohbet etmek, konu komşuyla kimsenin hakkına girmeden yarenlik etmek, dertlendiğimde "Kerem sahibi rabbime"

fısıldayıp yükünü ona havale etmiş bir kalple gözkapaklarımdan içeri sadece huzuru alarak uyumak istiyorum.

Gösterişin yüklerinden azade, düz ve sade bir hayatı kafam ve gönlüm rahat olarak yaşamak, yalnızlıktan ve

yoksulluktan korkmadan, yalnızların ve yoksulların olgunluğuyla “razı olma”yı ve “kıymet bilme”yi havanın içindeki oksijeni solumak gibi sıradan bilmek, hatta bunun farkında bile olmadan yaşayıp gitmek istiyorum.

Gündüzleri yüzümü şehrin kalabalıklarıyla yıkamak, asfalt sokaklar ve beton merdivenleri arşınlamaktan kara sular inen ayaklarımın beni bir yere götürmediğini fark etmek, ağlamalarımı ertelemek, kalbimle söyleşmeye vakit bulamamak, el yordamıyla kıldığım namazlarımın sentetik seccadelerdeki secdelerinde O’na yaklaşmamak, telefonuma yüklediğim ve pespaye bir acizlikle hayatıma sanat eseri iliştiirdiğimi düşündüğüm zil sesini duyduğumda Müslüman kardeşimin selamıyla selamete erememek, yalnızlıktan korktuğum halde o telefona yüz buruşturarak ve herkese sergi-

lediğim, haliyle hiçbir “özel”liği bulunmayan “samimiyet”le cevap vermek, işten güçten yare yarene vakit bulamamak, hep saate bakmak, hep saat kurmak, hep koşmak ama hiç yetişememek, hiç yetiştirememek istemiyorum.

Akşamlarımı; besmeleyle girdiğim evime ne idüğü belirsiz bir sürü insanın sureti ve samimiyetsiz sözleriyle harcamak, evime sadece akşamları girmek, “bu akşamlar için mi çalışıyorum; çalışmak için mi akşamları dinleniyorum” diye sormak zorunda

kalmak, memleketteki kafa sayısınca bölünmüş bir ülkenin haberlerini “öteki”nin hainliğini haykıran cümlelerle dinlemek, “face” üzerinden kitlelerle iletişim, “face” üzerinden memleket kurtarmak istemiyorum.

Sokaklardan çekmek zorunda kaldığım evladımın; arkadaşlıklarını “vatandaş”lığını kaliteli kılmak adına itelenen okulun müsaade ettiği kadar kurduğunu görmek, akşamları eve geldiğinde neden yaptığını ne onun ne büyüklerin anlayabildiği ödevleri yapmaya zorlamak ve hiçbir insani vasfı olmayan ekran oyunlarıyla büyüdüğünü görmek, ardından ailecek yumuşatıcı kokan elyaf yastık ve yorganlarla dayak yemişiz gibi uyanacağımız uykulara dalmak istemiyorum.

Çocukken gördüğüm rüyayı ve dünyayı görmek, düşmek ve dizimi kanat-

mak, toz toprak içindeki halimle anemden azar işitmek, kardeşlerimle suç ortağı olmak, Allah’ı merak etmek, ağaçlardan ham meyveler yemek, derede ayazda gezmekten hasta olmak, akşama kadar koşup oynamaktan yorgun düşüp akşam yemeğini yediğim yer sofrasının bir kenarında uyuyakalmak ama sabah, babamın şefkatli kollarından alınmış güçle yatağımda uyanmak, sobayla ısınmak, birilerinin yeğeni; torunu olmak, haber vermeden misaerliğe gitmek, çat kapı gelen misaer çocuklarıyla oynamak, kavga etmek, küsmek, sayıları ve saatleri bilmeden güneşe göre yaşamak ve babam gibi çocuklarıma bunları heybesine doldurduğu bir hayatı sunabilmek istiyorum.

Babam gibi dingin, derin, heybetli ve temiz; çocukluğundakileri çocuğuna verebilmiş, babam gibi yorulmuş, dinlenmiş, şükretmiş olmak istiyorum. ■

Zamanın Ritmine Dair

Bütün gün gerekli gereksiz bir sürü işle uğraştıktan sonra tüm yorgunluğuma rağmen uykumdan birkaç saat çaliveriyorum kendime. Saatlerce üzerimde taşıdığım o modern insan formasını çıkarıp atabilmek için yapıyorum bunu. Zaten hiç yakışmıyor bana, yani bize. İşte bundandır ki dünyalık hemen hemen her şeyin bir kenara çekildiği, yeryüzünün motor seslerine katlanmak zorunda kalmadığı, ışıkların bir bir söndüğü, kulun kendini olabildiğince yalnız, bir o kadar da Rab-bine yakın hissettiği, sessizliğin yanında vicdanın sesinin en kolay duyulabildiği o güzel vakitleri tefekkürle geçirmeyi, güne Müslüman kimliğimizi hem gön-lümüzde hem de zihnimizde taşıyarak başlayabilmede bir yol olarak görüyorum.

Her ne kadar "özgür" olduğunu iddia etse de modern insan, vakti başkaları tarafından hiçbir ayrıntı atlanmayacak şekilde planlanmıştır. Mesai saatlerine göre yaşamak bizleri en etki-

Müslüman olarak bizler, bu değirmende öğütülüp bambaşka bir kimlik elimize tutuşturulmadan önce; seküler zihin dağarcığına karşı kendi kalbi hissiyatımız doğrultusundaki kelimelerimize, Sanayi Devriminden bu yana, insanı makineleştirerek gelen tüketici toplum mesaisi dışındaki vaktimize, insanı insan yapan kulluk vazifesine sımsıkı sarılmak zorundayız.

siz hale getirecek yöntem. Dokuz ve beş arası üreten, aslında üretmeyen, yalnızca tüketilecek hammaddelerin "paketlenmesini" sağlayan, sonrasında ise diğerlerinin ya da kendinin bu sekiz saat boyunca ortaya çıkardığı ürünü tüketen ve ertesi gün bunu yeniden yapan, tüm günleri aynı olduğu için dünü bugünü bu şekilde geçmiş, yarını da böyle geçecek olan modern insan. Eli kolu bağlı bir birey. Hammadde, pazarlama, reklam, dağıtım, tüketim üzerine kurulu saatler.

Sanayi Devrimine kadar insanlar zamana bir kutsiyet atfediyorlarmış.

Kazanç peşinde geçen zaman bugüne oranla çok daha az olduğundan üzerine yemin edilen dehr'e hakkını veriyor olmak daha mümkün imiş. Zamanın nasiplenebilmek ne büyük nimet! Kadim geleneklerde kişinin vakte mukayyet olması ve onu kendisi tarafından ayarlaması zamanın bereketini çoğaltırken, modern toplumda bu durum tam tersi şekilde işlemektedir. Zamanın mahremiyeti var mıdır? Vardır. Modern insanın zamanı başkaları tarafından yönetilerek mahremiyet sınırlarının dışına çıkarılmıştır. Her sahada tüketici konumunda olan modern insan kendisi için planlanmış saatleri de tüketir. Zamanı kutsiyet atfetmeye değer bulmadığı için onu çığneyip atmaktan da çekinmez. Tüketmeye alışan insan yavaş yavaş bir makine halini alır ve Sanayi Devrimi, insanın da makineleşmesiyle hedefe ulaşmış olur. Halbuki Müslümanın zihni ve kalbi nasıl mahremi ise zamanı da öyledir. Dünyaya gönderilme se-

bebinin farkında olan insan zamanını, kulluğunu ifâ edebilme gayesiyle düzenler. Kendisine verilmiş vaktin yaradının lütfu olduğunu bilmek, seküler ahlakın hudutları dışına çıkarır Müslümanı. Bizler, aklımızı, irademizi ve bize bahşedilmiş vakti O'ndan emanet alırız. Bunun bilincinde yaşamak, kendini ilahi ritme teslim etmeyi gerektirir. O ilahi ritim sükûnet ile yaratılmış her şeyin üzerinde tecelli eder. İnsana onu görebilmek için tâlib olmak düşer.

"Modern", hepimizin meramını anlatırken sık sık kullandığı, 21. yüzyıla dair belirtilen kavramların başına sıfat olarak gelen bir kelime. Eseçe belirtiyorum ki bizi çok da alakadar eder bu kelime. Mesele modern kelimesinin kullanımı ya da cümle içindeki yeri değildir elbet. Mesele bizlerin hayatında yer edinmiş ve ediniyor oluşudur. Modern, Latince'deki "modernus"tan alınmıştır. Modernus ise "modo"dan türetilmiştir ve "hemen şimdi" manasına gelmektedir. Modern zamanlar-

da -hızlı zamanlarda- insanın hızlı yaşamak için çok sebebi var. Hiçbir şey için gerekme bile geride kalmamak için koşuyoruz.

Şehir ve hız. Bir yerlere yetişmeye çalışırken o hız bizi esir alıyor, durup hakikati göremiyoruz. Koşuşturma, hiçbir yere varamama ama yine koşuşturma. Arabalar o kadar hızlı gidiyor ki ağaçları yeşil bir "karaltı" olarak görüyoruz. Gökyüzüne, toprağa, kuşa, hakıyla bakmamak ne büyük mahrumiyet! Bunun farkına varabilmek için önce görebilmek gerekir. Görmek ve farkına varmak varlığın. Hiç tanımadığımız bir güzellikten mahrum kaldığımızı nasıl hissedeceğiz? İşte toprak.. Hep bir yerlere yetişmeye çalışırken güzellikleri iskalamış bir sürü bedenle dolu altı.

Bize telkin edilen seküler dilin sözcükleri bu hıza kapılıp tüketilmemizi sağlayabilecek yoğunlukta. Müslüman olarak bizler, bu değirmende öğütülüp bambaşka bir kimlik elimize tutuşturulmadan önce, seküler zihin dağarcığına karşı kendi kalbi hissiyatımız doğrultusundaki kelimelerimize, Sanayi Devriminden bu yana, insanı makineleştirerek gelen tüketici toplum mesaisi dışındaki vaktimize, insanı insan yapan kulluk vazifesine, bizi modern insandan ayıran kalın bir çizgi olan mahremiyet duygusuna, dolayısıyla zihnimize ve gönlümüze, sahip olduklarımızın kendimize yaratının bir lütfu olarak verildiğine dair bilince, varlığın üzerine sükûnet ile tecelli etmiş o ilahi ritme sınıksız sarılmak zorundayız. O'ndan izinsiz gören bir göz, işiten bir kulak ve konuşan bir dil olmayacağı gibi, O'ndan bağımsız yaşanılacak bir an da yoktur. Bunu önce idrak sonra tatbik edip vaktimizi Allah'a teslim edelim, gerisi hallolur vesselam. ■

Nurettin Topçu ve Türkiye'nin Maarif Davası

Ülkemizin önemli münevverlerinden biri olan Nurettin Topçu'nun büyük bir hayranlıkla okuduğumuz "Türkiye'nin Maarif Davası" isimli eserinden sonra uzun süre kitabın tesirinden kurtulamadım. Malum hiç de yeni olmayan buna rağmen her geçen gün daha yıkıcı olan bir maarif problemimiz var. Çok konuşuldu, çok yazıldı ama hallolmadı. Ben de kitabı ve meseleyi daha iyi ve doğru kavrayacağına hiç şüphe etmediğim başka bir münevverle Prof. Dr. İsmail Kara ile konuşmaya karar verdim. Hayli uğraşından sonra da muvaffak oldum. Bendenize zaman ayırıp bu mütevazı teklife icabet ettiği için İsmail Kara Bey'e bir kez daha şükranlarımı arz ediyorum.

S.İSKANOĞLU: Eğitimden bahsetmeden önce ilimden bahsetmek istiyorum. Sizce insan neden ilim sahibi olmalı?

İ.KARA: Nurettin Topçu'yu konuşmak söz konusu olduğu zaman birden Maarife inmemek gerek. Nurettin Topçu bütünlüğü olan bir düşünürdür. Dolayısıyla Maarif Nurettin Topçu'nun sisteminin bir parçasıdır. Bu parçayı anlamak için yukarıdan aşağıya doğru inmek lazım gelir. Ayrıca ilim de bunun bir parçasıdır. Nurettin Bey esas itibarıyla bir ahlak felsefecisidir. Aynı zamanda bir eğitimcidir. Nurettin Bey'in ahlak düşüncesinde, asıl olan bir insanın kemal noktasına doğru mesafe kat etmesidir. Yani bir fert olarak insanın sonsuzluğa doğru mesafe kat etmesi, bir yerden başlayarak bir yere doğru yükselmesidir. Bunun adı "isyan ahlakı"dır. Sonsuzluğa Allah'a ulaşmaya kadar diğer bütün kademelere isyan etmesi ve mücadele etmesi lazımdır. İlim bu mücadelenin

araçlarından biridir. Maarif ilmin araçlarından biridir. Bu, şu anda bizim milli eğitim dediğimiz şeydir. Buradan ilme geçecek olursak, ilim modern dünyada maddi dünyayla sınırlı olan bir şeydir yani insanla ve maddi dünyayla sınırlıdır. Halbuki biraz geriye doğru gidilirse hem dinlerde hem de diğer medeniyet ve kültür havzalarında ilim insanla başlayıp insanla bitmez. Esas ilim Allah'tan başlar, ilmin merkezi orasıdır. Buradan aşağıya doğru iner. İnsanın ilmi Allah'ın ilminin bir parçasıdır. Dolayısıyla insan bununla irtibat kurduğu oranda ilmi yükselir ve değer kazanır. Hiç şüphesiz ilmin de kademeleri var yani ilimde tek tip değildir. Şu anda eğitim dediğimiz veya Nurettin Bey'in "maarif davası" dediği şey aslında insanın ahlaki bir kişilik kazanmak istikametine doğru bütün hayatı boyunca uğraşacak olan insanın bilgilerinin oluşma devresi veya bilgilerinin oluşma tarzıdır. Bu yüzden ilim aslında insanın bu yükse-

İlim aşkının ortaya çıkabilmesi için kelimeler yetmez. Okulun bir aşkla kurulması lazım, öğretmenlerin bu işe aşık olması lazım,talebelerin aşık kılınması lazım ,ders kitaplarının, eğitim öğretim çevresinin bu aşka müsait olması lazım.

İşini temin eden bir şeydir. Eğitimse bu ilmi hazırlayan bir şeydir. Nurettin Bey bunu önemli bir mesele olarak görüyor fakat burada ahlak meselesini de unutmamak lazım tabii ki bunun bir alt başlığı olarak da ilim meselesini unutmamak lazım.

S.İSKANOĞLU: Bugünün insanı için ön planda olan maddeyi arka planda bırakıp maneviyatı öncelemek mümkün olabilir mi?

İ.KARA: Maddeyi arka plana bırakmak gerekmez. Şu anda madde, manayı tamamen bastırarak düzeyde öne geçtiği için biz böyle bir problemle karşı karşıyayız. Yoksa madde ve mana kendi yerinde durduğu müddetçe ki bunların ikisi de çok kıymetlidir. Biz madde olmadığı zaman mana ile irtibat kuramayız. Çünkü biz aynı zamanda bir maddeyiz. Şu anda madde azmanlaşmış durumda ve mana

dediğimiz, maneviyat dediğimiz şey bastırılmış vaziyettedir. Hatta modern felsefe itibariyle bakarsanız tamamen dışlanmış bir şeydir. Şu anda yapılması gereken şey bunu tekrar dengeye doğru çekmektir. Çünkü maddesiz mana olmaz. Ama senin sorunun arkasında şöyle bir şey var bugün maddi şeyler hakim hale geldi. Zamanın mana tarafı zayıfı. Bu doğru fakat buradan başka bir aşırılığa sapmamak lazım. Çünkü bizim mensup olduğumuz din dünyadan el etek çekmeyi teklif etmiyor. Allah'ın nimetlerinden yararlanmayı yasaklamıyor. Dolayısıyla burada aramız gereken şey bir dengedir. Manayı bastırmayacak bir madde anlayışı ve ilişkisidir. Tabii bu hem anlayış hem de ilişki ile olur yani anlayış olmadığı zaman ilişkinin düzenli olması mümkün değil.

S.İSKANOĞLU: Kitabın ilk bölümlerinde dikkatimi çeken bir şey var: İlim

aşkı. Olmazsa olmaz olarak anlatılıyor. Nüfusun tamamını okula dolduruyoruz. Biz bu şartlarda herkesten "ilme aşık" olmasını bekleyebilir miyiz?

İ.KARA: Öncelikle ilim aşkının ortaya çıkabilmesi için kelimeler yetmez. Okulun bir aşkla kurulması lazım, öğretmenlerin bu işe aşık olması lazım,talebelerin aşık kılınması lazım ,ders kitaplarının, eğitim öğretim çevresinin bu aşka müsait olması lazım. Yoksa başka türlü ilim aşkı ortaya çıkmaz. Fakat istisnai olarak çıkabilir. Yoksa sistem ilme aşık insanlar yetiştirmiyor. Bu birçok parçanın bir araya gelmesiyle oluşabilecek olan bir şeydir. İlime aşık olan hoca yoksa talebe o aşkı kazanamaz. Şu tartışma dışıdır ve kesindir ki ilim aşkı olmadan ilim olmaz, ilim olmadığı zaman da bir toplumun üzerine basacağı zemin teşekkül etmez. Ama ilim aşkını ortaya çıkarmak, bu birçok unsurun bir araya gelmesiyle oluşabilecek olan bir şeydir. Dolayısıyla ilim aşkı olmadan ilim olmaz, ilim olmadığı zaman da bir toplumun motoru çalışmıyor demektir ki bunda şüphe yok. Ama bunu sağlamak kolay bir iş değil; yani birçok unsurun bir arada olması lazım. İşte burada talebe, hoca, mektep, marif politikaları,ders kitapları bunların hepsinin aşka müsait olması lazımdır. Dediğim gibi çok nazik bir ağaçtır, çiçektir ilim aşkı öyle her yerde yetişmez. Türkiye'de bir okuma seferberliğinin olduğu doğrudur fakat; ilim aşkı diye bir şey yoktur. Zaten maarif politikalarımızın böyle bir hedef de yoktur. Hakikaten mesleğine aşık hocalar var işte bunlar ilim aşığı talebeler yetiştirecek. Bizim memleketimizin enteresan bir tarafı var. Bizim memleketimizde Yunanistan nüfusundan fazla yani 15 milyon civarında eğitim

İlim insanla başlayıp insanla bitmez. Esas ilim Allah'tan başlar, ilmin merkezi orasıdır. Buradan aşağıya doğru iner. İnsanın ilmi Allah'ın ilminin bir parçasıdır. Dolayısıyla insan bununla irtibat kurduğu oranda ilmi yükselir ve değer kazanır.

kadromuz var. Bu nüfusun hepsini kaliteli bir şekilde yetiştirmek, okutmak kolay bir iş değil. Türkiye'nin imkanları da buna yetmiyor.

S.İSKANOĞLU: Şu an içinde bulunduğumuz sistemle ilgili ciddi sıkıntılar var. Adeta bir kısır döngü içerisindeyiz. Meslek edinmek için üniversite okuyoruz. Bunun sınavı için de uzun yıllar hazırlanıyoruz. Sanki eğitim-öğretim hayatı bu sınava odaklanmış gibi. Sizce bunda bir terslik yok mu? Bizler bu döngünün dışına nasıl çıkabiliriz? Ya da bu mümkün mü?

İ.KARA: Aslında mümkün tabii. Fakat kolay değil. Bunun bir çok sebebi var. Sebeplerden biri Türkiye'nin marif sistemi. Türkiye'deki milli eğitim sistemi Osmanlılardan başlayan bir süreç içinde, sadece cumhuriyet ile de alakalı değil; bir çok müdahaleye uğramış ve halen de bu müdahaleye uğramakta olan bir eğitim sistemi. Bu eğitim sistemi yerli bir eğitim sistemi değildir. Biz "Türk milli eğitim sistemi" diyoruz ama bunun Türk ve milli olduğu çok su götürür. Size çok sade bir örnek vereyim. Mesela okullarımızdaki en kötü ders Türkçedir yani okullarımız Türkçe öğretmiyor.

S.İSKANOĞLU: Ben 11.sınıf öğrencisi olarak şu ana kadar öğrendiklerimin ne işe yarayacağını sorgulayıp duyuyorum. Muhtemelen gelecek yıl sınava girdikten sonra hepsinin üzerine bir perde çekeceğim. Bize tabiri caizse "yüklenen" bu kadar bilgi ger-

çekten gerekli mi? Sahip olunması gereken ilimle bizim sahip olduğlarımızı karşılaştırsak bu konu hakkında ne dersiniz?

İ.KARA: Bizim talebelere yüklediğimiz bilgi fazla değil. Aslında size çok daha fazla bilgi yüklenmesi lazım. Çünkü eğitim çağındasınız. Yalnız buradaki problem çok bilgi yüklenmesi değil bu bilginin kalitesi ve neye doğru akacağıdır. Yoksa siz bu yaşta öğren-

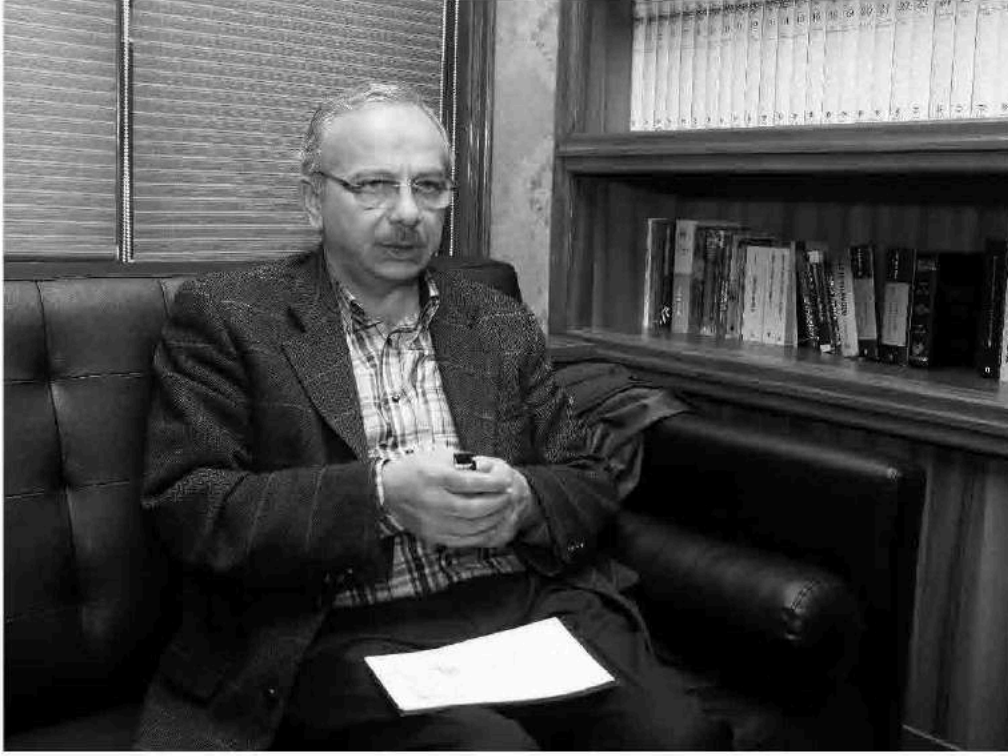

meniz gerekenlerin azını öğreniyorsunuz. Çünkü çocuğun üniversiteye gidene kadar birçok şeyi öğrenmesi lazım. Nedir bu çok şey, mesela edebiyat. Edebiyat dersleri okumanız gereken düzeyde değil. Liseyi bitirinceye kadar sizin Türk dili klasikleri, Batı klasikleri, Rus klasikleri bunları bitirmiş olmanız lazım. Eğitim budur ama böyle bir şey söz konusu değil. Batılı edebiyatçıların, sanatkarların yetişmesiyle ilgili hatıratlara baktığınız zaman gün içerisinde bir çok ders görüyorlar. Mesela spor olsun, resim olsun, yabancı dil olsun, müzik olsun bunun gibi bir çok ders görüyorlar. Yani sen

çocuğa "Çalış." dedin mi bütün vaktini almış oluyorsun. Halbuki çocuk oyun oynayacak, arkadaşlarıyla vakit geçirecek, sinemaya gidecek. Bakınız sinema da bir ders olarak kabul edilebilir. Sinema seyretmeyi öğrenmesi lazım. Bizdeki problem çok şey öğretmek değil. Problem lüzumsuz ve kalitesiz öğretmektir. Yoksa talebelik çağında çocuğun dolu olması lazım. Keşke talebeye çok bilgi verilse. Ama bizdeki problem bu değil. Bizde kalitesiz, irtibatsız, düzensiz, lüzumsuz bilgi veriliyor.

S.İSKANOĞLU: Lise eğitimini ele alırsak eğer, günümüzdeki din dersleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

İ.KARA: Din derslerini birkaç kademe de değerlendirmek lazım. Nurettin Topçu ilkokullarda din derslerinin din dersi olarak verilmesine karşı çıkıyor. "Din derslerinin diğer derslerin içerisinde verilmesi lazım." diyor. Şimdi Türkiye'nin din dersleriyle ilgili problemleri dünyadan biraz farklı. Yaklaşık 1964'ten beri Türkiye'de talebelerin okul dışında düzgün din dersi alma imkanları yok. Türkiye'de devlet kendi kurumları dışındaki kurumların veya vakıfın din dersi vermesini istemiyor. Sebebi ise insanların kafasında devlete karşı ækirlerin meydana gelmesidir. Bu yüzden bu din derslerinin mecburi hale gelmesi. Bu doğru bir tercih aslında çünkü tekrar ediyorum: Türkiye'de dışarıda insanların din eğitimi almalarını mümkün kılacak olan kurumlar yok. Dolayısıyla din derslerinin mecburi hale gelmesi iyi fakat; muhteva, içerik yeterli düzeyde değil. Hocalar da yeterli düzeyde değil, ders kitapları da. Bunlar birbirleriyle bağlantılı şeylerdir. Din eğitimi gerekli bir eğitimidir. Gelişme çağında olan bir

çocuğun din eğitimi alması gerekir. İleride dindar olur olmaz ama bilgi sahibi olmak ayrı bir şeydir. Yani bir insan bu zamanda din eğitimini almış sayılmaz. Çünkü din eğitimi demek sadece namazı nasıl kılacağımız ya da orucu nasıl tutacağımızdan ibaret değil. Yani bu bir dünya tasavvuru ki bunu edinmek o kadar kolay bir iş değil. Onun için çok yetersiz tabi. Alevilik meselesi dolayısıyla da din derslerinin programlarıyla ve ders kitaplarıyla tekrar oynadılar. Tabi Aleviliğin dahil edilmesiyle hem din dersi programında hem de ders kitaplarında değişiklik oldu. Türkiye şartlarında bu normal çünkü alevi talebeler var, onlar da Müslüman olduğu için bu derse giriyorlar. Bu yüzden de ders kitaplarında değişiklik olması normal ama; Alevilik ile ilgili konuların dahil edilmesi bunların daha da zayıfmasına neden oldu. Artık hem program hem de ders kitapları yetersiz. Ayrıca Türkiye'yi taşıyabilecek seviyede değil. Yani bir

talebe ailesinden veya dışarıdan din eğitimi almazsa okuldan aldığı eğitim hiçbir işe yaramaz.

S.İSKANOĞLU: Peki günümüzdeki İlahiyat eğitimi hakkında ne düşünüyorsunuz?

İ.KARA: Şimdi, ilahiyat eğitimi de tabi Türk eğitim sisteminin bir parçası. Dolayısıyla bunun da kendisine mahsus bir çok problemi var. İlahiyatın en büyük problemi imam hatiplere büyük ölçüde yaslanması. Yani ilahiyat, imam hatiplerden gelecek olan kaliteli öğrencilerin üzerine bir şeyler koymayı planlıyor. Veya başka şekilde söylersek, biz imam hatipten gelen öğrencilerin seviyelerini kontrol etmek zorunda kalıyoruz. Aslında o seviye bizim için başlangıç seviyesi değil. Bu yüzden bizim eğitimimizin seviyesi de düşüyor. Eğer üniversite imtihanlarını bir ölçü kabul edersek buraya en iyi talebeler geliyor (Marmara İlahiyat Fakültesi). Bu bakımdan talebenin ilgisi iyi ama bilgi düzeyi

çok zayıf. Bilgi düzeyi zayıf olduğu zaman siz başlamanız gereken noktanın aşağısından başlamış oluyorsunuz. Halbuki burada yetişen arkadaşlar sizlere din öğretmeni oluyor ya da diyanette hoca, müftü, vaiz oluyor ya da din konularında eser yazıyor. Yani Türkiye'nin din meseleleriyle uğraşan insanlar yetişiyor burada. Eskiye göre bizim de imkanlarımız maddi yönde arttı. Lakin eğitim kalitemiz aynı ölçüde artmadı. Tıpkı imam hatiplerde olduğu gibi bizde de çok talebe var. Bu da doğru değil; çünkü bu kadar talebenin hakkını vermek kolay bir şey değil. Hoca ve ders bildiğiniz gibi sınıfın ortalamasına göre belirleniyor. Haliyle sınıfın da ortalaması kalabalıklaştıkça düşüyor. Onun için diğer eğitim kurumlarında olan problemler bizde de var. İyi taraçar da var tabi. Burada da yine çok gayretli olan hocalar ve talebeler var. İstanbul bu bakımdan imkanları fazla olan bir şehir. Bunun için bir çocuk okuldan temin edemediklerini dışarıdan temin edebilir. Bunun için bazı taraçarı iyi bazı taraçarı belirsiz.

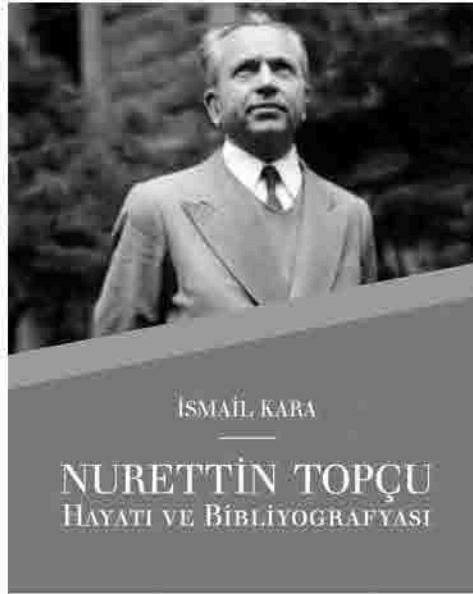
S.İSKANOĞLU: Kitapta geçen "İlmin insanı hakikat karşısında konumlandırması" nı biraz açıkla mısınız?

İ.KARA: İlmin amaçlarından biri hakikate ulaşmaktır. İnsan bir tamamlanmak arayışı içinde olduğu için hakikate ulaşma peşindedir. İnsan nakıs bir varlıktır. Varlıkların en üstünde olduğu halde eksik bir varlıktır. Dünyada tamamlanmak ister. Bu tamamlanmaya da kemale ermek denir. Tasavvufta buna insan-ı kamil yani tamamlanmış insan denir. Bu kendiliğinden olmaz, bunun için bir çaba sarf etmek lazım. Sarf edilecek çabalardan biri ilimdir, yani tek başına değildir. Yani ilim aslında insanın hakikate

ulaşması ve oradan kemale ulaşması için olan yollardan biridir. Fakat bu garantili bir yol değildir, öyle olsa ilimle uğraşan herkes en ahlaklı, en dindar insan olur. İlim otomatik olarak insanı ahlaklı, dindar ve mükemmel yapmaz. Bazı insanların da ilimle uğraşmak yoldan çıkarır. Şimdi bunun yanında bu ilim hakikate ulaşmanın ve oradan kemale ulaşmanın yollarından biridir. tek yol değildir. bunun yanında bir de bizim tecrübe dediğimiz insanın iç hayatı, insanın kendisini kontrol ederek bir hayat yaşaması söz konusudur. Bakınız bu da bir tür bilgi kaynağıdır. Yani insan tecrübesi buna genel olarak "neâs terbiyesi" denir. Bu da aslında insanı hakikate ulaştırabilir, kemale ulaştırabilir. İlimle birlikte hem neâs terbiyesini hem de iç tecrübeyi bir arada götürmek lazım. Bunlardan sadece biri olduğu zaman mesela iç tecrübe olduğu zaman insan ahlaken mükemmelleşebilir ama bilgi tarafı zayıf olur. Sadece bilgi tarafı varsa ahlak anlayış tarafı zayıf olur. Bu ikisini birlikte götürmek lazım. Yoksa bilgi otomatik olarak iyi insan ortaya çıkarmaz. Bilgi insanı azdırtadabilir. Onun için ilim alanı, bilgi alanı hiç şüphesiz önemli bir alandır ama bunu her şeyi halledecek şekilde düşünmek doğru değildir.

S.İSKANOĞLU: Medreseler konusunda herkesin kafası karışık. Kapatılması doğru muydu? Medreseler kapansa da oradaki işleyişi uyarlayıp kullanmak mümkün değil mi? Ya da bu çözüm mü?

İ.KARA: Sadece bizde değil, İslam dünyasının bütün coğrafyalarında 18. yüzyıl sonlarından itibaren, daha fazla olarak 19. yüzyılda, medreselerin yeterli olmayacağı düşünölmeye başlanmıştır ve bunun yanında Batı tarzında modern okullar açılmaya başlanmıştır. İlk açılan okullar asker eğitimiyle alakalı okullar-

dır. Daha sonra ilk ve orta okul, lise ve üniversiteler açılmaya başlanmıştır. Bu sırada medreseler varlığını sürdürmeye devam etmiştir. Bu çözüm, yani medreseler varlığını sürdürürken modern okulların bir tarafta devam etmesi, aslında zihniyet farklılıkları gibi bir takım problemler ortaya çıkarıyor. Fakat, bu uygun bir çözümdür denebilir. Bir taraftan geleneksel eğitimin verilmesi bir taraftan da modern okulların devam etmesi çözüm olarak kabul edilebilir. Tabi bu iki taraf arasındaki gerilimi azaltmak lazım. Çünkü Türkiye 1924 yılında İslam dünyasında hiç olmayan bir şeyi yaptı yani medreseleri kapattı ve bu sadece Türkiye'de oldu. Geride ise yalnızca modern okullar kaldı. Halbuki diğer İslam ülkelerinde medreselerin yanında yeni eğitim kurumları da devam ediyor. Bizde ise medreseler kapatıldığı için çok ciddi bir boşluk meydana geldi. Bu boşluk özellikle dini eğitimler sahasında yerini aldı ve bu boşluğu biz ilahiyat fakülteleri olarak hala kapatmış değiliz, kapatmamız da o kadar kolay bir şey değil. Bu yüzden medreselerin bazı bakımlardan zayıfması, bazı konularda tenkit alması ayrı

bir şey, kapatılması ayrı şey. Kapatılması yanlış alınmış siyasi bir karardı ve bu bakımdan da Türkiye İslam dünyasında tektir. Batıda da kilise dini eğitimi verirken hem modern okullar hem de ilahiyat fakülteleri eğitime devam etmektedir. Yani Batıda da ve İslam dünyasında da, Türkiye dışında, ilahiyat fakültesi medresenin yerini tutmaz esas din eğitimi medrese verir. Batıda da bu böyledir orda da dini eğitimi kilise verir. Lakin üniversitenin içinde ilahiyat fakültesi var ama üniversitenin içindeki ilahiyat fakültesi din mezheplerini laik bir çerçevede ele alır. Bizde bu bakımdan hem Batıdan hem İslam dünyasından farklı olan problemler var. Maalesef bunları da Türkiye'de yaşayan insanlar pek az bilir. Türkiye'de yaşayan insanlar ilahiyat fakültelerinin Batıdaki gibi din eğitimi verdiğini zanneder. Halbuki böyle değil.

S.İSKANOĞLU: Kırmayıp zaman ayırdığınız ve verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederim.

İ.KARA: Rica ederim. ■

Bize Dair

Yıl 2008. Mevsimlerden bahar. Her şeyde bir kıpırdanış. Tabiat henüz uyanıyor. Toprağın bağrından buhar ve kokular yükseliyor. Kurumuş köklere cansuyu yürüyor. Güneşin fisıldadığı ilahi muştuya gönlünü açmış bir tohum, diriliş türküsünü terenüm etmeye hazırlanıyor. Rabbani tecellilerin vecd halindeki coşkun rakasına her şey eşlik ediyor. Sadece kendini kutsaldan koparıp betonlar içre yaşayan ve toprağın üzerine zift döküp ayaklarını tabii olandan mahrum bırakan kent insanı işine gidip geliyor. Tüm güzellikleri ıskalıyor.

İşte biz; böyle bir yaz arafesinde, taze bir bahar sonrasında, hayata ve geleceğe ilişkin esaslı ækirlerimiz var diyen bir grup öğretmen ve öğrenci ile yollara düştük. Menziller tayin ettik. İlkeler belirledik. Yolun uzunluğundan, geçitlerin çetinliğinden dem vurduk. Sahici, hayırlı fakat nefsin hazzetmeyeceği sıkıcı işlerden bahsettik. Gücün kalabalıklara değil hakka ve hakikate yaslanmasının

gerektiğini ikrar ettik. Davası olanın hesabı olmaz dedik azmettik. Niyeti içtenliği, duayı ve illa ki aşkı azık olarak kuşandık. Hani demişler ya: "insanlar ikiye ayrılır; yola çıkanlar ve yoldan çıkanlar." Biz de yola çıktık. İçimizden biri o gün şöyle demişti:

Yola çıkmak menzilin ta kendisidir.

Duygusalдық ama romantik veya melankolik değildik. Hüznümüz ve kinimiz vardı. Çünkü meselemiz vardı. Gayretlerimizin yeterli olmayacağını farkındaydık. Zaman bizden yana değildi. Yarışmaları onlar düzenliyor, kuralları

onlar koyuyordu. Ama olsun dedik:

Bazen kaybetmek kazanmaktır.

Biz zaferden değil seferden sorumluyuz dedik. Yola revan olduk. Cahit Zarifoğlu Ağabeyin dediği gibi: **“Düştüysek ona bakarken düştük”** dedik.

Gerçekçiydik; fakat determinist değildik. Sonuçları, sebeplerin ve şartların değil Allah'ın tayin ettiğine iman ediyorduk.

Yola çıkmak zordu; fakat yolda kalabilmek de daha kolay değildi. İç sesi-mizle savaştığımız yetmezmiş gibi dış seslerle de mücadele etmek zorunda kalıyorduk:

Sınav haftasında kitap mı okunmuş? Her hafta 8 saatin üzerine bir buçuk saatlik kitap tahlili mi yapılırmış? Fen öğrencilerinin böylesine bir çalışmayla bu kadar yakından ilgilenmeleri doğru muymuş? Herkes tatildeyken güzelim tatil günlerinde sunum kampı da ne demekmiş? Böyle geniş aile mi olurmuş? Bu işler boş işlermiş. Davaymış, hizmetmiş, tebliğmiş...

Bunlar modası geçmiş şeylermiş. Hep aynı şarkıyı söylüyor, aynı kişileri dinliyormuşuz. Fazla düşünmemeliymişiz. Beş şıktan doğru olanı işaretlemek yeterliymiş. Ve daha neler neler...

Bir Zen sözü der ki: “Hiçbir tohum, çiçeği göremez. Var olmak, yok olmayı göze alabilenlerin işidir.”

Biz Genç Düşünce Platformu olarak kurtuluşumuzun ve varlığımızın bir anlama kavuşmasının ancak Allah'a hizmet dairesindeki bir yok oluşla mümkün olacağına inanıyoruz. İsmet Özel'in dediği gibi: **“Okumanın rehberi, okumaktır.”** diyoruz.

“Eğer bir şey onarılacaksa bu önce zihniyet onarımı olacak.” diyoruz.

Çünkü farkındayız, zihinlerimiz bulanık, kafalarımız karışık. İslam'ın inşa ettiği akıldan uzaktayız. Durulmak ve akıllanmak istiyoruz. Sorular soruyor, cevapların peşine düşüyoruz. Sorularımızın ve cevaplarımızın selameti için kendi dilimizle, kendi kelimelerimizle konuşmanın önemine inanıyoruz. Bizimle aynı dili konuştuklarına inandıkla-

rımızın kapılarını çalıyoruz.

Rasim Özdenören'e itimad ediyoruz. Şöyle diyor: **“İslam'da belki akıllı aşan hüküm vardır, fakat akla aykırı hüküm yoktur.”** **“Amenna!”** diyoruz.

“Paramız ve gücümüz olduğunda her şey düzelecek.” demiyoruz. Değerin para ve güç üretebileceğine inanıyoruz; fakat para ve gücün değer üretebileceğine inanmıyoruz.

Merhum Bilge Kral Aliya'nın dediği gibi: **“Karizması olan bir şey varsa, ızdıraptır.”** diyoruz. İsmet Özel'in **“Acı duymak ruhun aeyakasıdır.”** sözüne katılıyor, aeyakalı ruhların mütevazı duruşuna talip oluyoruz.

İlahi mesajın sonraki ilkbaharlarda zahir edebilmesi ümidiyle ahir zaman denen bu sonbaharda toprağın bağrına saplanmayı bir ikram, bir şeref kabul ediyoruz. ■

Yaşımız Gereği

A rıyorum, arıyorum, yok! Baba hatırası, oltu taşı güzelim tespih... Gözüm gibi bakıyordum oysaki. Nerde olabilir? Dünkü hengâmede yere düşmüş olabileceği geldi aklıma.

Çok gaza gerek yok, demiştim. Off Emre of, kendinden haberin yok. Saat gelince apar topar çıktım evden. Bahçede bakmadığım yer kalmadı. Ama naâle; yok, yok, yok...

Sınıfa koştum.

- Alper benim tespihi gördün mü ?
- Hayır. Emre ne oldu, kayıp mı ettin?
- Hiçbir yerde bulamıyorum. Dünkü karmaşada düşmüş olabilir.

Alper, Sabri Abi için yardım kampanyası düzenliyordu. Herkese haber verdi, bütün okul seferber oldu. Allah ondan razı olsun. Beş günde Sabri Abi'nin kira parası çıktı. Müdürün yüzüne at dedik ama Sabri Abi saygılı adam, yapmadı tabi. Herkese çok te-

şekkür etti. Emegi geçenlere bedava birer tost verdi. Bol bol sucuk, kaşar koymuş midemiz bayram etti. Ama hala benim tespihi bulamadık. Anneme de daha söylemedim.

Kendimi çok kötü hissediyorum. Okulda dalıp gidiyorum, babamı düşünüyorum. Görenler teselli ediyor. Bu halde ders çekilmez. Hele İngilizce... The Kürdan: Yılmaz Hoca. Bizim İngilizce'ci. Uzun, ince, esmer, sert bakışlı biri. Adam İngilizceye hasta. Dersi sadece İngilizce anlatıyor. Tabi anlamıyoruz. Cüneyt -babası İngilizce öğretmeni- derste The Kürdan'la karşılıklı söyleşir, şakır şakırdatırlar.

Kapı açılıyor, Oturanboğa yanında bir kızla içeri giriyor. Sınıfımıza yeni bir öğrenci getirdi, bizimle tanıştıyor. Kız hoş görünüyor. Güler yüzlü, gözlerinin içi de gülüyor. Sanki bizi çoktandır tanıyor gibi bakıyor. Orta boylu, kumral uzun saçlarını arkadan toplamış. Kahverengi gözleri toprak gibi engin, zengin... Ne oluyorsun Emre?

Kendine gel! Arkaya Zehra'nın yanına oturuyor. Zehra iki günde tanıtır ona okulu. Ayaklı Gazate Zehra... Kim, kiminle, ne zaman, nerede, neden, nasıl? Tüm soruların cevabını verebilir. Bu arada adı Elif'miş. Teneffüste tespih arama kurtarma çalışmaları devam ediyor. Zehra derste Elif'e çoktan bahsetmiş meseleyi. Koridorlar, kantin, sınıçar, bahçe, danışma, güvenlik her yer didik didik arandı. Yok, yok... Yer yarıldı, yerin dibine girdi sanki. İçimdeki acı artıyor. Babamı kaybettiğim gün gibi içim daralıyor. Tespih taneleri boğazıma diziliyor. Yutkunamıyorum. Evin direği, evin reisi babam. Çok özledim seni baba. Sana sarılmayı özledim, seninle maç yapmayı, karate yapmayı, arkada namaz kılmayı özledim. Annemin kurallarını haâfe alan rahatlığını özledim. Baba her şeyini özledim... Eve gelince anneme sarılıyorum ama kolları çok cılız, senin gibi kuvvetli saramıyor beni. Onunla da dertleşiyorum ama çok konu-

yor baba. Söylediğime pişman ediyor. Oysa sen, gözlerinle anlardın, anlatırdın. Bir bakışın yeterdi. Annem senin gibi bakamıyor baba...

- Emre ! Emreee ! Oğlum baksana, kız bulmuş tespihi!

- Bulmuş mu? Kız mı?

- Oğlum, yeni gelen kız pankartları yığdığımız çalıların altında bulmuş.

Sanki sevinçten havalanıyordum, ayaklarım yerde değil. Oltu taşlı kara tespih elimde. Babamın elini tutuyordum sanki. Kokluyordum hala kokusu üzerinde. Haftada bir "Cuma Rüzgârı" sürerim. Farkında değilim ağlamışım. Alper "Karizmayı çizdirdin" diyor.

Elif'in yanına gidiyorum, gözleri buğulu.

- Teşekkür ederim. Benim için çok kıymetlidir.

- Önemli değil, seni anlayabiliyorum. Babamı iki sene önce traşek kazasında kaybettim.

Elif'in dediklerini duyamıyorum artık. Kalbim sevinçten çıkacak gibi. Tespihi bulduğuma mı seviniyordum yoksa, tesbihi Elif bulduğu için mi bilemiyorum? Yaşım gereği herhalde, oluyor böyle şeyler. Alper çekiştiriyor yerime oturuyordum, hoca gelmiş. Çıkışta Elif'i yakalamaya çalışıyorum.

- Arka bahçeye bakmıştım tam olarak nerede buldun tespihi?

- Bankın arkasında, ağacın yakınındaki çalılarının arasında.

- Baban, babanı kaybettiğini söylemiştin.

- Annen, kardeşin var mı ?

- Babamla beraber abimi de kaybettik. Bir tek annem ve ben kaldık.

- Kötu bir kazaydı anlaşılan seni üzmem istemezdim, acını tazeledim.

- Acılar unutulmuyor Emre. Kalbimin bir tarafı hep sızlar.

Bu sızıyla yaşamaya alışıyoruz, hiçbir şeyi unutmuyoruz aslında.

- Doğru.

- Peki, sen babanı nasıl kaybettin?

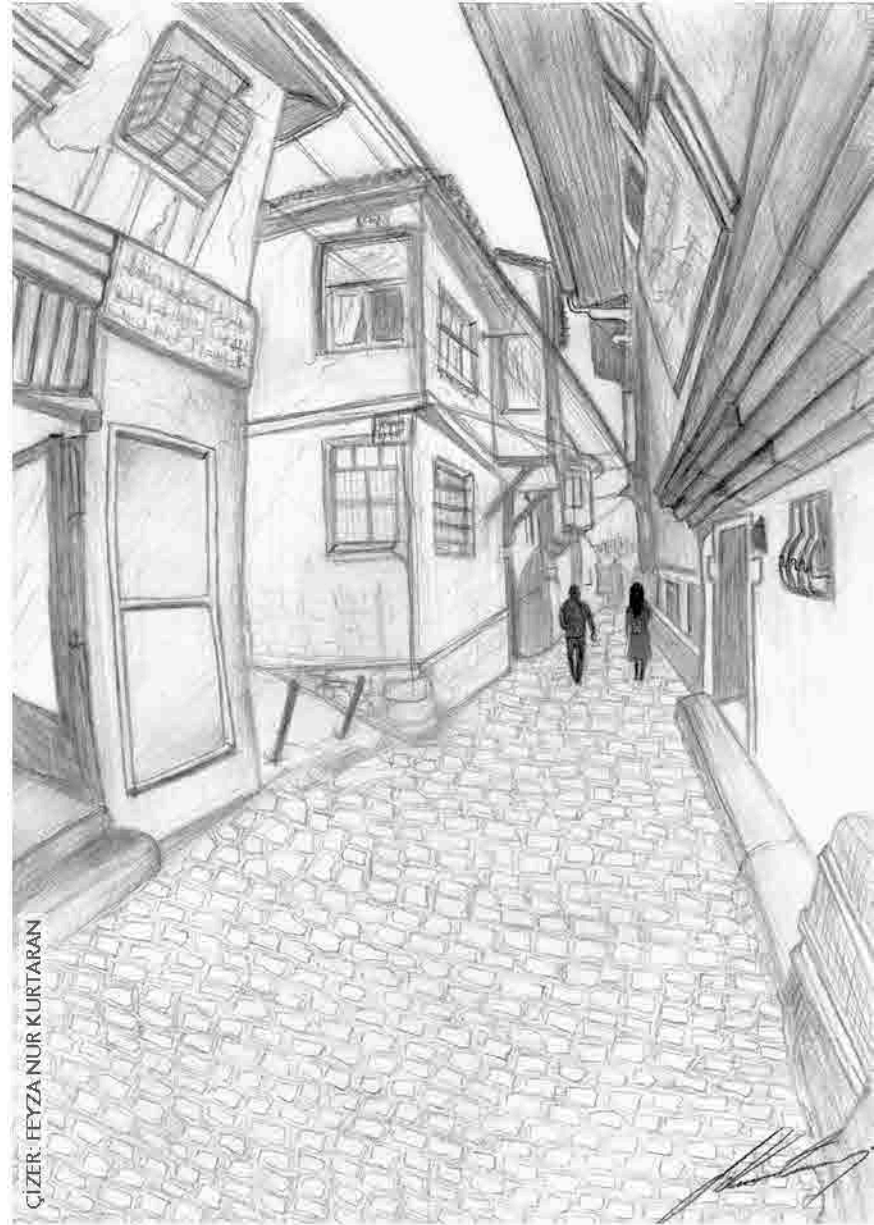
- Babamın kalp krizi. Beklemediğimiz, hiç aklımıza gelmeyen bir şey. Allah'ın taktiri ... Neyse, nereden gelmişsiniz buraya?

- Nevşehir'den geldik. Annemin tayini buraya çıktı. Devlet Hastanesinde yoğun bakım hemşiresi olarak çalışıyorum.

Okuldan uzaklaşmış epey yol almıştık.

Elişer arka sokağa

taşınmış, kasap Naci Amcaların kiracısıymışlar. Naci Amca'nın hanımı Türkan Teyze annemin arkadaşı olur. Güzel şeyler yaptığında bize getirir, sağolsun. Annem çalışıyor, mutfakta zor şeyler yapamıyor diye özel bir şeyler yapınca hemen getirir. İçli köfte, mantı, kol böreği, pide, kısır... Karnım acıktı galiba ağzım sulanıyor. Selamlaşıp sokak başında ayrılıyoruz. Bizim apartmanı gösteriyordum uzaktan. Köşedeki gençler pür dikkat bizi izliyor.

- Selamunaleykum, Emre ne iş?

- Aleykumselam, sınıf arkadaşım, yeni taşınmış. Annemin arkadaşının kiracısı.

- Tamam koçum, hemen kızarma.

- Hızlı hızlı yürüdüm, terliyim. Görüşürüz.

Eve girer girmez aynaya bakıyorum, gerçekten kızarmışım. Bu ne hal Emre, ne oldu ki şimdi? Abdest aldım, ikindiyi kıldım. Dua ederken annem geldi, daha haberi yok.

Tespihi kaybettim, buldum... Hala seccadenin üstündeyim. Annem arkadan boynuma sarılıyor.

- Allahım yavrumu sev, ben çok seviyorum.

- Hoş geldin anne.

- Hoş bulduk yavrum. Nasılsın, nasıl geçti günün?

- Bugün olanlar ælm gibi anne.

- Desene yine renkli bir gün geçirdin.

- Elif tespihimi buldu.

- Elif? Babanın tespihi mi?

- Babamın tespihini, okulda kargaşada kaybetmişim. Sı-

nıfımıza yeni gelen, Türkan Teyzelerin kiracısı tespihi arka bahçede bulmuş. Okul çıkışı beraber yürüdük, babasını ve abisini traæk kazasında kaybetmiş. Annesi devlet hastanesinde hemşireymiş.

- Sen kızlardan bahsetmezdin?

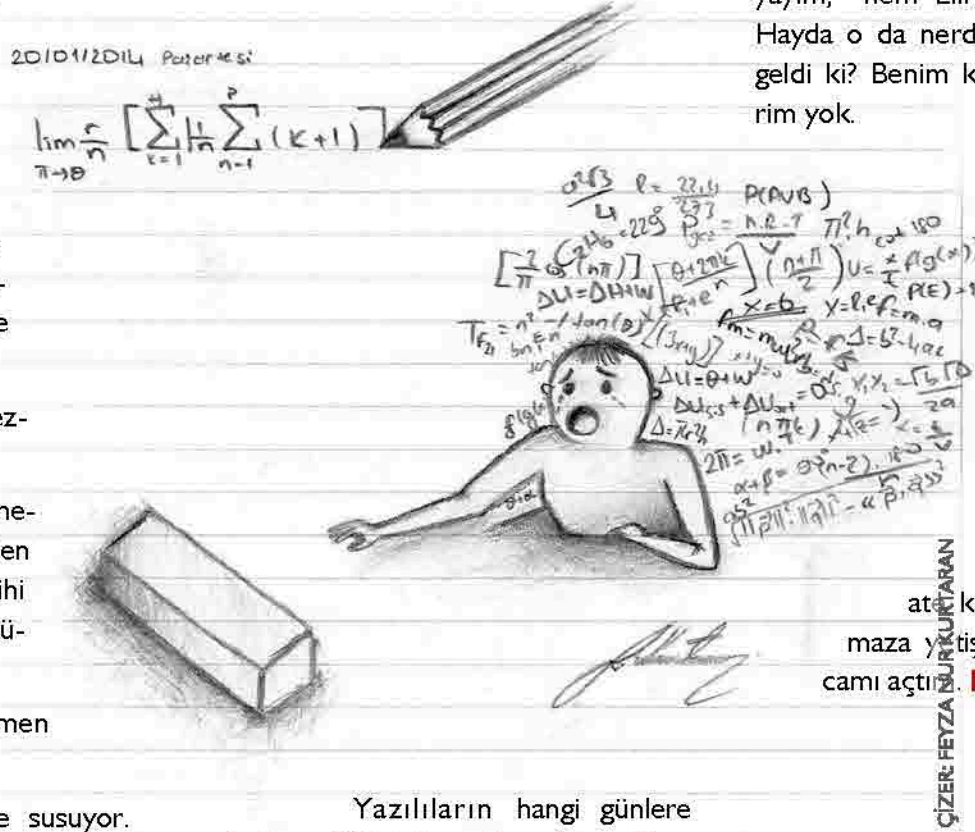
- Ne demek istiyorsun anne-ee ! Kızdan değil, tespihten bahsediyorum. Elif tespihi bulmuş, yolda beraber yürüdük o kadar.

- Tamam, oğluşum hemen kızma.

Annem ilk defa yemekte susuyor. Konuştuklarımızı düşünüyor galiba. Hızla yemeği bitirip odama geçiyorum.

Annem yeni bir kitap almış. Severim kitap okumayı; ama sürekli alamıyorum. Malum geçinmek kolay değil. Annem tek başına bakıyor eve. Bazen

yük olduğumu düşünüyorum. Ah bir tatil gelse de bir yere girip çalışsam. Eve ben de yardımcı olurum, içim rahat eder. Biraz okumuştum kitabı. Adı "Başarı Öyküleri".İçerisinde küçük hikayeler var. Adamlar inanmış, başarmış. Bize de beğenmek düşer. Ne diyorum ben ya? Yirmi sayfa falan okudum. Çok ilgimi çekmedi. Bana uzun kitap lazım. Önce tadına varacağım, sonra da bir şeyler çıkartacağım. Ben öyle severim. Aklim yine Elif'e gitti. Elif de Elif, nedir bu Elif sevgisi? Ne sevgisi oğlum saçmalama yaşın başın kaç?

Uyumuşum, uyandığmda saat on. Yatsı namazını kıldım.

Biraz dışarıyı izledim. Beş on kişilik bir grup karşı binanın önünde durmuş konuşuyorlar. Hepsi serseri tipli. İnşallah bir şey yoktur. Annem yorgunluktan uyumuş salonda. Kaldırdım yatağına götürdüm. Orada rahat rahat uyusun. Kıyamam anneme ben, belimeli tutulmasın. Zaten bütün gün ayakta. Bir o teyzeye, bir bu amcaya derken kadıncağızda hal kalmıyor. Allah'ım sen ona ve bizlere yardım et. AMİN!

Reis Dede'yi özledim. Yarın yine uğrayayım, hem Elif'ten de bahsederim. Hayda o da nerden çıktı şimdi. Niye geldi ki? Benim kafa uçmuş da habirim yok.

Evde boş boş dolandım. Yatağa uzandım. En az bir saat döndüm durdum, anca uyumuşum. Aniden gözlerimi açtım. Kafamı kaldırdım, pencereye baktım. Gözüm sataşmıştı. Çok şükür namaza yetmişmişim. Ayılmak için cami açtı. ■

ÇİZER: FEZTA NURKUNTARAN

Yazılıların hangi günlere denk geldiğini hesaplıyordum. Biyolojiyle dil anlatım aynı gün. Böyle şey olmaz arkadaş ikisi de sözel, ikisi de bilgi. Hangi birine çalışayım? En kötü dersim matematik. Off off yazılıda ne halt yiycem? Soruları mı çalsam? Ne diyosun oğlum? Hayır olmaz.

Şarkıya Dön! Kalbine Dön!

Son iki asırdır şüphesiz içimizde bizi kasıp kavuran bir yangın var. Ve biz Müslümanlar devamızı İslam'dan başka bir yerlerde aradığımız için hakikate ulaşmamız hayli zaman alıyor ve alacağa benziyor.

Duçar olduğumuz amansız hastalık Modernizm. Bizleri makinelere aşık fertler halinde topluma arz ederken niye bilmiyorum öylece beklemişiz hazin sonumuzu. Aynaya baktığımızda bizimle olana aldanıp köklü bir medeniyetin tevarüsü olan ruhlarımızın bizden ağır ağır uzaklaşmasını seyretmişiz. Pragmatik toplumların aksine aşk üzerine evrilen koca bir medeniyetin varisleri olan bizler, mukaddes emanetimize layıkıyla sahip çıkamamışız.

Hayatı estetik ve incelikle ilmik ilmik dokuyan zarif insanların torunları olmanın bizlere yüklediği sorumluluklara itibarımızda hakikatten sıkıntılar var gibi. Milletçe haysiyetimize yönelik bu taarruzlar bizleri korkutmaz olmuş artık. Medeniyet iştiağıyla kav-

Sanat ruhtan koparılıp bir metaya dönüştürülünce onu icra edenler, maşuklar değil; sermayedarlar olacaktır. Gaye kar ve piyasaya tutunmak olunca her aşamada bir noksanlık ve önemli niteliklerden feragat görülüyor ne yazık ki. Estetikten bu kadar yoksun bir sanat anlayışının böylesine tutulur olması başka çağlarda da görülmüş müdür?

ruhan bizler anlamışız ki eve dönme vaktimiz bir hayli geçmiş.

Geriye baktığımızda geçmişte yaşayan arıçerimizin, alimlerimizin hakikati ararlarken hayatlarından zarafet ve manayı katiyen çıkarmayışları düşündürmeli bizleri. Biraz daha derinlere indiğimizde alimlerin, arıçerin birer sanatçı olmaktan beri olmadıklarını görmek çok da zor olmayacaktır. Çünkü sanat, bugün düşülen yanılığın aksine, popüler kültürün telakkisinden çok daha uzakta bir yerdedir. Sanatın derdi; aşkı, meşk ile kalbe doldurmaktır. Aşkı, insanı var oluş gayesinde ötelere

taşıyacak aşkı...

Ve sanat "tüketilebilen" bir şey değildir. Bugün kapsama alanı çok büyük olan tüketim kültürüyle çatışmasının başlıca sebeplerinden biri de budur. Günümüzde icra sebebi teşhir olması hasebiyle medyadan ayıramadığımız, sanat olmaktan çıkmış, harabeye dönmüş bir müzik anlayışı var. Kısa ömürlü ve gayesi prim yapmak olan müzikler, estetik unsurlarını ihtiva etmeyen ve zaten böyle bir kaygısı olmayan ses yığınlarıdır. Yoğun Batı hayranlığının bir tecellisi olan bu şarkıların güftelerinden sığlık, samimiyetsizlik,

sevgisizlik, aşağılama, nefret, usanmışlık fıskırıyor. Duygudan, ruhtan, ilahi ahenkten yoksun, teneke yuvarlanmasını andıran tınları olan müzikler... Hâsılı günümüzdeki musiki anlayışı öncesi olmayan, bir köke sahip olmaktan mahrum, kişisiz ve kimlisiz bir müzik. Sanat ruhtan koparılıp bir metaya dönüştürülünce onu icra edenler, maşuklar değil;

ÇİZER: MELİKE YALNIZER

sermayedarlar olacaktır. Gaye kar ve piyasaya tutunmak olunca her aşamada bir noksanlık ve önemli niteliklerden feragat görülüyor ne yazık ki. Estetikten bu kadar yoksun bir sanat anlayışının böylesine tutulur olması başka çağlarda da görülmüş müdür? Erbablarının "Öğrenme, hisset." dedikleri bir terennüm, parayla satın alınabilir mi ki? Diyor ya şairimiz: "Küçük bir tereddütten sonra inanıyorsun. Parayla satın alınamayacak ne kalmış dünyada?"

Ve teşhir, ve teşhir, ve teşhir... Kadim geleneğe sahip toplumlarda bilinir ki erdem, sahip olunan şeyleri teşhir değil gizlemektir. Gizlemek her zaman daha zordur. Ahlaki ve dolayısıyla güzel olandır. Tarihin en güçlü imparatorluklarını diri tutan hazfe alınmayacak sanat birikimlerinden farklı bir şey midir? Tüm samimiyetimle inanıyorum ki toplumları yönlendirmekle mükellef sanatçıları (!) teşhir ürünü haline gelmiş milletler çürümeye yüz tutmuş milletlerdir. Nuriye Akman bir röportajında soruyor Gülben Ergen'e "Henüz gencim, yaşlanmadan cebimi doldurayım diye bir düşünceniz var mı?" diye. Ve Gülben Ergen beklediğimiz hicabı sergilemeden cevabını veriyor: "Var var. Şu anda benim en verimli zamanlarım. Yarın bir trafik kazası geçirebilirim. Yüzüme ya da vücuduma bir zarar geldiği zaman ben mahvolurum..."

Hülâsa toplumumuz, ışıltılı ama kuru, cazibeli ancak soğuk bir tehditle karşı karşıya: Modernizm. Bugün bu tehlikeyle kendinden emin bir şekilde savaşıyor gayretkeşlerimiz de hala yaşayan gerçek sanatçılar olsa gerek. Bu toplumu omuzlayıp daha yüksek bir yere taşıyabilen birileri olacaksa muhtemelen gerçek sanatçılar olacaktır. Eğer ruh durdurulabilen bir şey değilse ve medeniyetimizin mührü bir yerlerde açığa çıkmayı bekliyorsa ümitvar olmalıyız demektir. Bir büyüğümüz söylemişti: Bir medeniyet yorumu zahirde gözüküyorsa dahi küllerinin altından dikkatli nazarlar için berhayattır. ■

neşve yahut öfke ve heyecan

■ MELİKŞAH ERTUĞRUL ÇAY
GDP 3. KADEME

hiçbir yüz kızarıklığı duymuyorum hayır
yine olsa yine yaparım dercesine kabil
yine olsa yine yapmam dercesine habil bir kan
akıyor damarlarımda benden izinsiz
her sabah
bir hastaya iyi olacağı haberi getiren o ümidin
o adına ümit dedikleri parazitin
kayıp gittiğini görüyorum gözlerimden
gözlerimden varıyorum ilkin niçin yaratıldığım bilgisine
önce ellerim tutuşuyor buna tahammülüm yok
saçlarım uzanıyor omuzlarıma doğru
sevgilimin çağırışı gibi uzanıyor saçlarım
aması yok yumruklar atarak uzanıyor
omuzlarıma, -yoksa sevgilin var gibi yapma-
yüzlerce kölenin satın alınamamış hayalleri vuruyor
koşuyorum denize doğru yele doğru yelkenlere
açılmak için sırtımda kiniyle evsiz hayallerin
koşuyor koşuyor koşuyor koşuyorum güverteye

bir parazitten kurtarıyorum zihnimi
kemiriliyorken zihnimin eklemleri
kestiremiyorum neresine devrileceğimi dünyanın
ayaklarımın bastığı yere vatan diyeceğimi
bana dedem öğretti
bunu iyice belledim

denize vuruyorum bedenimi o kutsal gerginliğe
etimi kurban edermişçesine ilahîyim
ve bedelini alınan her nefesin savrulan küfrün
ödemek niyetiyle sunuyorum kendimi suların merhametsizliğine
suların haşinliğine suların öfkesine
sunuyorum serinliğimi el değmemişliğimi

şükürler olsun ey
ey bize vurmak gücünü veren
ey belimi doğrultan boynumu dik kılan
şehirleri sana adayacağım günün neşvesiyle yaşıyorum
ey.

Tüketim Dengesizliği

Denge, muhakkak ki evrenin her yerinde varlığını sürdüren en büyük ve yegane kavram. Aslında "Sünnetullah'ın" modern söylenişi. " Biz her şeyi bir ölçüye göre yarattık" (Kamer suresi, ayet 49). Her şeyin bir ölçü yani bir denge üzerine yaratıldığını bize haber veriyor Allah (cc). Bildiğimiz ve bilmediğimiz her şeyin. Biz ise bildiğimiz ama anlayamadığımız bir varlığın sistemine odaklanacağız "Dünya".

Dönme, eylemlerin en muhteşemidir. Evrende ki bu muhteşemlik de yaratıcısının onu üzerine inşa ettiği "döngü" den gelir. Ne demek istediğimizi biraz açalım. Evrende bildiğimiz hacim ve kütlece en büyük varlıklar yıldızlardır. Yine bildiğimiz en küçük kompleks yapılar da atomlardır. Her ikisi de varlıklarını dönme hareketine borçludurlar. İçinde bulunduğumuz güneş sisteminden tutun da canlıların solunum-fotosentez ilişkisine kadar her yerde bir döngü vardır. Bu hareketlilik

Bütün bu tüketim maddeleri size aslında kendinizde eksik bulunduğunuz bir yönü tamamlama fırsatı vermiş gibi yapar, size "Beni alırsan seni mutlu edeceğim, kendini daha eksiksiz, daha ideal, daha saygıdeğer hissedeceksin!" vaadini sunar. Bu açıdan bakıldığında çılgınlık diye nitelediğimiz bu hareketin insani olduğu sonucu çıkabilir. Fakat bu yönelme sistemi çökertecek bir düzleşmeye sürüklüyor.

varlığın devamlılığını sağlar. Tıpkı bir bisiklet gibi. Hareket ettikçe ve tekerlekleri döndükçe ayakta kalabilir.

Şimdi biraz da dünyadaki mevcut durumdan bahsedelim. Öncelikle nüfusun artışını inceleyelim. 1000-1850 yılları arasında dünyadaki insan nüfusu iki yüz milyondan bir milyara yükseldi. Son yüz elli yılda ise nüfus altı milyardan daha fazla arttı. Doğal Hayatı Koruma Derneği'nin açıklamalarına göre; insanlık tarihinde hiç olmadığı kadar hızlı ve büyük miktarlarda tüketilen doğal kaynaklar, son 40 yılda birkaç kat daha artarak tahribata

uğradı. Sadece bu iki örnek bile insanı dehşete düşürmeye ve ortada bir dengesizlik olduğunu fark ettirmeye yetiyor. Peki bu dengesizlik neden oluşuyor?

Dünya üzerinde canlıların yaşamasını sağlayan bir döngü vardır. Bu döngü esasında ihtiyaç-üretim paradigması üzerine kuruludur. Bunun en güzel örneklerinde biri tarımdır. Bitkiler karbondioksit ve suyu kullanarak besin üretirler. Bu işlem sonucu oluşan besinin fazlasını ise depolarlar. İnsanlar bu besin depolarını meyve, sebze şeklinde alır ve bir sonraki sene aynı bitkiyi

yetiştirebilmek için ihtiyacı olan enerjiye kavuşurlar. Yani bir nevi birbirlerini yaşatırlar. Her ikisi de üretir, her ikisi de tüketir. Bu dengenin korunmasının şartı şudur; sistemin elemanlarından birinin ihtiyacı diğerinin üretimini aşmamalıdır. Zannediyorum bugünkü dengesizliğin temel nedeni de bu şartın geçerliliğini yitirmesidir.

İnsanların son iki asırda ihtiyaçları hayli değişti. Aslına bakarsanız insanlar aynı insanlar fakat; ihtiyaçları(!) aynı değil. Değişen dünya ve belki de tüm insanlık tarihinin en büyük dönüm noktalarında biri olan Sanayi Devrimi ile birlikte gezegendeki birçok kural değişti. 18. Yüzyılın ortalarında dünya artık aynı yer değildi. En azından üreticilerin(!) gözünde. İnsan binlerce yıllık sadık üreticisi olan toprağa sırtını dönüp yeni bir üreticiye âşık olmuştu: Makineler. Bu korkunç bir hızla ve verimle çalışan makineler, insanlara yeni bir gelecek sunuyordu. Artık daha çok ürün daha kısa sürede üretilecek ve herkes her şeye kolayca ulaşabilecekti. Pek de öyle olmadı. İnsanların üzerindeki en büyük lanetlerden biri hortladı ve ilk başlarda kendilerine hizmet etsin diye kurdukları bu sisteme köle oldular. İlk kanlar, sistemin ihtiyar vagonu olan kara elmas için döküldü. Durmaksızın ürettiklerini satan, binleri almak için milyonları öldüren insan, ilk cihan harbinden sonra keşfettiği atom gücünü bir sonraki savaşta daha çok insan öldürmek için kullandı. Bu çalkantılı yıllardan sonra insan yeni bir çare buldu: Petrol. Artık insanlar, ihtiyaçlarını karşılamak için kendilerinden daha az insan olanları(!) soymaya başladılar. Onlara demokrasi ve insan haklarını öğretirken aldıklarıyla da yetinemeyen insan hazine aradığı çukurun kendi mezarı

olduğunu fark edemez bir halde kazanmaya devam ediyor.

Peki bu tüketim hastalığımız neyden kaynaklanıyor? Sanırım sorunun cevabı hırs ve aç gözlülük. En iyiye sahip olma arzusu. Yani aslında tüketme isteğimiz "ötekilere" dayanıyor. İnsanların kendilerine yeni bir kimlik alma ihtiyaçlarından kaynaklanan bir çılgınlık bu. Sürekli daha iyi bir araba almaya çabalarken asıl istediğiniz daha güçlü bir motor, daha fazla konfordan öte reklamında gördüğünüz arabayı kullanan, her kadını tavlaman, başarılı karakter olmaktır. Bir katalogdaki modelde gördüğünüz elbiseyi isteme nedeni de buna benzer ya da özgürlükten bahseden banka reklamı da sizdeki aynı duyguya hitap etmeye çalışır. Bütün bu tüketim maddeleri size aslında kendinizde eksik bulduğunuz bir yönü tamamlama fırsatı verirmiş gibi yapar, size "Beni alırsan seni mutlu edeceğim, kendini daha eksiksiz, daha ideal, daha saygıdeğer hissedeceksin!" vaadini sunar. Bu açıdan bakıldığında çılgınlık diye nite-

lediğimiz bu hareketin insani olduğu sonucu çıkabilir. Fakat bu yönelme sistemi çökertecek bir düzleşmeye sürüklüyor.

Başta bahsettiğimiz döngüye dönelim ve şu anki durumu anlamamız için hepimizin iyi bildiği su döngüsünü kullanalım. Bu döngü suyun hal değişimlerine dayalı bir döngüdür. Sürekliliğini de bu döngüselliğinden alır. Şimdi biz bu döngüyü düzleştirelim ve sonucu görelim. Dünyanın atmosferinde bir delik oluştuğunu düşünün. Bu delikten de su buharının uzaya dağıldığını. Buharlaşan suyun tamamı bu delikten boşluğa kaçacaktır. Bir süre sonra dünyadaki su tamamen kaybolacak ve sistem çökecektir. Aynı durum şu an bizim içinde geçerli. Gelin beraber çok kolay bir matematik denklemi yapalım. Elimizde 1000.... Tane pasta olsun. O'ların sayısına siz karar verin. Ve biz her saat iki pasta yiyip bir pasta yapalım. Ne kadar sürerse sürsün eninde sonunda bu pastalar bitecektir. Bizim sonumuz da sanıyorum bu dengesizlik sonucu gelecektir.

"Göğü yükseltti ve dengeyi koydu. Azgınlık etmeyin, ölçü ve tartıda saptırmayın mizanı. Ölçüyü titizlikle, adalette koruyun ve hüsrana araç yapmayın mizanı" (Rahman 7-9). Allah bu ayetleriyle dünyadaki ölçüyü, dengeyi bozmamamız için bizi uyarıyor. Sonucunun hüsranimız olacağını açıkça söylüyor. Aslında söylenecek son söz de yine ona ayet: "Asra and olsun; gerçekten insan, ziyandadır. Ancak iman edip salih amellerde bulunanlar, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka."

Büyükşehir Çilesi

G ökyüzünü kaplayan bulutlar, dağlar arasında uzanıp giden çiğ damlalarıyla ıslanmış otlaklara karanlık düşürmüştü. Bu manzaranın arasından, raylar üzerinde dumanını savurarak ilerleyen trenin gürültüsü bozuyordu tüm sessizliği.

Orta vagonlardan birinde seyahat eden iki adam, kendi aralarında konuşuyorlardı. Zayıf, kel başlı, cin gibi gözlerle etrafa bakan adam şöyle dedi:

- Hilmi, biz şimdi hakikaten İstanbul'a, büyükşehre gidiyoruz öyle mi?

Her hâliyle bu adama göre dağar ağır duran gür bıyıklı ve kıvrıkcık saçlı adam cevap verdi:

- Ne zannettin Remzi? Bindik trene gidiyoruz işte. İki saatlik yolumuz kaldı.

- Ah, sonunda bizim de elimiz para tutacak. İstanbul'da iş bulacağız. Hatta sonra kendi işimizi kurar zengin oluruz.

- Remzi! Hele bir dur. Daha nereye vardın da zengin oldun?

- Arkadaş ne bedbin insansın ya!

Hilmi ve Remzi iki çocukluk arkadaşlarıydılar. Remzinin babası küçük yaşta vefat etmişti. Yetiştirdiği meyve sebzeyi satar; kazandığıyla da nur yüzlü, yaşlı annesine bakardı. Hilmi ise ne anasını, ne de babasını tanımıştı. O da dağlarda köylünün hayvanlarına bakarak çobanlık yapardı.

Şimdiyse ikisi beraber ömürlerini geçirdikleri köylerini bırakmış, bir tren vagonunda İstanbul'a gidiyorlardı. Geçim sıkıntısı derdi onları da sarmıştı çünkü. İstanbul'da iş bulmak hevesindeydiler. Başta Hilmi bu işe sıcak bakmamıştı ama Remzi "Her şeyin iyisi İstanbul'da" diye diye ikna etmişti onu.

Geçmek bilmeyen iki saatin ardından tren gara yanaşmıştı. Remzi başını cama yaslamış uyuklayan Hilmi'yi omuzlarından tutup sarstı:

- Biz İstanbul'a geldik, adam hala uyuyor. Hilmi, Hilmi! Kalk İstanbul'a geldik

kalk!

Hilmi başını aniden kaldırdı ve uykulu gözlerle ne olduğunu anlamaya çalıştı:

- Ne var? Ne diye uyandırdın beni? Nereye geldik?

- Muhsin amcanın kümesine geldik, tavuk yemleyeceğiz Hilmi.

- Şakanın sırası mıdır Remzi? Topla bavulları hadi.

Bavullarını alıp inenleri karşılamaya gelenlerin arasından sıyrılmaya çalıştılar. Büyük bir kalabalık vardı garın içinde. Sağa sola koşuşturanlar, tekerlekli valizlerini çekenler...

- Ee şimdi ne edeceğiz, dedi Hilmi.

- Millet nereye gidiyorsa biz de oraya gideceğiz, yürü.

Kalabalığa ayak uydurup merdivenlere yöneldiler ve gardan dışarı çıktılar. Güneşin yüzlerine vurmasıyla ağzlarının açık kalması bir oldu.

- Tövbe Bismillah!

- Hilmi biz mahşer meydanına mı düş-
tük yoksa ha?

Karşılaştıkları manzara hayatları bo-
yunca tanık olmadıkları muhteşem
bir hareketliliği, İstanbul'un bütün
canliliğini adeta gözler önüne ser-
mişti onlar için. Deniz, iskele, gemiler,
etrafta koşuşturup duran insanlar, mi-
naresi göğe doğru uzanan cami, çeşit
çeşit satıcılar, dükkânlar, lokantalar...

- Derlerdi de inanmazdık İstanbul'da
iğne atsan yere düşmez diye. Bunca
insanı doyurur bu şehir demek.

İkisi de büyük bir şaşkınlık ve hayran-
lık bu manzarayı seyre dalmışlardı. İlk
toparlanan Remzi oldu:

- Hadi yürü yürü. Ağzın iki karış açık
kaldı. Şimdi böyle dersin sonra alışır-
sın Hilmi.

- Bak bak bak, söyleyene bak. Sen fe-
leği şaşkın da belli etmezsin.

- Konuşma da yürü ya! Ben acıktım
taam edelim.

- Remzi! Ömrümü yedin Remzi! Yarın
mahşer gününde de ben acıktım mı
diyeceksin?

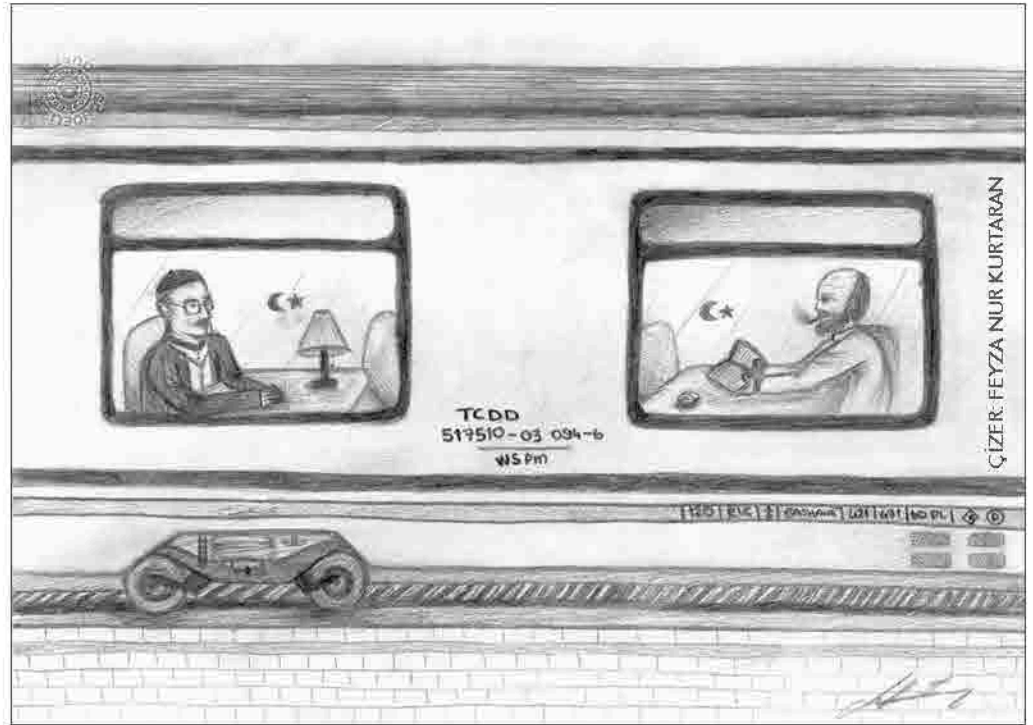
Kalabalığın arasına karışmış ve bir
müddet dolaşmışlardı. Ardından yol
üstünde bir lokantaya girdiler. Kırmızı
badanalı duvarları ve kırmızı perdele-
riyle beraber orta şatafatta bir yerdi
burası.

Elindeki yemek listesiyle garson otur-
dukları masaya yaklaştı:

- Buyurun efendim ne arzu ederdiniz?

- Yoldan geldik kardeş açız. Sen bize
şöyle mükellef bir sofraya kur tamam
mı?

- Remzi! Ne edersin? Elimizdeki üç ku-
ruş parayı da boğazına mı harcarsın?
Kardeş sen bize bir fukara sofrası ku-

ruver.

- Yeni double burger menümüzü de-
nemek ister misiniz?

Hilmi, şaşkın bir yüz ifadesiyle:

- Af buyur?

Remzi muzipçe gülerek:

- Sen nereden bileceksin İstanbul ye-
meğini? Getir bize ondan evlat.

Yemeklerini yemiş ve lokantadan
ayrılmışlardı. Civardaki dükkânların
arasından geçmiş ve ana yola doğru
yürüyorlardı. Remzi'nin yüzünde so-
murtkan bir ifade vardı:

- Arkadaş 'dağıl' dediler, 'bur' dediler,
'ger' dediler de bir şey sandık. Verdiler
ekmek arası köfteyi dişimizin kovuğu-
nu bile doldurmadı.

Hilmi, kızgın bir tavırla ona döndü:

- Ben nereden bilecekmişim İstanbul
yemeğini! Gözün doysun Remzi gö-
zün.

Ardından devam etti:

- Yürü daha çok işimiz var. Şu kâğıtta
yazılı yere gideceğiz.

- Nasıl gideceğiz?

Yoldan geçenlerden birine adresi so-
rup az ötedeki otobüs durağına yö-
neldiler. Gelen otobüse bindiler.

- Beyefendi kart basmadınız.

- Bu kime kart dedi Hilmi?

Yolculardan birinin onların yerine de
basması üzerine oturdular bir koltu-
ğa.

Yarım saat sonra kartta yazan adrese
vardılar, bir emlakçı dükkânının kapı-
sından içeri girdiler. Onları karşılayan
emlakçıyla daha önceden konuşmuş-
lardı. Bir gecekondulu kiralamışlardı.
Ayaküstü birkaç kelime konuşup evi
görmek üzere hemen yola koyuldular.

Gecekonduya vardıklarında Remzi
kendi evlerinden çok çevredeki apart-
manlarla ilgileniyordu. Durmadan
başını kaldırıp binaları şaşkınlıkla sü-
züyordu.

- Hilmi bunlar nasıl evdir böyle. Damları arşa doğru uzar da uzar. Ben de diyorum İstanbul'a geldik geleli çayırdır, çimendir, yayladır; yeşillik namına bir şey görmedik.

Sonra yine her zaman yaptığı gibi sırtarak konuşmaya başladı:

- Meğerse bu adamlar yayla üstüne tarla, onun üstüne kümes, onun da üstüne ahır kurmuşlarda böyle bize tepeden bakarlarmış. Ee tabi kalabalık şehir. Bunca adamın karnını doyuracak meydan yok. Çareyi üst üste koymada bulmuşlar.

- Remzi! Ne zırvalarsın yine.

Remzi ise aldırılmayıp emlakçıya dönerek şöyle dedi:

- Aman siz bize böyle kule gibi ev vermeyin oldu mu? Bize bir göz oda yeter.

Sonuç olarak gecekonduya zaten yanlarında bulunan tek eşya olan bavyullarını koyup yerleştiler. Hilmi duvar kenarındaki yatağa oturmuş sanki bir şey bekler gibi öylece oturuyordu.

Vakit geceye yaklaşıyordu. Tavandan uzunca bir kablo ile loş yandığı için odanın yarı yüksekliğine kadar sarkıtılmış lambanın ışığında Hilmi ile Remzi'de yataklarına uzanmış konuşuyorlardı.

-Görmez misin milleti? Kolalı gömlekle, kravatla, cilalı potinlerle dolaşır. Bizi bol libas ile görünce dilenci sanırlar tabi, dedi Hilmi.

- Valla ben bilmem. Köyde herkes bol libas giyiyor da ne oluyordu? Onu geçtim de, havası suyu garip yer burası ya... Ciğerlerim yandı. Gürültüden başım ağrıdı. Dahası ne biliyor musun Hilmi? Ben acıktım! Anamın böreğini, yayık ayranını özledim. Açlık başıma vurdu. Bak, bir tek tel görebiliyor musun?

- Sus bağırp durma. Şimdi mi kel kaldı sanki başın? Senin mideni doldurmaya bütün İstanbul çalışsa güç yetiremez. Sen değil miydin 'Her şeyin iyisi İstanbul'da' diyen?

Remzi somurtarak ve alay eder bir tavırla:

- Sen nasıl bir insansın ben anlamadım ki ya! Öğlen az kalsın arabanın altında kalacak olan sen değildin ama.

Hilmi'nin çatık kaşlarının yerini her zamanki bıyık altından gülümsemesi aldı:

-Kim dedi sana yola atla diye? Bilmez misin buranın arabası bizim Cın Ahmet'in ikide bir yolda kalan arabasına

benzemez. Hadi yat artık. Yarın emlakçının verdiği adrese iş bulmaya gidiyoruz. Allah razı olsun, iş aradığımızı duyunca bize yardım etti.

Ertesi sabah iş başvurusunda buldukları bir beyaz eşya şirketinin ana mağazasındaydılar. Onları şık giyimli bir adam karşılamış, mağaza yetkililerinin bulunduğu üst kata çıkarmış ve odasında konuşuyorlardı.

- Peki, hobileriniz nelerdir efendim?

- Hobileriniz derken?

- Ne yapmaktan hoşlanırsınız, neleri iyi yaparsınız yani?

-Ben yanık türkü söylerim. Meyve sebze satıcılığı uzmanlık alanımdır. Aynı anda dört karpuzu kasaya atarım, dedi Remzi. Sonra yine muzip tavrını takınıp devam etti:

- Arkadaş da koyun peşinde koşar.

- Hmm... Sizi satış elamanı olarak işe alabiliriz. Komik tiplersiniz aslında. İşe başlamadan önce yarın yeni şubemizin açılışında görev alacak iki palyaço siz olacaksınız. Çocuklara şeker, balon dağıtacaksınız.

Hilmi Remzi'ye fısıldadı:

- Payçalo ne ola ki?

- Hilmi şebeklik yapacaksınız diyor, şebeklik.

- Ne şebekliği? Ben şebeklik yapmam!

Remzi, personel müdürüne dönüp:

- Efendim ben çocuk eğlendirmeyi pek bilmem. Belki yanımdaki beyanlar. Bana verebileceğiniz başka bir iş yok mu?

Hilmi dirseğiyle Remzi'ye vurdu:

- Remzi!

Sonra personel müdürüne hitaben:

- Efendim benim de aram iyi değildir çocuklarla. Siz bize başka bir görev verin.

Personel müdürü alnını kaşdı ve şöyle dedi:

- E iyi madem, broşür dağıtırsınız o zaman. Yan odaya geçelim alıp hemen başlayın bütün evlere dağıtmaya.

Hilmi ve Remzi ellerinde ve ceplerinde broşürlerle dışarı çıktılar. Remzi, buldukları yolun iki yanını eliyle parmağıyla işaret ederek:

- Bak Hilmi sağ taraf senin, sol taraf benim. Akşam oldu mu burada buluşuruz. Hadi kolay gele.

Yorucu ve onlar için bitmek bilmeyen bir günün ardından Hilmi ve Remzi broşürleri dağıtmış ve yorgun düşmüşlerdi. Erkenden yataklarına uzanmış, sohbet ediyorlardı yine. Ama bu sefer tatsızlıkları ve hiddetleri ikisinin de yüzünden okunuyordu.

Remzi:

- Böyle şey mi olur ya? Ben böyle yer görmedim. Asansör müdür nedir, bindirdiler beni bir odaya aşağı doğru gidince aklım çıktı. Ne değişik aletleri var bu yörenin.

Hilmi:

- Sorma kardeşim. Değişik değişik aletleri var. Her yere insan suretli heykeller dikmişler. Kaç tanesiyle konuşmaya çalıştım.

Remzi hışımla devam etti:

- Her bir tarafta bangır bangır gürültü. Kafam şişti ya. Acıktım da. Ayaklarıma kara sular indi. Adam 'Simit simit!' diye bağırıyor, ben ona bakıyorum o bana. İnsaf biraz ya!

- Buranın insanı bir değişik. Komşumuz bizi dilenci sanmıştı ya, bir libas

bakayım diye girdim dükkânın birine. Hemen gözlerini açma, para olsaydı hem kendime hem sana alırdım. Üst bakayım dedim; kiminin önünden kaplan, kiminden aslan, kiminden cin resmi çıktı. Bir de bizim Memur Mustafa giyerdi ya, aynı onunkiler gibi pantolonlar... Hepsi de yırtık pırtık. Yeni modaymış.

Remzi bezmiş bir ses tonuyla:

-Burası bir garip yer Hilmi. Gökten de insan gidiyor, yerin dibinden de. Sütü süt değil, eti et değil. İnsan burada feleği şaşmasın da ne yapsın. Valla onu bunu bilmem ben köyümü özledim.

- Ben de Remzi, ben de... Hadi yat bakalım. Yarın bize ne iş verecek kara ceketli.

"Anacığım ben geliyorum. Burası bize ters. Ellerinden öpüyorum."

Remzi'ydi bu sözlerin sahibi. Buldukları gardaki bir telefon kulübesinden annesine telefon etmişti. İşin aslı Hilmi ve Remzi bu sabah iş görüşmesi için tekrar şirkete gitmişler lâkin per-

sonel müdürünün "Şivenizi değiştirin artık. 'Yardırivermek' nedir ya?" demesi üzerine sinirlenmiş ve zaten üzerlerindeki bezmişlik ile köye geri dönmeye karar vermişlerdi.

Remzi Hilmi'ye dönüp şöyle dedi:

- Anacığım yufka açıyormuş. Varsın İstanbul olduğu gibi kalsın. Bak ben sana söyleyeyim, o şiiirlerdeki İstanbul geçmişte kalmış. Yerini ruhsuz bir büyükşehre bırakmış. Şu birkaç gün içinde az da olsa İstanbul'u gezme imkânı bulduk. Ne tarihî mekânlar, ne muhteşem manzaralar gördük. Her şeyin güzeli burada ama her şeyin fenası da var bu şehirde. İstanbul'un insanı İstanbul'u yıpratmış, küstürmüş. Biz yine tarlada bağda geziniriz daha iyi.

Az sonra trendeydiler. Remzi yine Hilmi'ye bakıp:

- Hilmi biz şimdi hakikaten İstanbul'a gittik de geri dönüyoruz öyle mi?

Hilmi cevap verdi:

- Öyledir Remzi Efendi.

Remzi gözlerini kısıp dışarıyı seyrederken bir yandan da yüzünde bir tebessümle konuşmasına devam etti:

- Olsun. Belki köyde iş kurarız. Ciddiyim bak. Meyve sebze şirketi kurarım. Seni de yanıma yardımcı alırım.

- Remzi!

Sonunda tren hareket etmişti. Hilmi ve Remzi doğup büyüdükleri topraklara geri dönüyorlardı. ■

Yola Çıktım

Yola çıktım, yürüyorum şimdi. Adımlarım tez ve heyecanlı. Gözlerim her yeri görüyormuş gibi hissediyorum. İştahlıyım, yeni bir şeyler görmeye, öğrenmeye... Kalbim titrek atıyor, bir telaş var içimde. Duygularım umuma açık, herkesin gördüğü bir yerlerde. Yüzüme bakan herkes, eminim biliyor hislerimi. Bu durum kızartıyor biraz yüzümü. Yolun başındayım ve şimdi ellerimde, parmaklarımda, yüzümda atıyor kalbim. Yolda karşılaştığım herkesin bildiğini varsayıyorum düşüncelerimi. Ve bu-cak bu-cak kaçıyorum onlardan. Kimsenin gözlerine değemiyor bakışlarım, bu hummalı vaziyet içinde.

Zaman geçiyor, yürümeye devam ediyorum. Fakat yüzümün rengi solmuş, adımlarım tekliyor gibi. Kendi düşüncelerimin yoğunluğundan kurtulmuş gibiyim. Bu sefer başlıyorum bakmaya, insanların ifadelerine, biraz heves için. Kimisi bakmıyor yüzüme, kimisi de bakıp benim gibi şimşek hızıyla ka-

çırıyor gözlerini. Ancak aynı yoldayız. Aynı yoldayız ve karıncalar gibi selamlaşmıyoruz yolumuzdaki hemcinslerimizle. Umursamıyor da değiliz fakat kaçıyoruz sadece. Neden? Neden bu birbirimize olan yoksunluğumuz? Birimiz, bir diğerinin aekrine muhtaç değil mi? Bu düşüncelerle bir zaman daha geçiriyorum yolumda. Ve canımı yakıyor bu uzaklık insanlar arasında. Düşünüyorum, herkes benim gibi mi? Onlar da mı yola bir heyecandır çıktı? Sonradan kaybetmiş olmalılar ruhlarının parıltılarını. Nasıl bu kadar uzağz birbirimize? Hepimizin kendi demir parmaklıkları arkasında, kendine özel hayatı... Garip, aynı yol üzerinde... Şehrin uğultusu veya kulaklıkların işgali var beyinlerimizde. Kuş sesleri

Nasıl bu kadar uzağz birbirimize? Hepimizin kendi demir parmaklıkları arkasında, kendine özel hayatı... Garip, aynı yol üzerinde... Şehrin uğultusu veya kulaklıkların işgali var beyinlerimizde. Kuş sesleri dahi duyulmuyor artık. Biz bu makine beyinlerle, nasıl bakarız birbirimizin gözlerine?

dahi duyulmuyor artık. Biz bu makine beyinlerle, nasıl bakarız birbirimizin gözlerine? Yolum uzadıkça uzuyor, sonunu bulamıyorum! Ancak, kayıp da değilim işin dahası... Gayet de iyi biliyorum yolumu. Hiç sapmadan, adeta kurulmuş gibi, dümdüz gidiyorum yolumda. Gideceğim yerden eminim. Hatta yolun sonunu da bilir gibi bir halim var. Bakıyorum, yabancı yol arkadaşlarıma, durum aynı. Gide-

ceğim yere programlanmış gibiyim. Unutuyorum, gideceğin yer değil, yolculuğun kendisidir güzel olan. Unutuyorum, yolumdaki yanlışları el yordamıyla düzeltmeyi. İyilik üzere yaratılmış fitratım sebebiyle, kötülöklere buğzetmeyi, unutuyorum.

Kediden korkuyoruz, çiçekten alerji kapıyoruz, sinekten kaçıyoruz yol üzerinde. Gün geçtikçe, yol uzadıkça uzaklaşıyoruz tabiatan. Yeni yeni hastalıklar edinir olduk. Nasıl kurtulacağız bu hastalıklı ruh hallerinden, birbirimizin gözlerinden kuvvet almazken? Yolumuza rast geldi bir âdem...

Bu hal üzereyiz ki: Nereye baksam da oraya bakmasam, şu zaman bir an önce geçse... İşte böyle bir çılgınlıkla kaçır olduk birbirimizden. Asıl kaçtığımız, kendimizden, korkumuz aekirsizliğimizden. Hiçbir aekrimiz yok. Duymadınız mı? Son dönemlerin en popüler cevabı: Hiçbir aekrim yok.

Yol devam ediyor anlaşılır. Artık yürüyor muyum, yürümüyor muyum belli değil. Bir hevesle, öğrenmeye istekle çıktığım bu yolda öğrendiğim bir şeyler var mı? Yoksa kendi zihnimdeki düğümleri iyice kör düğüm mü yaptım? Galiba, hiçbir aekrim yok. Yalnız, yolun başında kalbim parmak uçlarımda atıyordu, şimdi kalbimin sesini duymuyorum. ■

İslam ve “-izm”ler

“İslam, Mekke denen çölün ortasındaki bir şehirde yaşayan; yetim, öksüz ve fakir bir adamın Yaratan tarafından seçilmesi sonucu ortaya çıkmış, düşüncesele ve ækirselle bir köle isyanına verilen isimdir. Adaleti savunduğunu iddia ettiğı halde kadına sayğı duyulmayan, hırsızlık yapanın elinin kesilmesini emreden, paranın önemsiz olduğunu söylediğı halde cihadı emreden çelişkiler içerir.”

Bu cümleler, çok rahat bir şekilde bir gayrimüslimin sözleri zannedilebilir. Dine açıkça küfreden ve bunu adeta görev bilinciyle yapan kişiye, geniş hakaret hazinenizden en nadide parçaları sunarken tereddüt bile etmezsiniz. Sözlerinin yanlışlıklarını suratına bağırırken bir ibadetin coşkusunu bile hissedebilirsiniz belki. Peki ya bunu yapan bir Müslüman ise. O vakit yine bu kadar rahat konuşabilir misiniz?

Dünyada, düşünen varlığın ilk yaratıldığı zamandan itibaren daima bazı muhalif görüşler, gotik bakışlar veya

Aslında olay bu kadar basittir ve ikinci bir ihtimal de yoktur. “Biraz uyayım” deme şansını tanınmaz. Ya hep ya hiç... “Hiç” diyen insana diyecek kelimemiz yok ama “Hep” diyen zat-ı muhterem: Kendi “-izm” lerinle Peygamberin izini örtme.

“boş vermiş” ækirler vardır. İnsanlar misali, düşünce akımlarının da benzer ve farklı yönleri mevcuttur. Tabii ki bu zıtlık zaman zaman ækir savaşlarını da beraberinde getirmiştir. Avrupa’da yaşanan Reform ve Rönesans hareketlerinden sonra iyice farklı dallara ayrılan bu düşünce akımları, zamanla bizim insanımızın temiz ækirlerini de kirletmiştir tabii olarak.

Avrupa kendi dininin mezarını kazdıktan ve tarihe gömdükten sonra, yeni gelen mezhepler de ruhlarını -haliyle- tatmin etmeyince, bu boşluğu kendilerinin uydurduğu beşeri düşüncelerle doldurmaya, adeta yeni dinler üretmeye başladılar. Hümanizm ile başlayan bu düşünce üretme

devrinin zamanla iyice cılkı çıkarılarak romantizm, deizm gibi kendi kendiyile çelişen tuhaçlarla dolup taşdı. Yalnız üstünden geçtiğimiz bu olayların geliştiğı güzel bir akım çılgınlığı şeklinde olmadığını belirtmekte fayda görüyorum. Zira bu adı geçen olayların hiçbiri tesadüæ değil; bilhassa bilerek ve akıllıca yapılmış, zaten bozulmuş dinlerinden bezen Avrupa toplumunun yıkanmış beynine herkes kendi doğrusunu empoze etmeye çalışmıştır.

Tabii ki komşusu bu halde olan İslam âlemine de bu akımlar ağır ağır sızdı. Aslında İslam oldukça kıskanç bir dindir. İnsan aklında kendisinden başka kimseyi kabul etmez ve insanın kendisiyle beraber başka şeyleri misaær

etmesine de müsaade etmez. Kendi doğruları net bir biçimde doğrudur ve sorgulanamaz. Bu kulağa mantıksız gibi gelse de bunu şöyle açıklamanın sağlıklı bir anlamıyla sonuçlanacağı kanaatindeyim: "Mantık" konusunu içeren matematikte nasıl dört işlem veya sayılar asla şekil değiştirmiyorsa, İslam'da da bazı gerçekler sorgulanamaz. İşte sorun burada başladı zaten. Zavallı İslam âlemi o gelişmiş(!) Batı Medeniyetinden onların göz bebekleri olan düşünce akımlarını aldı ve bu şekilde gelişeceğine inandı.

Fakat dediğimiz gibi bu akımlar İslam'a uymadı. Yine de caymayan kararlı ve bir o kadar zavallı bizler gelişmeyi kafaya koymuştuk ve "Madem bu düşünceler İslam'a uymuyor, biz de İslam'ı düşüncelere uydururuz!" diyerek tarihin en büyük hatasını yaptık. Kusursuz inen, saf ve temiz İslam'ı o iğrenç düşünce posası saçmalıklarla bir kefeye koyduk. İslam'ın muhteşem görüntüsünü kirlettik, billur sesini gü-rültüler arasında bıraktık. Böylece ne o düşünce akımlarını takip edebildik ne de İslam'ı koruyabildik.

Bazı insanlar bunun farkına vardılar ve imanın elden gideceğinden endişelenmeye başladılar. Lakin daha yeni edindikleri ve gıcır gıcır olan düşüncelerini de terk etmek istemiyorlardı. Bu durumda ikisini birleştirdiler ve öncekinden de beter bir çorba yaptılar. O saçmalıkların Güllerin Efendisi'nin getirdiği din ile olan %'lik benzerliklerini mazeret gösterdiler ve aslında kendi düşünceleriyle İslam'ın benzer-hatta iyice yoldan çıkanlar da aynı olduğunu söylemeye başladılar.

Özellikle Kapitalizm ve Komünizm toplulukları İslam ile kendileri arasındaki benzerlikleri öyle utanmadan

söylediler ki günümüzde "Komünist Müslümanlar", "Kapitalist Gençler" diye topluluklar kuruldu. Ancak artık birilerinin buna dur demesi gerekiyor. Farklı düşünceye sahip olanları İslam, tarihte hiçbir zaman dışlamamış, hor görmemiştir fakat İslam ile kendi saçmalıklarını birleştirmek düpedüz küfür ve dini tahrip etmek demektir.

İslam mükemmeldir. Allah İslam'ı mükemmel bir şekilde indirmiştir. Peki öyleyse neden kendi bile ne dediğini anlamayan bir adamın söylediği şeyi İslam ile birleştirme ihtiyacı duyulur? Eğer "Tamamlamak için." der isek düpedüz küfre düşmüş oluruz. O zaman niçin? Burada tek seçenek kalıyor geriye. O savunduğu düşünce akımını İslam'dan yüce görmeli insan. Noksanı tamamlamak için kullanıyor demektir düşünce akımını.

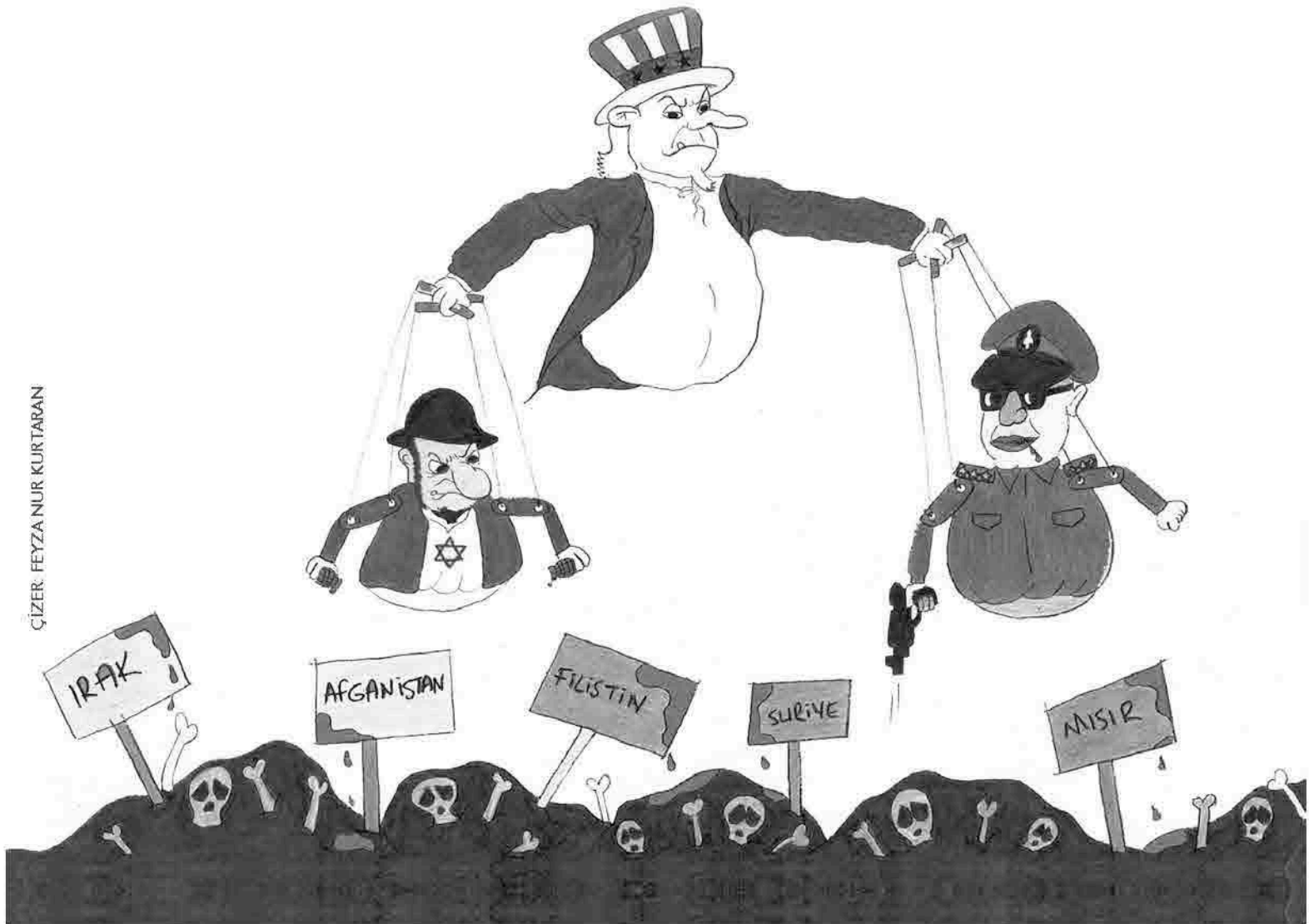
Bir de bu, düşünce akımlarının ortasında boğulurken bizler, farklı bir mantık daha peyda oldu. "Muhafa-

zakârlık". İlk baktığımızda gayet düzgün ve hatta olması gereken bir halde görünürken aslında olmaması gereken bir şeydir. İslam zaten Müslümana dinini korumasını emreder. Hatta mümin dinini korumak için cihad eder. Lakin günümüz Türkiye'sinde işler öyle bir raddeye ulaştı ki nüfusun %99 Müslümanken yalnızca %50'si kendine muhafazakâr diyor. Şimdi bu tabloda hangi %50 daha hatalı, ona bakmak lazımdır. İslam muhafaza etmeyi emrettiği halde kendini buna zorunlu görmeyen ve bunu alenen reddeden kesim mi, yoksa sanki İslam'da hiç böyle bir şey yokmuş da o zehir gibi(!) kafalardan sonradan üretilmiş bir "muhafazakâr" armasını göğsünde taşıdığını düşünen kesim mi?

Muhafazakâr ya da değil, insan hiçbir şartta ve ortamda sanki İslam eksikmiş yahut noksanmış gibi hareket edip onun üstünü kendi ürettiği düşüncelerle bezeyip güzelliğini kapata-maz. Çünkü bu İslam'a apaçık bir hakarettir. Ya İslam yani "teslim" olursun ve O'nun öğüt ve yasaklarına aynen uyersin ya da uymazsın. Aslında olay bu kadar basittir ve ikinci bir ihtimal de yoktur. "Biraz uyayım" deme şansı tanınmaz. Ya hep ya hiç... "Hiç" diyen insana diyecek kelimamız yok ama "Hep" diyen zat-ı muhterem: Kendi "-izm" lerinle Peygamberin izini örtme.

ÇİÇEK YORDUM

Kaçmak Lazım

Hizi iniyordu merdivenleri. Ailesi yoktu ama alışmıştı böyle hareket etmeye. Bazen etrafına bakıyor, kimse olmadığına karar verince seke seke iniyordu. Fakat bu sefer kalabalıktı çevresi. Biraz yavaşladı, öylece yürümeye devam etti. Mimikleri sürekli değişiyordu. Bazen ağzı kulaklarına varıyor bazen de sinirli sinirli kaşlarını çatıyordu. Bir şeye sevindiği ya da üzüldüğü yoktu, bu onun her zamanki haliydi. Ne zaman boş kalsa zihni, bu vakitlerde işe yarar diye bir kenarda beklettiği o düşünceleri salıveriyordu. O da her zaman bunlara kendini kaptırıyor, defalarca düşündüğü şeyleri tekrar tekrar düşünmekten kendini alamıyordu. Suyu çıkmıştı çıkmasına ama ne yapsındı, vazgeçemiyordu işte. Çünkü bunlara üzölmek bile ona içten içe bir zevk veriyordu. Bazen kendince ürettiği o merhamet ve özlem duygusuna kapılıyor, yüzündeki kaslar gevşiyor ve kaşları haæfçe yukarı kalkıyordu.

Kaçmak çare değil elbet ama çok korkutuyorlar beni. Yolda yürürken bile insanın kendini çaresiz hissetmemesi mümkün müdür? Hele o gökdelenler yok mu, fena yapıyor insanı. Hani bir şeye çok uzaktan baktığında onu çok küçük görürsün ya, işte ben de şu demir yığınlarını parmak kadar görebileceğim bir yere gitmek istiyorum. O zaman elime bir sapan ve bir taş alacağım, bir gözümü kapatacak ve nişan alacağım, sonra gümmmm!

İşte yine bu hale gelmişken yüzü, birinin ona garip garip baktığını hissetti. Belki kendisi fark etmemişti ama az önce sanki birisiyle konuşuyormuş gibi elini kolunu da sallamıştı. Gözlerini yere eğdi, haşhaş gülümsedi ve "Bir gün beni deli sanacaklar." diye geçirdi içinden.

Sonunda istediği yere vardı. İçeriye girdi, şöyle bir taradı etrafı ve derin bir nefes aldı. İçeride kütüphane görevlisinden başka kimse yoktu. Zaten o da gözlerini kısmış, önündeki bilgisayara bakıyordu. Ara sıra dudakları kıpırdıyor, ekranda okuduklarını anlamaya çalışıyordu. Önemli bir iş yaptığı beliydi, bu yüzden odada artık iki kişi olmaları umurunda bile olmadı.

Eline bir kitap aldı, sayfalarını yavaş yavaş çevirmeye başladı.

"Ruhum daraldı, ruhum! O ne kargaşaydı öyle! Neredeyse saç baş gireceklerdi birbirlerine. Ben bilmiyorum niçin kavga ettiklerini? Hep aynı meseleler. Ya bir iki gün sonra atılan o yapmacık kahkahalar? Kaçmak lazım, mutlak surette kaçmak lazım! Allah'ım ben hep burada yaşasam olmaz mı? Sen onlardan sorumlu tutma beni, şu şirin kitaplardan sorumlu tut. Kütüphane görevlisini yollar, kartının üstündeki ismini karalar, kendi ismini yazarım. Şu bilgisayarı da aştan çıkarır, camdan aşağıya atarım. Sahi bilgisayarın suçu ne? Bilmem ama buraya hiç yakışmıyor o. Hem bilgisayarı ne yapacağım ben? O bana bakar, ben ona bakarım, bir işe yaramaz yani. Neyse biz de hayırına kullansın diye başkasına veririz. Camdan atmak pek hoş kaçmaz zaten. Allah'ım lütfen affet beni ne yapayım? Kaçmak çare değil elbet ama çok korkutuyorlar beni. Yolda yürürken bile insanın kendini

çaresiz hissetmemesi mümkün müdür? Hele o gökdelenler yok mu, fena yapıyor insanı. Hani bir şeye çok uzaktan baktığında onu çok küçük görürsün ya, işte ben de şu demir yığınlarını parmak kadar görebileceğim bir yere gitmek istiyorum. O zaman elime bir sapan ve bir taş alacağım, bir gözümü kapatacak ve nişan alacağım, sonra gümmmm! Kocaman gökdelenin yerinde yeller esiyor ve ben zafer çiğlikleri atıyorum durmadan. Ahh ne güzel olurdu bu kadar basit olsa... Ne çocuğum bak görüyor musun? Hep senin yüzünden oldu böyle, biliyorsun değil mi? Hani bir gün beraber vapura binmiştik de ben sana şey demiştim... Ah sen ne hatırlarsın ki! Beni hep dinlersin sanıyorum ama hiç de öyle hayal ettiğim gibi olmuyor..."

Kaşlarını çatmıştı yine, artık hızlı hızlı çeviriyordu kitabın sayfalarını. Başını kaldırdı, birden arkadaşının garip bakışlarının yüzünün üzerinde olduğunu gördü:

– Niye öyle sinirli sinirli bakıyorsun? Bir şey mi oldu?

– Yok yok... Kitaba dalmışım işte.

– O yüzden mi kitabı ters tutuyorsun?

– Ee, şeyy... Boş ver sen benim ne yaptığımı, asıl sen ne yapıyorsun?

– Sorma, canım çok sıkkın. Biliyorsun, bugünkü tartışmada ben de vardım. Ah siz bilmezsiniz onun ne cadaloz olduğunu. Bir de bana gelmiş...

– Özür dilerim, bölüyorum ama benim kaçmam lazım, yetişmem gereken bir yer var da.

Arkadaşının şaşkın bakışları arasında hemen arkasını döndü, koşar adımlarla kapıya doğru yöneldi. Mırıldanıyordu: "Kaçmak lazım, mutlak surette kaçmak lazım!" ■

Yaşamın kıyısında donakalmışsam
Kalemim kırılmıştır
Kırağı düşmüştür hayallerime
Geviş getirmektedir yüreğim
Bir denklemin tam ortasındayım
X'lerim kaçmış, y'lerim kabinede
Çıktığım hiçbir eşitlik yok
Adalet çalsın kapımı isterim
Bir sofralar vardır gülemediğim
Yalnızlık servis edilen
Bir de kalbimim bağcıkları çözülmüştür

Ondan tökezlerim dönemeçlerde
Silgisini kaybetmiş bir kız çocuğum ben
O yüzden iki kere iki sonsuzluk eder dünyamda
İç açılarımın toplamı hep ölümdür
Hayatın karesi hikmet çıkar tüm eylemlerimde

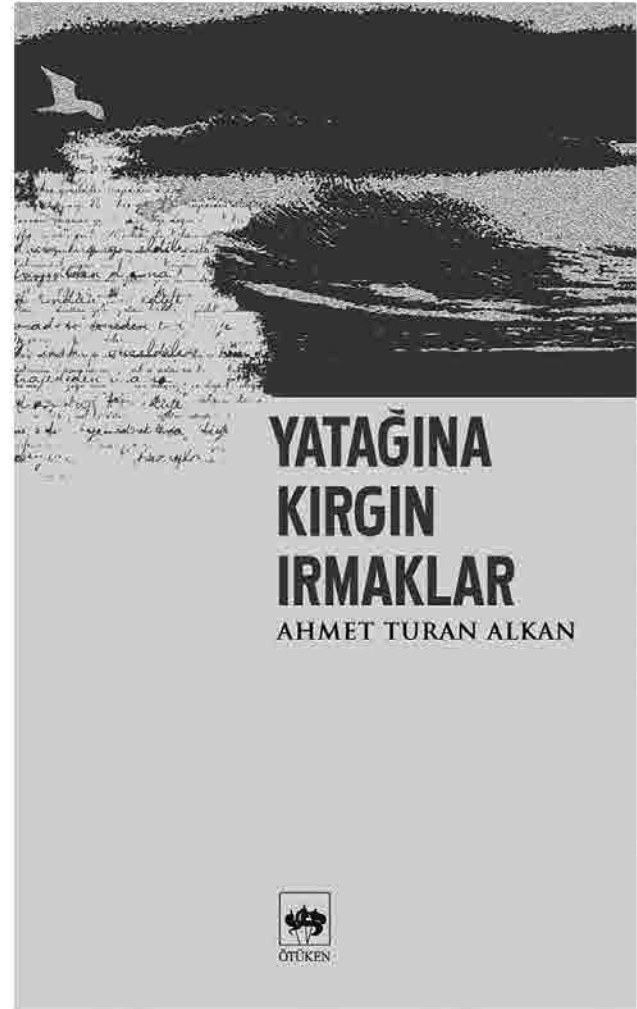
Eyvahlarımla yaşayın anneler
Yaşayın ve nefes aldırın hayata
Huzurunuz bakî, hüznünüz mübarek
Dualarınız daim...
Benim umutlarım
Anamın mezarında SELVİ oldular.

Yatağına Kırgın Irmaklar

Ahmet Turan Alkan, üslubunu bulmak üzere çıktığı yolda okuyucuyu kendisine yoldaş olmaya davet ediyor. Bu davete icabet eden okuyucunun nasibineyse, Yatağına Kırgın Irmaklar'ın sayfalarında, yazarının gözlem ve tecrübeleriyleilmek işlemek işlediği, farklı konulardan müteşekkil, "bize, Anadolu'ya ve kadim medeniyetimize dair" denemeleri okumak düşüyor.

Bir kitabın ismi, adeta kitabın kapısı gibidir. Kitaba dair ilk intibalarımız isme göre şekillenir ve aslında kulağına adı fısıldanan her bebek gibi, kitap da o isimle ilkin emekler, sonra yürür ve koşar. İsmiyle büyür anlayacağınız. 'Yatağına Kırgın Irmaklar' ifadesi birden çok anlamı barındırıyor içinde. Bunlardan biri, ırmağın, aidiyetini belirten, mevcudiyetini koruyan yatağına terk etmesini, ona küsmesini ifade ediyor. Tıpkı Osmanlı'nın çöküşünden sonra, yeni kurulan devletin, bir yeniklik psikolojisiyle, İslam referanslı yaşam tarzını reddetmesi gibi... Diğer bir anlam ise, deyimden de malum olduğunuz üzere, suyun yolunu bulup akacağına işaret ediyor. Vakti zamanında, Müslümanlar olarak yaşadığımız sıratı müstakim çizgisi gibi, yatağının dışına taşan ırmağın doğanın kanunu icabı yatağına tekrar kırılıp, yolunu bulacağını söylüyor. Bu bakımdan kitabın ismi istikametinden saptığımız yola geri dönme ümidini dillendiriyor. Bize de yazara eşlik etmek ve duasına âmin demek düşüyor. Peki yazar neyi, nasıl söylüyor?

Kitabı tahlil ederken önce biçimi ele almanın daha uygun olacağı kanaatindeyim. Yazarın üslubunu inşa etmek üzere kaleme aldığı kitabında, engin kelime dağarcığı hemen göze çarpıyor. Yazar, savunduğu düşüncelerle paralellik arz eden bir dil kullanarak, seçimini eski Türkçe keli-

Kitabın temel çıkış noktası, birçok makaleye konu olmuş, akademisyenlerce gündem edilmiş olan medeniyetlerin dünya tasavvuru ve tasarrufu. Kitapta Anadolu'nun İslam'la yoğrulmuş geleceğine değinilirken, zaman içinde küreselleşen dünyada, popüler kültürün evlerin mahrem duvarlarını aşip hayatlarımıza dâhil oluşu, değişen eşya, insan ve tarih gibi temel algılarımız anlatılıyor.

melerden yana yapıyor. Bu da özellikle genç okuyucuları sözlük kullanarak okuma yapmaya yönlendiriyor. Kitaptaki şu ifadeler yazarın kelime seçimindeki gizli niyetini ortaya koyar gibi:

“Sizi lügatlere ve emsali kaynaklara gönderen yazılar aslında sizin lisanınızı inşa ve tahkim ediyor demektir.”

Yazarın, üstünde çalışılmış üslubu, bizlere edebi bir bakış açısı ve bu anlamda bir doyum sağlasa da, cümlelerin uzunluğu, uzun soluklu okumalarda okuyucuyu mevzudan koparıyor. Yazarın yazıların başında amacı belirterek girizgâhını kurması, dikkati toplamaya vesile olurken; yazılarını, toplayıcı aenal cümleleriyle bitirmesi konuyu özetlemesi bakımından faydalı oluyor.

Kitabın temel çıkış noktası, birçok makaleye konu olmuş, akademisyenlerce gündem edilmiş olan medeniyetlerin dünya tasavvuru ve tasarrufu. Kitapta Anadolu'nun İslam'la yoğrulmuş geleceğine değinilirken, zaman içinde küreselleşen dünyada, popüler kültürün evlerin mahrem duvarlarını aşip hayatlarımıza dâhil oluşu, değişen eşya, insan ve tarih gibi temel algılarımız anlatılıyor. Yazar bu süreçte gençlik anılarını paylaşarak, hayatlarımızda kısa zamanda peyda olan değişiklikleri ve beraberindeki anlam kaybını gözler önüne seriyor. Kitapta yazarın bu konu hususundaki tespitleri bizleri fark etmeye, bu vesileyle zihnimizi kabul ettiğimiz

dinin öngördüğü şekilde yeniden inşa etmeye çağırıyor.

Kitabın 199. sayfasına bir göz atalım:

“Dinin kendisinde bir değişme olmadığına göre, aksaklığı modernitenin ağır saldırısı karşısında darmadağın olan Müslüman bilincinde aramak gerekir. Müslüman bilinci, yüksek teknolojinin son derece etkili meydan okumasına cevap veremediği için yaşadığı dünyayı yorumlamakta ve onunla ilişkisini tanımlamada derin bir kırılmaya uğramıştır. İşin püf noktasını yüksek teknoloji üretme bilgisinde arayan Müslüman, uğradığı rü'yet kayması yüzünden bugün eşya ve muhite dair birikimini yeniden keşf ve fethetmek zorundadır.”

Yazar, İslam'ın şiarını da ortaya koyarak, demin zikredilen babda belirtildiği üzere çıkılması elzem olan keşif yolculuğumuza bir katkı daha sağlıyor:

“İslam, Müslüman milletlerin mücadele parolası veya istiklal doktrini değil, dünyayı, öncesi ve sonrasıyla ıslah etme ve güzelleştirme projesi olarak anlaşılmalı.”(sayfa: 167)

İslamın evvela zihin dünyasında kurduğu medeniyete ilişkin devam niteliğinde şunlar zikrediliyor:

“Allah'ın hukuku sadece Yaratan-insan veya insan-insan ilişkisini değil, yaratılan-yaratılan ilişkilerini de kapsar. Öyleyse sadece idrak edebildiğimiz dünyayı değil, bütün mevcudu örten bir

hukuka riayet etmek mecburiyetindeyiz demektir.”(sayfa:202)

Kitapta dikkatimi çeken noktalardan biri de bağlam dolayısıyla 'tasarruf' kelimesinin sıkça kullanılmasıydı. Mevzubahis kelime, belirtilen problemlerde kilit bir ifade oluşturduğundan fazlaca kullanılmış olsa gerek. Eşya üzerinde tasarruf,zaman ve hayat üzerinde tasarruf...Ben böyle düşünürken, yazarın bu kelime üzerinden verdiği mesaja bakalım:

“tasarruça, tüketim kelimeleri arasındaki kapsam derinliği bile nereden nereye geldiğimizi zerafetle hatırlatıyor.”(sayfa:216)

Kitapta en çok hoşuma giden bölümlerden biri olarak zikredebileceğim 'Kuran ve Lisan' başlıklı kısım, medeniyetin dile yaslanan kısmını vurguluyor ve bize tutunmamız gereken ipin ana sütü gibi tertemiz bir lisan olması gerektiğini salık veriyor.

“Anadilini çer-çöp üzerine bina edenlerin aslında ikinci lisan ihtiyacı yok, çünkü insan var oluşunu ancak anadili üzerine, metin bir eda ile oturmuş sahih bir dünya görüşü ile idrak edebilir, aksi hicrandır.” (sayfa:130)

Yazar önsözde alıntılanmıştı, bizler de sonsöz niyetine değinelim. Nietzsche demiş ki: “Üslubu düzeltmek, düşüncüyü düzeltmekten başka bir şey değildir.” Yazarın, üslubunu ararken düşüncelerini hizaya dizmek niyetiyle yazdığı Yatağına Kırgın İrmaklar, biz okuyuculara da içine doğduğumuz dünyaya ilişkin yargılarımızı gözden geçirmek ve tıpkı yazar gibi düşüncelerimizi düzeltmek imkanını tanıyor. Hulasa-i kelim, Yatağına Kırgın İrmaklar, Ahmet Turan Alkan'la tanışmak adına, onu okumak için ayırdığınız vaktin hakkını verecek bir kitap... ■

Modernizm Tapınağı

Modern dünyaya adım atmadan önce olacaklardan habersizdi insanoğlu. Nereden olsun haberi? "Eskiye bırakıyoruz, hayat daha rahat olacak, her şeye kolayca ulaşabileceğiz, modern olacağız" diye düşünmüştü. Doğru da düşünmüştü. Modernleşti insanoğlu. Her şeye kolayca ulaşabiliyordu, hayatı artık daha konforluydu, hiç olmadığı kadar! Ancak, unuttuğu bir şey vardı: Alex Huxley'in "Yeni Cesur Dünyasında" huzur, kenti çoktan terk etmişti!

Alışverişe gidiyor, ihtiyaç duymasa da, reklamların büyüyle canının çektiği her şeyi alıyor, her istediğini yapıyor, tıka basa yiyor, içiyor, eğleniyor ve aldığı kiloları vermek için soluğu spor salonunda alıyordu. Evine döndüğünde ise kendini karşılayan, koca bir boşluktu. Kendine bile tarif etmeye korktuğu bir huzur yangınıyla karşılaşılıyordu. Bu yangının alevleri tüm benliğini sarmadan önce bir şey yapmalıydı. İtfaiye olarak

yardımına koşan kurtarıcıları, saçma programlarla ruhunun sorularını boğacak olan televizyon ve vicdanının kanamasını durduracak tek merhem olan internette başkası değildi. Sonrası mı, yemek, içmek ve eğlenmek için yeniden alış-veriş merkezlerinde pineklemekten başka yapacağı bir şey yoktu. Ona bu kısır döngüyü, "anı yaşamak" olarak öğretmişlerdi. Sadece nefes alıp vermekse yaşamak, evet yaşıyordu. Aldığı ve verdiği her nefesin derinliklerinde

yittiğinin farkında olmadan, hazinelerini kendi eliyle yağmalayan bir harami gibi yaşıyor ve aslında yaşlanıyordu.

Modernleşti insanoğlu evet, ama medenileşemedi! Huzuru ve mutluluğu kaybetti. Bir ip yumağı gibi karıştı benliği. Modernleşeceğim diye kendine yabancılaştı, kendini unuttuğunu bile unuttu. İçindeki bilinç tohumunu kuraklığa hediye etti. İhtişamı kendi bakışında arayacağına, baktığı şeylerde aramaya başladı. Gücsüzleşti, ürettiği

Modernleştirdi insanoğlu evet, ama medenileşemedi! Huzuru ve mutluluğu kaybetti. Bir ip yumağı gibi kanştı benliği. Modernleşeceğim diye kendine yabancılaştı, kendini unuttuğunu bile unuttu. İçindeki bilinç tohumunu kuraklığa hediye etti. İhtişamı kendi bakışında arayacağına, baktığı şeylerde aramaya başladı. Güçsüzleşti, ürettiği tüm kitle imha silahlarına rağmen.

tüm kitle imha silahlarına rağmen. John Dewey'in "Modern insan, tarihin her dönemindeki insandan daha güçsüzdür." sözünü duyduğunda burun kıvrıp geçmişti halbulki. Şimdi bu sözün doğruluğu yüzüne hissimla çarpıyordu.

Maddeye önem verdiği ölçüde ruhunu ihmal etmişti. Kendisinin iki yönlü bir varlık olduğunu ve bu ikisinin bir dengede bulunması gerektiğini unuttu. Dünya rüzgarına kapıldı benliği ve unuttu ilerisini. Hiç ölmeyecekmiş gibi yaşamaya başladı. Peki tüm bunlar nasıl başladı? Yavaş yavaş anlıyordu galiba. Özenmek ve taklit. Allah'a kulluktan uzaklaşınca karşısına çıkan her eşyanın ve makamın kulu ve kölesi olmuştu

özgürlük naraları atarak. Allah'ın ahlakıyla ahlaklanmayı bıraktığı gün ahlak adına tutunacağı hiçbir dal kalmamıştı. Allah'ın boyasıyla boyanacağına gözüne çarpan her nesnenin rengini almıştı ruhu. Ve ışığını kaybetmişti gözleri, Camus kadar anlamsız, Nietzsche kadar kibirli ancak onun kadar zayıf bir dünyada. Oysa sadece şu ayeti hatırlasa her şey ne kadar farklı olabilirdi: "Allah yerlerin ve göklerin nurudur."

Modernizm macerasının başında mutluydu insan ya da öyle hissettiğini sandı. Şimdi bu ruhsal bunalım da nereden çıktı? Nasıl ve ne zaman başladı bu kriz, bu çöküntü? Cevabı ta içerden duydu sanki: Ruh hakikatten uzaklaş-

tığını fark ettiğinden beri. Kamışlıktan kopmuş ney gibi inledi başta. Ruh aşkı tanıyana kadar bu inleyiş devam edecekti. Ruh aşkı tanıdı mı bırakamazdı. Artık özüne dönmenin ve kendini bilmenin zamanıydı. Öz bilinç anahtarıyla ancak Marifetullah kapısının kilidini açabilirdi. Neden sonra Gandhi'nin şu sözünü hatırlamalı, "İsteğin olmadığı yerde sevgi de yoktur." Ceketini alıp, insan ruhunu dikkate almadan inşa edilen ve bu yüzden insana uymayan bu evi terk ederek kendine doğru bir hicreti gerçekleştirmeye karar verdiği gün, insanoğlu vuslatı ve huzuru yanı başında bulacaktır. ■

Merhamet ve Huzur

Güneşin soğuğa rağmen baş gösterdiği bir sabaha uyanmak gibisi yoktu Huzur için. Annesinin “yalancı güneş” olarak adlandırdığı bu hava, Huzur’un sevdiği iki şeyi bir araya getiriyordu: aydınlık ve soğuk. Amerikan âdeti olan, sabah kahvaltı yapmak yerine kahve içmeyi her ne kadar yanlış bulsa da bu sabah bu direnişini de kırıp kendine bir æncan kahve hazırlayıverdi. Her ne kadar taviz vermiş olsa da kupada içmeye de içi el vermiyordu. Amerikan usulü yapılmış kahvesini küçük küçük bir æncana koydu. “İşte bizi bitiren komedi!” diye geçirdi içinden ve müstehzi bir tebessümle baktı kahvesine. Kahvesini yudumlarırken felaket tellalı gazetesini almaya çıkmak için hazırlanmaya koyuldu. Geçenlerde açılan çok yönlü marketten daha uzak olduğunu bile bile türünün son örneklerinden olan Hasan Amca’nın bakkaliesine gitmeyi tercih etti. Hem o yolda bulunan Merhamet’i

Küçük bir çocukken, kimseyi görmediği zaman kimsenin de onu görmediğine inandığı ve bu şekilde kendini sakladığı yıllarda bu söğüt ağacı onu kucaklamıştı. Büyüdükçe şehrin kalabalığı ve gürültüsünden kendini soyutlamak istediği zamanlar sıklaşır olmuş, her bunaldığında kendini bu ağacın sessiz ve korunaklı gölgesinde bulmuştu kendini.

de uzun zamandır ziyaret etmemişti. Merhamet, bir söğüt ağacı. Bu ismi ona Huzur verdi. Bu söğüt Huzur için çok şey ifade ediyordu. Yıllardır ilerleme hevesinin yavaş yavaş ele geçirdiği mahallesinde ayakta durmayı başaran ve ‘hala bir umut var’ mesajı veren bir ağaçtı bu söğüt ağacı. Bu mahalledeki en yaşlı ağaçtı. Dalları, yaprakları rüzgârla barışıklı, birlikte dans ederlerdi. Huzur küçüklüğünden beri üzerine türlü türlü destanlar yazdığı bu ağaca adım adım yaklaşırken başını haæften okşayan rüzgârın söğüt ağacıyla yaptığı

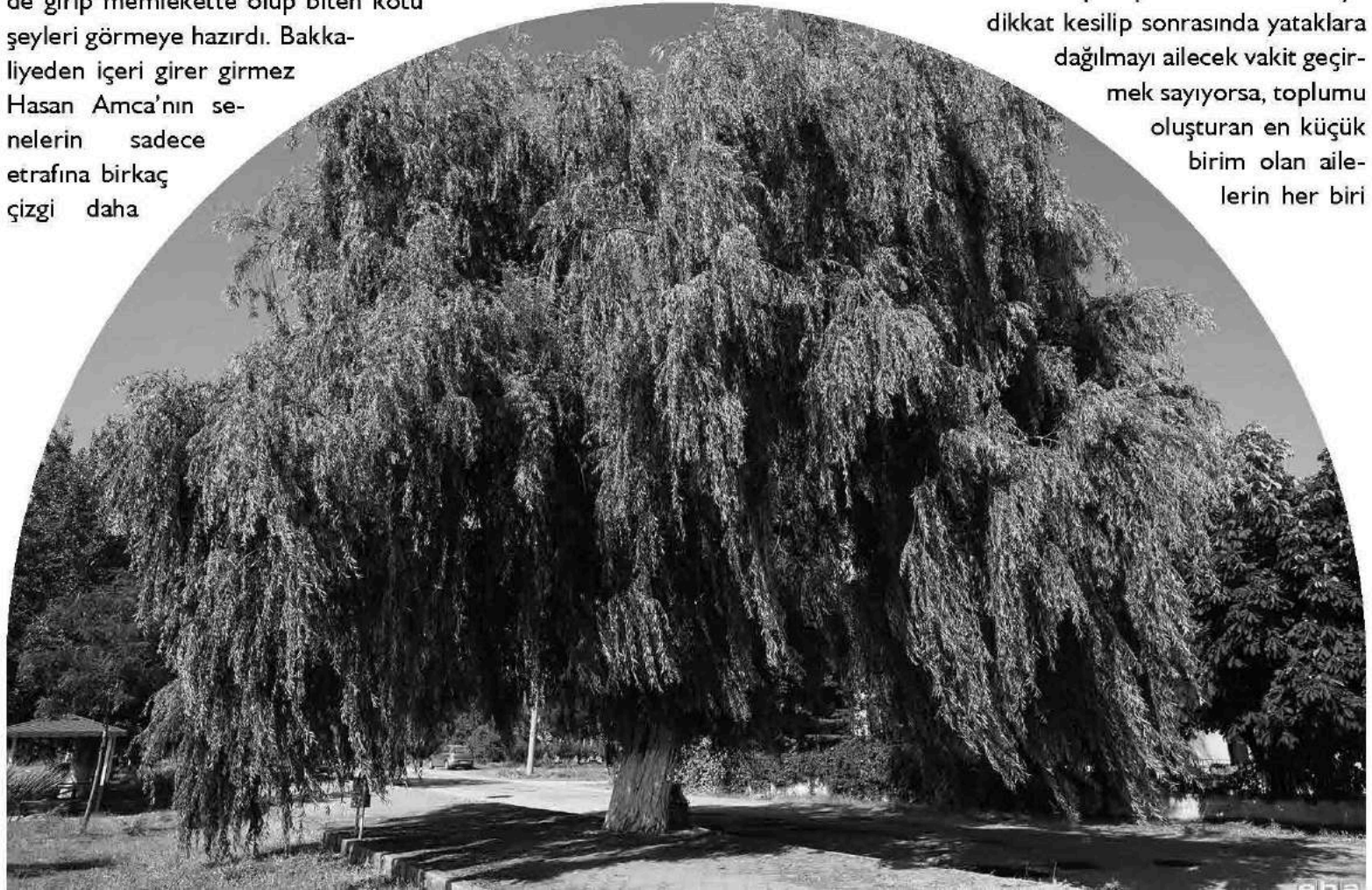
dansı hayal ediyordu. Tam bu hayallerin içinde gezinirken annesinin yakın arkadaşlarından Selma Teyze’yle karşılaşmıştı. “Esselamü aleyküm ve rahmetullah” diye muhabbete başlayınca içi bir hoş oldu Huzur’un. Merhamet’in yanına giderken böyle rahmet dilekleriyle bir sohbe başlamak onu mutlu etmişti. Bu sabah gün boyu modern dünyanın sellerinin önünde sağlam bir set misali durmaya çalışmak için enerjisini topluyordu. Birkaç çatlak vermiş olmasına rağmen umudu bu selamla ve Merhamet’i düşünerek bir daha ye-

şerdi. En azından gazetede okuyacağı şeyler karşısında sağlam durabilmek için güç toplamıştı. Selma Teyze'yle yaptığı hoş sohbet sonrası sonunda Merhamet'e ulaşabildi.

Küçük bir çocukken, kimseyi görmediği zaman kimsenin de onu görmediğine inandığı ve bu şekilde kendini sakladığı yıllarda bu söğüt ağacı onu kucaklamıştı. Büyüdükçe şehrin kalabalığı ve gürültüsünden kendini soyutlamak istediği zamanlar sıklaşıp olmuş, her bunaldığında kendini bu ağacın sessiz ve korunaklı gölgesinde bulmuştu. Yıllar geçtikçe gölge toprağını kaybediyor, kendini betonun üstünde gösteriyor, altından geçen insanlar o koruyan, kucaklayan dalların uzunluğundan yakınıyordu. Yanından geçerken ağaca selamını verdi ve bir an durup tüm çocukluğunun ruhunu sarmasını bekledi. Artık Hasan Amca'nın bakkaliyesine başı dik bir şekilde girip memlekette olup biten kötü şeyleri görmeye hazırdı. Bakkaliyeden içeri girer girmez Hasan Amca'nın senelerin sadece etrafına birkaç çizgi daha

bırakmaktan başka bir şey yapamadığı, eskitemediği o eşsiz tebessümü ile karşılaştı. Selamını verip gazetelerin önünde durdu. Ne çok gazete vardı. İnsanların söyleyecek çok şeyi mi var yoksa anlatılması gereken çok şey mi vardı? Ya da her şey gerçekten de bir şeyler kazandırabilmek uğruna mı yazılmıştı? Kafasında çeşitli sorular birbirine karışırken eline gazetelerden rastgele birini aldı Huzur. En arka sayfada bu sabah içtiği kahvenin tam sayfa reklamı ile karşılaştı. Her haliyle yeni uyandığı belli olan genç bir arkadaş iki tane erkek bir tane de kız arkadaşıyla aynı oda da gayet samimi kahvelerinden yudumluyorlardı. Gözünü çok az kaydırıp ve bir başka gazetenin manşeti kızılı erkekli aynı evde kalmak hakkında olduğunu gördü. Haæf bir tebessüm hali ele geçirdi Huzur'u. Bunca reklam bunca tartışmadan sonra hangi anne baba oğlunu veya kızı-

nı başka bir şehre öğrenim hayatını tamamlaması için mutmain bir şekilde gönderebilirdi ki. Daha sonra aynı gazetenin televizyon kısmını açtı. Her dizide farklı bir entrika dönüyordu. Kimi intikam alıyor, kimi sevdiği için hapislere düşüyor, kimi ihanete uğruyor, kimileri hor görülüyordu. "Tüm bunları görüp, okuyup insanların birbirine güvenememesinin nedenini hala sorgulamaktaysak körüz." diye düşündü Huzur. Eğer bir aile oturup bir kızın kocaya kaçtığı, bir babanın ailesini hiçe saydığı, bir annenin gizli gizli para biriktirip planlar kurduğu, yoldan geçen bıyıklı deri ceketli bir adamın kapkaç yaptığı bir dizi izliyorsa ve kız babasına, koca karısına, karısı yoldaki hiçbir insana güvenmiyorsa bu, neden sürpriz olsundu ki?. Bir baba evine saat sekizde geliyor iki saat bu dizileri, bir buçuk saat maçı, yarım saat bu maçların yorumunu izliyor ve bunu, bir kutu etrafında toplanıp ailecek bu kutuya dikkat kesilip sonrasında yataklara dağılmayı ailecek vakit geçirmek sayıyorsa, toplumu oluşturan en küçük birim olan ailelerin her biri

bu şekilde çatlaklar veriyorsa içi kof Modern hayat tarzının önündeki setin yıkılması kaçınılmaz sondu. Onu asil üzen, sorunu bulup teşhisi koyup bir tedaviyi uygulamakta düştüğü çaresizlikti. Huzur aynı zamanda kızgındı da. Biraz kendine, biraz kör insanlığa ama kızgındı. Gazeteyi bıraktı. Ön sayfala-

ra bakamamıştı henüz. Gönlü el vermiyordu çünkü böyle güzel başlamış günü daha çok yıpratmaya. Anlaşılan güzel hava, hoş sohbet, sıcak bir tebesüm bu yükü kaldırmamasına yetmiyordu Huzur'un. Hasan Amca'ya bu sefer boynu bükük bir selam verdi. Daha sonra Merhamet'in yanına usul adım-

larla gitti. Gitti ve gölgesine ilişiverdi beton meton dinlemeden. İhtiyacı vardı. Yalnızca onun değil tüm insanlığın durup, oturup, gürültüyü dinleyip, etrafını görmeye ihtiyacı vardı. Uğultunun içindeki sesleri anlamaya, karman çorman olmuş düzenin içinde doğruyu çekip almaya ihtiyacı vardı. Huzur söğüt ağacının merhametli kollarını seçmişti durak olarak. Her zamanki şeylere dertlenmekten sıkılmış olmasına rağmen bu boş yaşam tarzının önüne attığı yumakla oynayan kedileri seyre koyuldu. Huzur da bu kedilerdendi. Ancak su an istediği sadece ve sadece Merhamet'in kollarına tırmanmış bir kedi olmaktı. Bir şeylerden kaçmak için değil de diğer kedilerin sarhoşluğunu yukardan izleyebilmek için orda bulunmak istiyordu. Sonra da "Ey ahali! N'apıyorsunuz siz orda? Bırakın da şu oyuncakları gelin, bir de buradan bakın şu ağlanacak halinize!" diye haykırmak istiyordu. Sonra kendi kendine "Sen önce kendi haline bak Huzur. Böyle celallenip celallenip sen de oyuncuğın eline verilince sakinleşmiyor musun?" diye sordu ve cevabı yine ağlanacak haline karşılık buruk bir tebessümdü. Tekrar yola koyuldu. Onu bekleyen bir ailesi, bir evi vardı. Onlara ve oyuncaklarına dönüp o gün yine o meş'um yaşam tarzının seline kapıldı Huzur. Ancak ilerleyen günlerde bu seti çok sağlam kuracağına dair içinde hep yeşil kalan bir umut, yıkılmayan sığınağı Merhamet vardı. Vazgeçmedi ama erteledi son yirmi otuz yıldır yapıldığı gibi... ■

Piyon Olmak

Einstein'nın bir sözü varmış: "İnsanın iyi ile kötüyü, güzel ile çirkini ayırt edebilecek bir kafası olmalıdır. Ben bugünkü gençlerde en büyük eksiklik olarak bunu görüyorum." Düşünce Platformu Hazırlık Kademesi olarak geçen hafta okuduğumuz kitapta rastladığım, beni en çok etkileyen ve aklımdan çıkmayan cümleler, işte bunlardı. "Vay be, Einstein büyük adammış!" dedirtti bana. Çünkü söyledikleri bence çağımızın en büyük problemini gözler önüne seriyor.

Her ne kadar okulda bir sürü şey öğrensek de, hiçbirimiz bunu "İlim öğrenmek bir ibadettir, okumak dinin emridir." diyerek Allah'ın rızasını kazanmak için, hatta sırf öğrenmek için bile yapmıyoruz. Bize yapmamız gerektiği söylenen bir şey olduğu için yapıyoruz. Yemek-içmek, sınava çalışmak ve eğlenmekten ibaret monoton bir hayatı devam ettirmemizi isteyenlerin sözünü dinliyoruz.

Dışarıda gördüğümüz, televizyonda

İyi ile kötüyü ayırt etmek için bir şeyi referans almamız gerek. Bize iyiyi, kötüyü tanıtan bir kaynağa ihtiyacımız var.

izlediğimiz insanların hayatlarına özeniyoruz. Sahip olduğumuz şeyler bize asla kâæ gelmiyor. Hiçbir şeyle mutlu olamıyoruz.

Çevremizden çok çabuk etkileniyor, kötü alışkanlıklara sırf havalı görünmek veya kendimizi kanıtlamak, popüler olmak gerekçeleriyle çok kolay bulaşabiliyoruz.

Bunların hepsinin nedeni, işte bu sözde saklı: "İnsanın iyi ve kötüyü birbirinden ayıracak bir kafası olmalı." Kafa var da kullanılmıyor ki!

En büyük problemimiz bu: Düşünmüyoruz. Çalıştırmıyoruz sakıyı. Ezberci bir gençlik

yetişiyor. Bize ne "iyi" denirse onu iyi, ne "kötü" denirse onu kötü kabul ediyoruz. Çok okuyan bir millet de değiliz. Neden okuyalım ki? Düşünmüyoruz, neyi merak edelim?

Bize dayatılanı da ötesini de düşünmüyoruz. Yaşamış olmak için yaşıyoruz. Zaten bize yapacaklarımızı söyleyen ve gösteren, hayatımızı bir kalıba sokan bir alet var hepimizin evinde. Düşünmeye ne hacet! Anlıyorsunuzdur neyden bahsettiğimi. Avrupa'ya benzeme hevesini arttıran, Batılılaşmaya en çok destek çıkan teknoloji harikası: televizyon.

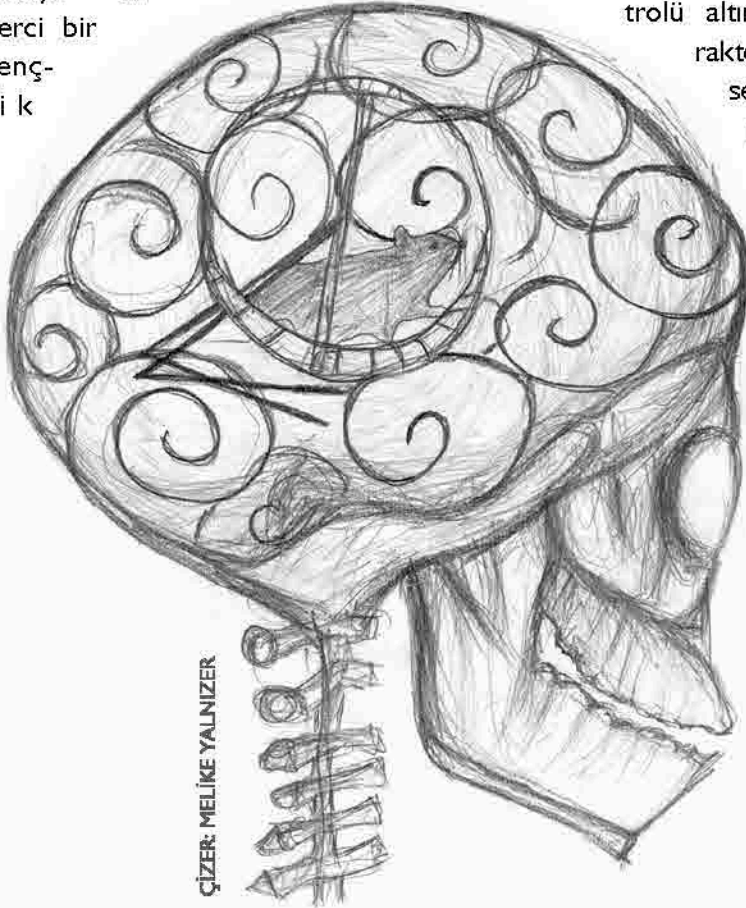
Hayallerimiz bile televizyonun kontrolü altında değil mi? Karakterimizi bile o çok sevdiğimiz dizi-ælm karakterleri belirlemiyor mu? Onlarla şekilleniyor mu kişiliğimiz? Farkında değiliz ama adeta "Yaşasın Özgürlük!" diye bağırıyoruz, altın bir kafesin içinden.

Çok sevdiğim bir hocamın şu sözleri aklıma geliyor: "İnsan, hakikaten tabiattan uzaklaştıkça kendinden de uzaklaşıyor." Biz etrafta hiç lamba olmayan bir dağın tepesin-

den her tarafı aydınlatan yıldızları hiç görmedik mesela. Bir kere bile yolun ortasında durup yıldızlara bakmadık. "Bulutlar pamuk şeker gibi yenilir mi yoksa sis gibi içinden mi geçilir?" diye kendi kendimize hiç sormadık. Hiç bir şeyi çok merak edip, öğrenmek için delicesine bir şevkle kitapların kapısını çalmadık. Aklımızdan bile geçirmedik. Tabii Batı kültürünün üstünlüğünü(!) en ince ayrıntılarıyla bize öğreten ve evimize taşıyan romanlar dışında.

İyi ile kötüyü ayırt etmek için bir şeyi referans almamız gerek. Bize iyiyi, kötüyü tanıtan bir kaynağa ihtiyacımız var. Bu kaynak da elbette, bütün evrenin sırrını içinde barındıran, ancak hiç merak edip anlamak, öğrenmek, ibret almak için okumadığımız Kur'an-ı Kerim.

Bizler yalnızca kendisine aşılana ækirilere boyun eğen, üretmekten yoksun, "Evet, katılıyorum!" veya "Hayır, bu doğru olamaz." bile diyemeyen, donanımlı olmadığı için yorum yapmayı da beceremeyen, eleştiremeyen, DÜŞÜNMEYEN bir gençliğiz. Ve bunu değiştirip kendimize çeki düzen vermezsek, korkarım birilerinin piyonu olmaktan daha ileri gidemeyeceğiz. ■

Sayılar Yalan Söyler

Malezya güzel bir ülke. Güler yüzlü insanları, yardımsever halkı, başkentinin kalabalık sokakları, doğal güzellikleri, yeşilliğiyle görülmeye değer.

Farklı dinden, ırktan, yaşam tarzından insanların bir arada yaşamaları dolayısıyla hoşgörü ülkesi olarak da biliniyor.

Malezya'da halkın % 61'i Müslümanlardan oluştuğu için yönetim Müslümanların elinde.

İlk gittiğim yerlerden biri "Masjid Negara" diğer bir adıyla "National Mosque" olarak bilinen, 15.000 kişi kapasiteli Malezya'nın en büyük camii.

Öğle namazı vaktinden önce oraya varmıştık. Hemen ilk bomba patlak veriyor. Malezya'da bir camiye ya da mescide girerken ayakkabılar caminin ya da mescidin bulunduğu yere uzak bir mesafede çıkartılıyor. Düşünün ki, Eminönü Yeni Cami'desiniz. O meşhur, güvercinlerin uçtuğu merdivenlere ayak basmadan önce-hatta belki daha

Malezya'da insanların yaşam akışlarında, ona karışmış olarak bulunan bir İslam vardı. Burada ise günlük yaşantımızın bir köşesine sıkıştırılmış olarak İslam'ı yaşamaktayız.

da önce-ayakkabılarınızı çıkarıyorsunuz ve caminin ondan sonraki kısımlarına ayakkabısız giriyorsunuz. Biz anlamayıp ayakkabıyla girmeye çalışınca, uyarıyorlar. Bunu aramızda konuşup hürmettendir diye yorumluyoruz.

Her sabah abdest alarak yola koyulduğumuzdan vaktin girmesini beklemeye koyuluyoruz. Bu sırada camiye inceleme fırsatı buluyorum. Ayakkabılarımızı çıkardık, caminin içine girmeden önce mermerlerle kaplı genişçe bir alan var. Bu mermerler bana Kâbe'yi anımsatıyor. Vakit yaklaşıyor, insanlar çoğalıyor, cemaatin bir kısmı içeride değil dışarıda; mermerlerin üstünde namaz kılmayı tercih ediyor.

Biz içeride bayanların bölümünde namazımızı kılıp çıkıyoruz. Derken çıkışta alında-sürekli mermerde ya da sert zeminlerde namaz kılmaktan oluşan namaz izi olan bir dedeye gözüm çarpıyor. Hah! Evet evet, o Kabe'de hep

karşılaştığımız manzaradan. Dejavu mu?

Daha sonraki günlerde nerede bir mescide ya da camiye girsem cemaatin bolluğundan zor yer buluyorum. Camiler, mescitler dopdolu. İnsanlar harıl harıl namaz kılıyor. Hiç öyle yaşlı falan da değil hani cemaat! Aksine yaşlıdan çok genç var. 3, 5 yaşındaki çocuklar mı dersiniz, bir karış makyajla gelip o makyajı temizleyip abdest alıp namaz kılıp yeniden makyajını yapıp giden genç kızlar mı dersiniz, teyzeler, anneler, babaanneler, anneanneler mi dersiniz... Sesini duyar gibiyim sayın okuyucu. "Sen bilinen yerlere gidiyordunuz ama canım!" Hayır hayır, hiç de öyle değil. Herhangi bir alışveriş merkezinin, sokak aralarındaki süpermarketlerin mescitleri bile bu durumda. Her gittiğim mescit, yanında wc bile olsa içinde abdesthane bulunduruyor. Gittiğim hiçbir yerde abdest alamama, na-

maz kılamama sıkıntısı çekmiyorum. 10 yaşındaki küçük kardeşim buradayken namazlarını kılmakta çok zorlanırken, orada bir vakti bile aksatmıyor. İslami yaşam tarzı, hayatın akışına karışmış adeta.

Gelelim bizim % 99'u Müslüman ülkemize...

Herhangi bir vakitte Başakşehir'deki herhangi bir camiye gittiğimizde karşılaştığımız manzara ne olur? Onu bırakalım herhangi bir alışveriş merkezinde mescit bulabilme oranımız nedir? Hadi onu da bırakalım. Eminönü Yeni Cami'ye yeniden gidelim.

Sayın okuyucu! Bu kısımda sizden bir Müslüman bayan gibi düşünmenizi istirham edeceğim!

Yeni Cami'ye en son bir arkadaşım-la gitmiştik. Arkadaşım abdest alacak yer bulamadığından orada namazını kılamadı. Burada herhangi bir camiden bahsetmiyorum, İstanbul'un en bilinen camilerinin birinden bahsediyorum! Eve gelip anneme olayı anlattığımda bana hatırlatıyor ki, daha önce ailecek oraya gittiğimizde 20-30 dakikalık bir arayıştan sonra abdest alınabilecek bir yer bulabilmişiz.

Malezya'da insanların yaşam akışlarında, ona karışmış olarak bulunan bir İslam vardı. Burada ise günlük yaşamımızın bir köşesine sıkıştırılmış olarak İslam'ı yaşamaktayız.

%99'u Müslüman olan bir ülkede Müslümanca yaşamak, %61'i Müslüman olan bir ülkede Müslümanca yaşamaktan daha zorsa bunun tek bir açıklaması olabilir:

Sayılar yalan söyler! ■

ASIM GÜLTEKİN

AYIN KONUĞU

derleyen: a. burak burca
GDP 3. KADEME

- > Önceden okuldayken resmen zihnimizi çokerttiler. Yani zihnimize karışık bilgiler yerleştirdiler.
- > Okullara karşıyım, üniversitelere karşıyım. Fakat medreseler iyi olabilir.
- > Dili sadece bir iletişim aracı olarak görmemiz sekülerizm'in bir neticesi.
- > Her şeyi sorgulayarak kafayı yiyebilirsiniz. Fakat korkma. Allah yardımcı olur.
- > Çok iyi bir Müslüman değilim benden daha iyileri de var. Müslüman olduğum için utanmıyorum. Utanıyorsam yeterince Müslüman olmadığım için utanıyorum.
- > Bir şeyi yapacaksam en iyisini yapmalıyım. Eğer Müslümansak en iyisini yapmalıyız. Eğer yapmazsak şeytanla nasıl başa çıkabiliriz?
- > Bir şeyi kavrarsam ona hükmetme şansım olabilir. Ne kadar iyi kavrarsam o kadar kolay hükmedebilirim. Bu yüzden iyi kavramayı önemsiyorum.
- > Ben aeziksel bir güçle hükmetmek yerine zihinsel, kalbi ve soyut olarak hükmetmeye yöneldim.
- > Kelime sadece kelime değil o durumun halidir.
- > Peygamber efendimiz (sav) savaşta iken birisi gelir ve "Efendim bu kılıcın hakkını nasıl verebilirim?" der. Peygamber efendimizde (sav): Parçalanana kadar kullanırsan hakkını vermiş olursun." der.
- > Kelimenin hakkını verebileceğimiz bir dil olmalı. Kelimelerle ünsiyet kurabilmeliyiz.
- > Kelimeyi ciddiye almak hayatı ciddiye almaktır.
- > Nesnelere verdiğimiz değer bizi daha iyi bir Müslüman yapabilir.
- > Fikirler düğümlendiği zaman çözüm okumaktır.
- > Eşyanın mahiyetini anlamak istiyorum fakat hakikatini de anlamak istiyorum. Çünkü eşyanın mahiyeti ve hakikati farklıdır.
- > İşin hakikatini bulmalıyız.
- > Peygamberimiz 'in (sav) bir duası daha var. "Allah'ım hayretimi arttır."
- > Ben kelimelerle boğuşurum. Bence kelimelerle boğuşmamda bir hakikat var.
- > Hayret ile hakikat arasında bir bağ var.
- > Hayret nesne ile Allah arasındaki irtibatı görmeye yarar.
- > Hayret, baktığı varlıkta Allah'ı görebilmektir.
- > Gönlünde, kalbinde neler var? Bunu bir yoklamak gerek. Neyin kulusun?
- > Her şeyin farklı yere yönelmesi o işin bereketini arttırabilir.
- > Seküler ahlak, İslam ahlakına uymaz.
- > Kelimeler benim sevgilimdir. Kelimeleri çok severim.
- > Diller Allah'ın emanetidir. Bu yüzden dilin hakkını vermeliyiz.
- > Dil zaten çok güçlü. Dilin farkına varmalıyız.
- > Allah hangi kelimeyi verdiyse onu doğru kullan.
- > Ben gündem takip etmem. Gündem beni takip etsin.

AYIN KONUĞU

derleyen: a. burak burca
GDP 3. KADEME

DOÇ. DR. AHMET AYHAN ÇİZİL

- > Kalite dediğimiz şey beklentilerimize göre değişir.
- > Yazım hataları kötü kalite örneklerindedir.
- > Kalitesizlik karşıdaki kişinin güvenini azaltır.
- > Yapılan kalitesizlik, sonunda yapan kişiye döner.
- > Arthur adlı bir adam var. Diyor ki” Biz üretimde hata yapıyoruz. Ürünü kontrol edip bırakıyoruz. Asıl yapmamız gereken üretim sürecini kontrol etmektir.”
- > Sonucu değil, süreci kontrol etmek gerek.
- > Kişisel kalite olmazsa. Sorunlar hallolmaz.
- > Fiziksel ya da ahlaki tavırlar kişisel kalite ölçütünü belirler.
- > Sergilenen performansın belirleyici faktörü, kendinden beklediğin performanstır.
- > Yastığa başını koyup rahatça uyuyabiliyorsan, beklentilerini karşılamış olursun.
- > Kendinden beklediğin performans etkilenmez.

- > Kendine yakıştırdığın şeyde için rahat eder. Kendine yakıştıramadığın şeyde ise için rahat etmez.
- > Kendinden beklediğin performans, seni sen yapar.
- > Çocukların beklentileri ebeveynlerinin sözlerine göre değişebilir. Bu yüzden çocuk yetiştirirken dikkat edilmeli.
- > Size, şu doğru, şu yanlış dendiğinde onu yapmaya başlarsınız. Herkes yapıyor diye kendimizi değiştirmemeliyiz.
- > Kendinizden vazgeçmeyin, kendinizi değiştirmeyin.
- > Kendinden beklediğin performans örnek olmanı sağlar.
- > Kendinizden beklediğiniz performansla başkalarının güvenini kazanırsınız, daha az hata yaparsınız, işinizi başkası kontrol etmesi gerekmez, daha çok iş başarırsınız, insanlar sizi eleştirmezler, çocuk yetiştirmekte başarılı olursunuz, gençlere daha iyi örnek olursunuz.
- > Topluma uyacaksak, ahlak tecrübesine uygun olmalı. Eğer değilse direnilmeli.
- > Eğer kaliteli bir şey çıkaramıyorsan, sorgula.

- Kişisel kaliten olmazsa bir şey başaramazsın.
- > Toplumun kalite ortalaması çok değil.
- > Gördüğünüz o, fakat beklentiniz o değil. İşte o zaman kendinden uzaklaşmaya başlarsın.
- > İnsanın kendinden beklediğini sorgulaması sonucu felsefâ tartışmalar ortaya çıkar.
- > Bir şey sizi kontrol ediyorsa, yönetiyorsa, sizde “ben” diye bir şey kalmaz.
- > Kendinizden beklediğiniz performansı iyi belirleyin.
- > Hedeçer tünelin sonundaki ışık gibidir.
- > Önemli olan o anı nasıl yaşadığınızdır.
- > Bizler, hedef ile kendimize yakışanı karıştırıyoruz.
- > Mevzu hedeçer doğru belirleyebilmektir.
- > Beklentilerin çok olursa yalnız kalabilirsin.
- > Dış seviyeler bazı performansları değiştirebilir.

DR. SAVAŞ BARKÇIN

AYIN KONUSU

derleyen: a. burak burca
GDP 3. KADEME

- > Kişinin kendisini ve Allah'ı bilmesine ahlak denir.
- > Her şeyin esası edeptir.
- > Müzik kulağınıza, şiir ise hem kulağınıza hem de kelimelerinize etki eder.
- > Müziğin ahlaki olanı önemlidir.
- > Hakiki beste Allah'tan olandır.
- > Müzik insanın seviyesini belirler ve yükseltir.
- > Müzik semboldür. Bir ülkenin veya ideolojinin müziğinde onun ne olduğu anlaşılabilir.
- > Fuzuli ve Sezai Karakoç gibi şairler ilhamla yazarlar.
- > Ahlaki olan Allah'tan geleni direkt olarak yansıtmaktır.
- > Şairleri ikiye ayırım. Adiler ve Öz olanlar.
- > Her sanat yaparı övmemek gerek.
- > Yaptığınız sanat size Allah'ı hatırlatmıyorsa, keşke o sanata bulaşmasaydınız.
- > Müzik ve şiir kardeştir. Kolay kolay somuta indirgenemezler.
- > Her mekânın şereæe vardır.
- > Zamanı bilmek insanı bilmektir.

- > Müzik bir aynadır.
- > Müzik bir devletin, siyasi æekrin veya kurumun simgesidir.
- > Müzik siyasette duygulara hitap eder ve heyecandırır.
- > Müzik siyasette bilinçaltına etki eder, şartlandırır.
- > Müzik siyasette hızlıca ve kolayca benimsenir.
- > Marşları sadece şiirsel okumak yetmez, müzikle güzelleştirilmeli.

- > Şu anki İstiklal Marşı söyleniş şiiiri bölmek gibi.
- > Vatandaş devlete göre şekillenir.

ŞİİR

bir elma gölgesinde tek yudumluk istirahat

■ MELİKŞAH ERTUĞRUL ÇAY
GDP 3. KADEME

adem'i bir ucunda görmüşler çuvaldızın
seyrederken aksini göğe bakarak
adem kendini arşta değil
yerde değil
koynunda görmüştü havva'nın.
aşksız yakınılarından meleklerin isyan neşvesi koparılmış
ve uzayan koridorlarından cennetin
adem bir elma alarak yanına yalnız
bir yerlere kaçtı keskin bir akşam vaktine nazaran.

kıymeti yoktu irinsiz akan kanın
yağmur yağdı mı toprak çamur olurdu
ben varsam gecemle vardım
oysa herkesin bir gecesi vardı.

Havva teskindi kadındı çünkü
öyle emin öyle sonsuzdu elleri
meşk ederken saçlarında adem'in.
baktı mı dağların bağrına serilmiş güneş gibi
uzak kıldırı olanca korkularını adem'in
adem korkardı havva da korkardı
ama adem daha korkardı

ben de korkardım.
havva yoktu yanımda çünkü gece vardı

o da korkardı hatta bana sarılırdı
hepimiz öyle korkardık.

adem bir yere kaçtı yanında varlığından bir parça,
göğsünden ayırmadığı o elma
tanrımsaæeri oldular bir gün bir yere
orada ölüm de vardı orada hatta yalnız ölüm vardı
senelerini ekerek toprağın o mühürlenmiş bahtına
kurban ettiler kendi gecelerini
gökyüzüne uzayan bir rızayla

tabutlar taşındı o kılıçar cenazeler
gömlüklerine sığmayacak o yiğitlerin
şimdi ölü bir denizi andıran etleri
al yanaklı yeni gelinlerin sanki o hiç solmayacak
mahcup yenigelinlikleri gecenin yok oluşluluğunda
gecenin azı dişleri arasında gecenin o sahte ağıtlarında.
Oysa ölüm can atmaktadır can evimizden vurmak için bizi.

Son nefesle son bir dilek daha dilenmekteyim
Elmanın sahibi ve gecenin ve havva'nın
Benim de sahibim..
o adem'in sahibi ve onları var kılan
Beni de var kılsın dilerim.

Biraz Müzik, Biraz Sinema,

Bolly ve Holly Arasında Bir Gezinti

नमस्ते,

Dostlar, bugün size dünyanın en büyük iki sinema endüstrisinden bahsetmek istiyorum: Hollywood ve Bollywood. Dünyanın iki ucundaki bu iki sinema arasındaki farklara değineceğim. Hollywood'u açıklamaya ihtiyaç hissetmiyorum; lakin bakalım Bollywood neymiş?

Bollywood, Mumbai (Bombay) kökenli bir Hint sinemasıdır. Bir Hint sineması diyorum zira Bollywood başı çekmekle birlikte Hindistan'da çeşitli sinema endüstrileri mevcuttur. Bunun sebebi de ülkede 20'den fazla resmi dil bulunmasıdır. Bollywood'da her yıl 800'den fazla film piyasaya çıkar. Bollywood oyuncularının bilinen en temel özelliklerinden biri aynı anda birden fazla filmde oyunculuk yapmalarıdır. Bu tarz oyunculığa karşı duran aktör-

Bollywood Őmleri genel anlamda mekanik yapılardan uzak, samimi ve hayallerle bezelidir. Bunu teknik yetersizliklerin bir sonucu olarak düşünsek dahi arz-talebin önemi göz ardı edilmemelidir.

ler bulunsa da kahir ekseri bu şekilde çalışmayı tercih eder.

Bollywood teknik ağışından da farklılıklar gösterir. Bildiğimiz üzere Hollywood æmleri ağışlıklı olarak 90-120 dakika olur. Hint sinemasında bu süre daha çok 150-200 dakikadır. Kimi zaman 240 dakikalık æmlere dahi rastlanabilir. Hollywood'da ælm müzikleri genelde ælmin içerisine gizlenir. Kimi zaman arka planda müzik çaldığını fark dahi etmeyiz. Hint æmlerinde ise müzikler adeta gözünüze sokulur. Filmin ortasında insanlar dans etmeye başlıyorlarsa oradaki müziğı fark etmemek mümkün olmaz. Bu ælm müzikleri Hint müzik sektöründe de önemli rol oynarlar. Bollywood'un bir diğeri ayırt edici özelliğı de halkın sıklıkla æmlerde æğüran olarak kullanılmalarıdır.

Konu odaklı baktığımızda Hint sinemasını aşk æmlerinin kapladığını ra-

hatlıkla gözlemleyebiliriz. İçinde aşkın yer aldığı æmlerden bahsetmiyorum haæf masalsı aşk hikâyelerinden bahsediyorum. Öyle ki kast sebebiyle birbirini seven iki gencin kavuşamaması (Daha doğrusu Hint æmleri ağışlıklı olarak mutlu sonla bittiklerinden genelde ne yapar eder kavuşurlar.) belki 50 kez işlenmiştir. Bilimkurgu æmlerine pek rastlanmaz mesela, olanlar da ya mizahi ya da fazlası ile absürttür. Bollywood æmleri genel anlamda mekanik yapılardan uzak, samimi ve hayallerle bezelidir. Bunu teknik yetersizliklerin bir sonucu olarak düşünsek dahi arz-talebin önemi göz ardı edilmemelidir. Yapılan æmler bir ağışdan da insanların ruhunu yansıttığından Batı kaynaklı æmlerde sıklıkla karanlık sahnelere ve karamsar sonlara rastlanması çok da anormal sayılamaz. Son yıllarda küreselleşme ile birlikte her ne kadar sekteye uğrasa

da Hint kültüründe aile önemlidir. İki taraftan en az birinin akrabası ælmde bulunmadan yaşanan aşk hikayelerine çok nadir rastlanır Hint sinema kültüründe. Buna bağılı olarak aile adabına aykırı sahneler de Hollywood'a göre daha nadir yer alır. Hint æmleri benim ağışından insan ruhunu yormayan bir yapıya sahip olmakla özeldir.

Belki tanım ile alakalı değılı ama Hint æmlerinin Türkiye'ye ulaştırılmaması da Bollywood severlerin temel şikâyetlerinden biri. Her yıl çıkan ortalama 800 ælmin 10 tanesi dahi Türkiye topraklarında bulunmuyor maalesef. ■

NOT: Yazımın başındaki acayip şekillerde, Hint alfabesi ile "Namaste" (merhaba) yazıyor.

Esaretteki Cesaret

Müjgânından süzülen her damla, zulûmat içindeki âtiye ye's ile nazar etmenin baranıydı. Onun gibiler, her köşede bir enkazı barınak edinmiş, kaybettiklerinin tasavvuruyla o kutlu seyahati bekliyordu tarumar bir halet-i ruhiye ile. Uçurtma yoktu belki asumanda, ufukta beyaz köpükleri delerek geçen bir hayal gemisi yoktu. Onların resimlerinde bacalar tütmüyor, kuşlar uçmuyordu. Rengârenk balonlar alınmıyordu onlara ama kader muavenet etmişti, mükâfatları yüce bâbın ardında...

Filistin'de çocuk olmak; zalimlerin ablukasında mahsur kalmak, duvarları sel edip kendini önüne katmaktı.

Filistin'de çocuk olmak; Azrail'e âşinâlık, kaybetmeye(!) alışık olmaktı.

Saadetin ufuktan ayrıldığı, ânın tarumar yaşandığı, âtiye bigâne kaldığı vatan"dı".

Uykuya feryat makamında ninnilerle dalmak, sessiz çığlıklarla sağır-laşmaktı.

Filistin, zulmü yoldaş edinmiş insanların yitik vatani!

Anaların evlatlarının cansız bedenlerini gözyaşlarıyla yıkadığı, tanklarında dahi korkudan titreyen ödleklere beddualar yağdırıldığı cenneti açan bâb.

Bu diyarın kederiyle hemhal, cihanın dört bir yanındaki son sahipleri, kutlu seyahatin neferleri, uyanın! ■

Zengin Milletlerin Fakir Bekçileri

Geçenlerde gözüm evimizin kitaplığına ilişti. Bizim evimizde hatırı sayılır miktarda kitap var. Bu kitaplar iki kitaplık olarak bölünmüş durumda. Birincisi ortak alan, yani büyük kitaplık. Orda her tür roman, hikaye, deneme, biyografe hatta kişisel gelişim kitapları bile bulunur. Bize nefes aldırın kısım burasıdır. İkinci grupta ise yalnızca test kitabı. Nefesimizi daraltın kısım da burası.

Ne diyordum, kitaplığa bakıyordum. Aslında kapağı hiç de ilgi çekici olmayan bir kitap gördüm. “Zengin Kıtanın Açlık Öyküsü Afrika”. Kitabın adından da anlaşılacağı üzere kitap Afrika kıtası ile ilgiliydi. Gözüm başta reddetse de kafamı yine ona doğru çevirdim. Sayfalarını üstün körü geçtim. Ama bir yere gözüm takıldı ve öylece geçemedim. Hangi ülkeye baksam, dili kısmında ya İngilizce ya Fransızca ya da İtalyanca yazıyordu. Genel olarak da resmi dil için Fransızca yazılıydı. Hayrete düştüm. Kocaman bir kıta. Nasıl bu kadar asim-

“Müslüman nüfus çoğunlukta olmasına rağmen misyoner faaliyetler sonucunda Etiyopya dünyaya Hıristiyan bir ülke imajıyla tanıtılmak istenmektedir. Zaten bütün tarih boyunca Habeşistan(Abysinnie) olarak bilinen ülkenin adı sömürgecilik döneminde Yunanca bir kelime olan ve “yanık yüz” manasına gelen “Ethiopie” kelimesiyle değiştirildi.”

le edilebilir? (Sanki hiç asimile olmamış bir diyarda yaşıyorum da şaşırıyorum. Benimki de iş hani.)

İlgimi çekmeyen bu kitap bir anda tüm araştırmacı yanıma harekete geçirdi. Ve her bir satırı dikkatlice okumaya başladım. Bir de baktım ki Afrika kıtası birçok ülkeden oluşuyormuş. Mesela eskiden Habeşistan diye bilenen ve tek ülke olan topraklarda şimdi dört ülke, bir ülkenin de bir kısmı bu topraklara dahil. Peki, bu dört ülke hangileri? Cibuti, Somali, Etiyopya, Eritre ve Kenya'nın bir bölümü. Oysa biz Habeşistan'ın yeni ismini Etiyopya zannediyorduk,nerden çıktı bu diğer ülkeler!

Burada kitaptan bir alıntı yapmak istiyorum çünkü burası konuyu kavrayabilmek için önemli."Müslüman nüfus çoğunlukta olmasına rağmen misyoner faaliyetler sonucunda Etiyopya dünyaya Hıristiyan bir ülke imajıyla tanıtılmak istenmektedir. Zaten bütün tarih boyunca Habeşistan(Abysinnie) olarak bilinen ülkenin adı sömürgecilik döneminde Yunanca bir kelime olan ve

"yanık yüz" manasına gelen "Ethiopie" kelimesiyle değiştirildi." Bu cümlede bazı unsurların altını çizmek istiyorum ki bunlar: misyoner faaliyetler, Hıristiyan imajı ve en önemlisi de sömürgecilik dönemi.(Bu dönem nasıl bir dönem ise ne zaman başladığı tam olarak bilinmemekle beraber ne zaman biteceği de bilinmiyor. Oysa TDK'de dönem kelimesinin manası "bir çağ içinde belli özellikleri olan sınırlı süre, sınırlı süre" olarak geçiyor.)Afrika kıtası ile ilgili fotoğraflara bakınca insan şaşırıyor.(Artık dehşete düşmüyorum.)Öyle bölgeler var ki kocaman bir toprak bütünlüğünü küçücük bir toprak parçası bozmuş.(Örneğin Senegal-Gambiya. Meraklıları büyük alim Hz. Google'dan bakabilir.) Ben de zannediyordum ki bunlar baştan beri farklı ülkeler. Hiç de değilmiş. İslam coğrafyası, küfrün elinde öyle bir tarumar edilmiş ki, yere düşen bardak gibi paramparça olmuş. Bir daha birleşmemecesine. Oysa küfür tek millet! Ve o tek millet devalılıklarını sağlayabilmek için bu topraklarda ne var ne yoksa sömürmüş. Dönmüş bir de efendilik tas-

lamış. Bugünkü zenginliklerinin altında meğer Afrika'nın çok büyük önemi varmış. Ve bu önem hala devam ediyormuş Afrika'nın mecburi cömertliği sayesinde.

Afrika için söylenebilecek tek bir söz var.

Zengin milletlerin fakir bekçileri... ■

Dua

Yoksulluğu

Tahammül sınırını zorlayan acılar içinde değildi. Sevip de kavuşamadığı kimse olmamıştı. sevdiği de olmamıştı zaten. Geçim derdi çekmemiş, kendinden başka kimseyi beslemek zorunda kalmamıştı. Kara tren vagonlarının saç yağlarıyla kavrulmuş camlarına başını yaslayıp da saymamıştı, memlekette bilmediği ne kadar köy olduğunu. nüfus ve nüfuz oranlarıyla işi olmamıştı. Düşünmeye de fırsatı olmamıştı. Meşgul olduğu için değildi, şunu yapacaksın diye önüne kaçamayacağı meşgaleler yüklediği için ya da düşünenecek kadar düşmediğinden de değildi, hiç düşünmemiş oluşu. Düşünmemişti.

Şimdi neden buradaydı. Bu göl başında. Yaşadığı yerde daha büyük bir su parçası olsa onun yanında olurdu elbet. Hava soğuktu. Zaten hava sıcak olduğunda bile sıkı giyinmezse üşütüp hasta olabilirdi bu memlekette. Sevememişti burayı bir türlü. Öyleyse neden hala buradaydı. Geçen yıl yaptığı gibi bulduğu ilk biletle başka bir şehre gitmiyordu. İyi huy edinmişti kaçmayı ama bu sefer olmuyordu. Bir yıldır kaç defa aldığı bileti yırtıp geri dönmüştü terminalden. Bir şey vardı tutup kolundan ve ayaklarından, öfke ve şefkatle müptela kılan onu bu memlekete. Neydi o?

Zaten çok da sıcak olmayan çayı şeker atmadan karıştırarak iyice soğutmuştu. Neyi düşünüyordu böyle, bilmiyordu. Bir gören olsa -ki küçük yer illa bir gören oluyordu- çok büyük dertlerin içinde zannederdi. Oysa -dedik ya- hayat boyu hiç derdi olmamıştı.

İkinci çayı içerse eve (Kaldığı pansiyona ev demeye başlamıştı. Demek ki iyiden iyiye sahiplenmişti buraları) kadar yürümek zorunda kalacaktı. Bu aslında göze alınamayacak kadar büyük bir risk sayılmazdı. Zira bu kentte yürüyerek gidilemeyecek az yer vardı ve bu yerlerden biri değildi onun evi. Yine ev demmişti kaldığı izbe pansiyona. Demek ki...

Eve yürüyebilse bile cebinde para kalsın istiyorsa tek çayla yetinmeliydi. Öyleyse önündeki çayı mümkün olduğu kadar yavaş içmeliydi. Çünkü bu bozkırın ikinci sınıf az müşterili göl kenarı çay ocağı garsonları haddinden fazla uyanık olurlar. Çay biter bitmez soluğu masada alıp başka bir isteğinin olup olmadığını sorar, olmadığını öğrenirlerse de kalk git o zaman der gibi etrafınızda dolaşırlar. Bunlara maruz kalmak istemiyorsa yavaş içmeliydi çayını.

Şimdi nerden baksa bir 3-4 dakikası vardı düşünmek için. Daha önce hiç düşünmemiş birisi için uzun bir süre-

di. Nerden başlamalıydı? Karar vermek zordu. Ne gazete okumuştur yıllardır, ne de haber dinlemişti. Kitap zaten okumazdı ortaokuldan beri. O hayatın kitabını okumuş adamdı. Romanlar, hikâyeler halt etmişti onun yanında. Kendi ækrini bile umursamadığından başkalarının ækirlere olabileceğini ummazdı. Öğrenmediği şeylerin kaldığını ve ona bu şeyleri öğretebilecek birlerinin olduğunu düşündüğü öğrencilik yıllarında, sınıf arkadaşlarından biriyle tartışacak olduklarında bu yüzden çok şaşırılmıştı. Düşünmek hele hele bunu dile getirmek onun için muhal gibi bir şeydi. Bunları ilk defa irdeleniyordu aslında. Daha öncede kafasına takılmıştı bu mesele ama onu düşündürecek kadar ileri gidememişti. Belki de bu kentin etkisiyle bu derece sarsılmış düşünecek hallere düşmüştü. Havasından mı, suyundan mı, yoksa tetikte bekleyen garsonlarından, bol makyajlı ama pek çirkin kızlarından, ağzı bozuk oğlanlarından, on dükkânından dokuzu

lokanta olan caddelerinden miydi bilmiyordu; ama burası çok değiştirmişti onu. Vakti azalıyordu. Çayın neredeyse yarısına gelmişti.

Eskiden, bir baltaya sap olamadığı zamanlarda (şimdi de bir baltaya sap olduğu söylenemezdi ya neyse), babasına kendini beğendiremezdi. Takdirini kazanmak için pek çaba harcadığı söylenemezdiyse de bu gamsızlığı hususunda ona çektığını ispatlarcasına, babası da ona hiç hoşgörülü yaklaşmazdı. Aynı evde birbirlerini hiç görmedikleri günler olurdu. Evi terk ettiğinde bile babası üç gün sonra fark etmişti. Belki de annesiz büyüdüğünden böyleydi. Belki doğarken ölen annesiyle, babasından daha çok şey yaşamıştı. Bunlar düşünmeye girer mi acaba diye düşündü. "Acaba" dedi biraz seslice. Yan masa duymuştu bu acabayı. Devam etti acabalara. Bu kez garsona kadar gitmişti ses. "Acaba, insan para üstü almaktan sırf doğruluğunu hesap edemeyeceği için vazgeçer mi. Olur da bir soru sorulursa cevap veremem diye sırtında turist çantası, elinde ecnebice klavuzla gezer mi. Acaba, insan daha ne kadar düşüncesiz olabilir. Söyleyin bana acaba daha ne kadar düşünebilir düşünmediği için." çay olmaktan çoktan vazgeçen bardağı son yudumuyla öylece bırakarak cebindeki son meteliği attı masaya. "Garson" dedi, sessizce. "Bu son sözleri de ekle hesaba." ■

Salikin Gözünden

Ortaokula giderken katıldığım bir proje vardı, "Oku, Düşün, Paylaş" adında. İçinde özlü sözler yazan bir kitap üzerinden ilerliyorduk. Her söz üzerine bir miktar konuşuyorduk; ayrıca her hafta kütüphaneden seçtiğimiz bir kitabı okuyup görüşlerimizi paylaşıyorduk. Bir dönem boyunca devam ettiğim projeden aklımda kalan moderatör olan üniversite öğrencilerinden birinin kitap tavsiyesi oldu. George Orwell'ın 1984'ünü ve Thomas More'un Ütopya'sını okumamızı, üniversitede bu kitaplardan çokça bahsedildiğini duyacağımızı söylemişti. Kitapları bir çırpıda heyecanla okuduğumu hatırlıyorum, bir ortaokul öğrencisi için üniversitelilerin konuştuğu bir kitabı okumuş olmak gurur vericiydi.

Genç düşünce Platformu'nun en önemli faaliyetlerinden biri kitap tahlilleri. Sınav haftası bile olsa seçilen kitaplar okunmalıdır ve tahlil için bir araya geldiğimizde herkesin söyleyecek bir şeyi olmalıdır; yani kitap elden geçmiş

değil "okunmuş" olmalıdır. Platform'la tanışmaya kadar roman okurları olduğumuz için gerçek kitaplarla bu ilk temasımız bir hayli çarpıcı ve yorucu olmuştu. İlk zamanlarda düşüncelerimizi yamamaya çalışıyorduk, ezberlediğimiz alıntılar düşüncelerimizin yerini dolduruyordu. Tam olarak ne

okuduğumuzu bilmiyorduk belki ama büyük kitaplar okuyor olmak bizde bir büyüklük hissine yol açıyordu şüphesiz.

Zamanla ezberlediğimiz cümlelerin pratikte bir işe yaramadığını görmeye başladık. İnsanların yaşımıza göre ağır bulduğu kitapları okumuş olmanın bizi

Eğer İslam'ı yaşamıyorsak bunun tek sebebi yaşamayı terk ediyor olmamız. Tamamen bizimle alakalı bir durum. Bunu söylerken İslam'ı yaşamayı başarmış bir insan olarak söylemiyorum, zaten İslam bir noktada başarılan ve son bulan basit bir oyun değil. Bunu söylerken kastettiğim Efendimizin (asvs) seyyidul istiğfarda buyurduğu ile aynı.

büyük kılmayacağını fark ettik. Bu farkındalık Genç Düşünce Platformu'nun attığı tohumun toprağını çatlatması anlamına geliyordu. Okuduğumuz cümlelerin ve sayfaların sonunda kendimize dönmeye, içimize bakmaya, bir şeyleri değiştirmeye, kendimizi dönüştürmeye ve zaman zaman yanımızdakilere elimizi uzatmaya başladık. Önceleri üniversitelilerin üstüne konuştuğu bir kitabı okumayı amaç edinmişken gerçek amacın ne olduğuna dair ipuçları yakalamaya başladık. Önümüzde belirten yoldaki işaretleri takibe koyulduk. (Bu bir iddia değil, bir niyetin ifadesi.)

İlk zamanlarda platform haftanın bir günü ve bir saatine mahsustu, toplanıyor ve dağılıyorduk. Sonradan fark ettik bizi diriltecek bir fırsatla karşı karşıya olduğumuzu. Toplandığımız salondan herkes çıktıktan sonra bile oturmaya devam eder olduk. Bir nebze bile olsa bilmenin sorumluluğu kalkmamıza mani oluyormuş gibi. Biz okuldan çıkarken okulda kimse kalmamış olurdu, biz ise biraz daha kalabilmeyi dilerdik. Teneffüslerde ya danışman öğretmenimizin yanındaydık ya da platform ekibiyle beraberdik. Elhamdülillah, aramızda öyle bir bağ oluşmuştu ki, birbirimize hayrı tavsiye ediyor, birbirimizi teşvik ediyorduk. Pazartesi perşembe oruçlarını düzenli tutalım dediğimizde şimdi mezun olan ablalarımız perşembe günü beden eğitimi dersleri olmasına rağmen

men oruçlara devam etmişlerdi.

Başlangıçta farklı görüşten insanlarla siyasi münazaralara girdiğimizde faydalanırdık platformda edindiklerimizden, hayatlarımıza İslam'ı hâkim kılmak için değil. Bütün bu anlattıklarım ve aklıma gelmeyen daha sayısız ayrıntı bu hatıraları paylaşmayanlar için ne ifade eder bilmem. Benim için ise hepsinin özeti geçen hafta yaptığımız yılsonu değerlendirme toplantısında 3. Kademedeki bir kardeşimizden geldi. Platformu tanımlamamız gerekirse bu cümleyi hatırlayacağım: "Platform hayatla aramızdaki bağı kuruyor." Hatta sadece hayatla aramızdaki bağı kurmakla kalmıyor, büsbütün bir hayatı kuruyor.

1. kademedeyken İslam'ın yaşanabilirliği durduğumuz yerden mümkün görünmüyordu. O zamanlar az kafa yormadık "Nasıl?" sorusunun cevabını ararken. Cevap sorunun içinde gizliymiş, "İslam'ı yaşamak", İslam'ı yaşamakla mümkün oluyormuş. Platform ilk önce soruyu sormamıza yardımcı oldu, sonra da cevabı bulmamıza. Tabi -bu konuda uyarıldığımızı hatırlamıyorum- asıl çatışma cevabı bulduktan sonra başlıyormuş.

Bulduğumuzu söylediğim cevap aslında şuydu: "Eğer Allah (svt) kıyamete kadar geçerli olacak bir din bıraktıysa bizlere, günümüzde yaşanmıyor olması gibi bir durumun söz konusu olmaması

gerekir ve değil de." Hâlâ Allah'ın (svt) has kulları var dünyada. Ve aslında zaman ne kadar değişirse değişsin hangi düzen hangi sistem olursa olsun insanın hep bahaneleri var. Yani eğer İslam'ı yaşamıyorsak bunun tek sebebi yaşamayı terk ediyor olmamız. Tamamen bizimle alakalı bir durum. Bunu söylerken İslam'ı yaşamayı başarmış bir insan olarak söylemiyorum, zaten İslam bir noktada başarılan ve son bulan basit bir oyun değil. Bunu söylerken kastettiğim Efendimizin (asvs) seyyidul istiğ-

farda buyurduğu ile aynı, “Yâ Allah! Sen benim Rabbimsin. Senden başka ilâh yoktur. Beni sen yarattın ve ben senin kulunum. Ve ben îman ve ubûdiyye-
timde gücüm yettiği kadar senin ahd ü misâkın üzereyim. Yâ Rabbi! Yaptıklarımın şerrinden sana sığınırım: Ve senin bana ihsan ettiğin nimetleri ikrar ve itiraf ederim. Kendi kusur ve günâhlarımı da ikrar ve itiraf ederim. Yâ Rabb! Sen beni afv ü mağâret eyle. Zîra senden başkası günâhları afv ü mağâret edemez.” Gücümüz yettiği kadar Müslü-

mansız, gücümüzün yetemediği yerde de bunu itiraf ediyoruz.

Çok şükür her sene bu soruyla karşı karşıya kalacak ve sonra cevabın ne olduğunu göreceğiz bir I. kadememiz oldu. Biz her sene bu süreci yaşayacak insanların kim olacağını çok merak ederdik, hâlâ da ediyoruz. Seneye Allahın (svt) izniyle yola çıkacak olan insanlar aslında 1999'lular. Normalde kanıksadığımız durum sebebiyle 1999 doğumlu insanları ciddiye alacağımızı pek

tahmin etmezdim, çoğunun hâlleri hepimizce malum idi. Ama şimdi kim olduklarını bilmediğim bu insanları düşünürken o kadar heyecanlanıyorum ki.

Platformla alakalı en çok sevdiğim şey ise kocaman bir aile olmamız. Dört yılda edindiğim kardeş sayısı bir hayli fazla (elhamdülillah) ve bu kardeşlerin hepsi birbirinden değerli. Okuma kampları ya da sunum kampları keşke hiç bitmeseydi hep, dört senedir hayatımız iki zaman diliminden ibaret, kamp dönemi ve kampı özleme dönemi. Özlemek demişken, bu sene sınava hazırlık sebebiyle Platform'dan ilk defa bu kadar ayrı kaldık. Allah (svt) kimseye bu ayrılığı yaşatmasın, gerçekten başa çıkmak çok zormuş. Tabi biz yine arada kendimize izinler vermedik değil, çünkü Platform gibi insana hakkı ve hakikati hatırlatan bir unsur olmayınca insanın önüne iki ihtimal çıkıyor, ya dersleri bırakıp tembellik etmek ya da kendi hırsları uğruna ders çalışmak. Liseye başladığımdan beri basit yorgunluklar sebebiyle dersleri boşladığım olduğu gibi derin meselelerin girdaplarındayken dersleri gözümün görmediği zamanlar da oldu. O zamanların içindeyken bazı öğretmenlerimiz beni sadece bir öğrenci olarak gördükleri için derin meseleleri bana yakıştıramazlardı, açık konuşmak gerekirse kırmızı kurdeleleli bir öğrenci olmadığım zamanlarda parmaklar direk Platformu gösterirdi. Tamamen kişisel sebeplere bile dayansa durumum, akla ilk gelenin Platform olması aslında bir yandan güzel bir şey, okulda bu kadar önemseniyor olmamız hoşuma gidiyordu ama diğer taraftan ders çalışmakla ilgili tüm isteklendirme kaynağımızın da Platform olduğunu fark edememiş olmaları üzücü.

Platformla birlikteliğim lise hayatımın

tamamına denk geliyor ve bu süreç boyunca en büyük hedeflerimizden biri her zaman –iyi bir Müslümanın olması gerektiği gibi- yaptığımız her işte en iyi olmak oldu. Her zaman Allah’tan (svt) hayırlısını istedik ama hayırlı olanın yanında insanların gıpta edeceği ve insanları etkileyebileceğimiz yerlerde olmayı da diledik ve bu doğrultuda çalıştık. Bir zamanlar derslerimdeki gayet olağan bir dalgalanmanın sebebinin Platform olduğunu düşünen öğretmenler şimdi YGS’ de okulumuzdan ilk 1000’de derece yapan dört öğrenciden üçünün Platformdan olduğunu da fark edebilmiştir inşallah.

Sınav dönemimizin bitmesine (LYS) haftalar kala artık Platform hasretimiz de dayanılamayacak bir hâl aldı. Yine geçen haftaki değerlendirme toplantısında 3. kademedeki bir arkadaş bu sene çok ‘platformsadığını’ söyledi. Biz de aynı duyguları paylaşıyorduk çünkü Platform eğer bizde yeşeren bir şey varsa onun cansuyuydu ve böyle bir suya özlem duymamak mümkün değil. Bütün hasret ve hararetimize rağmen bu sene sunum kampına birçoğumuz katılmadı. Kampların nasıl bir güzellik olduğunu idrak ettikten sonra uzak kalmak çok zor. Bu güzelliğin sebebi bana öyle geliyor ki cemaatin bu kadar önemli olmasının sebebi ile aynı. Elimizden gelen çok ufak şeyler olsa bile Allah’ın (svt) rızasını umarak ve gözeterek bir araya geliyoruz kamp dönemlerinde. Ve kamplar bana bir hadisi hatırlatıyor. Kıyamet günü arşın gölgesinde bulunacak yedi sınıftan biri Allah (svt) için bir araya gelen insanlar ve bir diğeri de ömrünü ibadet neşvesi içinde geçiren genç. İnşallah biz de bu insanlardan olma hakkını bu şekilde elde ederiz. Platformun genel

olarak hatırlattığı bir başka hadis ise kişi öldükten sonra sevabı devam eden ameller; sadaka-i cariye, istifade edilen ilim ve kendisine dua eden hayırlı evlat.

İNŞALLAH bu çalışmaya destek olan herkes de bu hadisler doğrultusunda kapanmayan amel defterlerine sahip olur. Allah hepinizden razı olsun. ■

NOT: Bu yazı şu an Boğaziçi Üniversitesi Psikoloji bölümünde okumakta olan Mezunlar Kademesi öğrencilerimizden Züheyra Tokaç’ın “GDP 2013 Yılı Sonu Programı” münasebetiyle yaptığı konuşma metnidir.

Bir Yusuf inmezse

kör bir kuyudur

yaşadığımız...

Genç Düşünceler Platformu

Farkındayız; zihinlerimiz bulanık, kalplerimiz kangik, İslam'ın inşa edip muhafaz olduğu aklıdan uzakcağız. Yıkılmış köprüler, devrilmiş sütunlar, sönmüş meşaleler var. Mahzene kapatılmış lügatler, uyanmayı bekleyen dualar var. Sorularımız, sorunlarımız; kendi dilini, kelimelerini arayan bir gönlümüz var. Dahası esali bir virdimiz var:

Yola çıkmak, menzilin ta kendisidir...